

LATVIJAS
BIBLIOTEKA

Montreālas Latviešu
Biedrības

ZIŅOTĀJS

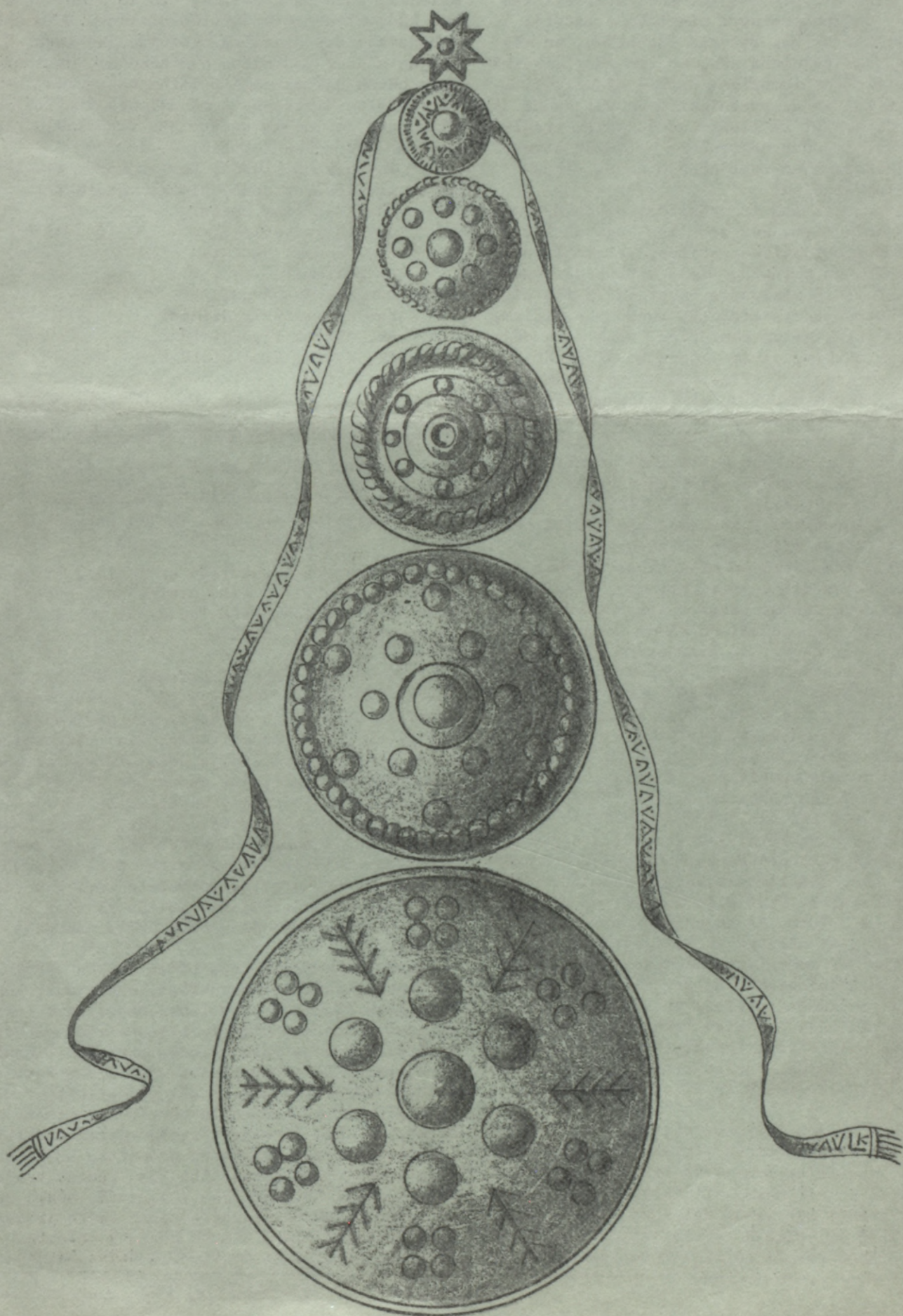
ISSN 0227 - 2423

1990. GADA DECEMBRIS

MONTREALA, KVEBEKĀ

42. GADA GĀJUMS

Nr. 12. (501.)

ZIEMSVĒTKU PĀRDOMAS.

Tuvojoties Ziemsvētkiem, būs rets kāds vecākās paaudzes trimdnieks, kuŗš savās atmiņās nekavēsies mīļajos, baltajos Ziemsvētkos. Neatcerēsies savu vai tēva cirsto eglīti pašu audzētā gāršā. Ziemas saulē mirdzošos laukus un mežus. Ceļu uz savu dievnamu un lielo egli ar simtām mirdzošām svecītēm altāra priekšā. Un pār visām lietām vārdos neizteicamo pārdzīvojumu un izjūtu, būt kopā ar savu ģimeni, savu draudzi, savu tautu. Apziņu: es piederu šeit, kā mani tēvi un sentēvi ir piederējuši. Mūs visus vienoja Ziemsvētku vēsts: "Gods Dievam augstībā un miers virs zemes!"

Ir pagājuši 45, īsteni jau 50 gadu, kopš viss tas mums ir pēms, nežēlīgi laupīts. Mēs esam fiziski un garīgi pazemoti, Tas vēl nav viss. Tā ir tikai mūsu traģēdijas viena puse. Mēs šajos 45 gados esam svešajā zemē iesakpojušies - viensdziļāk, otrs seklāk, ja ne paši, tad mūsu bērni un mazbērni. Cik būs to, kuŗi atgriezīsies dzimtenē? - Šodien mēs sevi mierinām - Latvija vēl nav pilnīgi brīva. Bet kad būs brīva, un mēs nešaubamies, ka tā diena nāk, ko tad mēs teiksim? Tad meklēsim citus iemeslus: darbs, draugi, ģimenes locekļu saites ar svešniekiem un vēl daudz un dažādu iemeslu. Vai tā tiešām nebūs dziļa traģēdija, ja varēsīm, bet negribēsīm palīdzēt savas valsts atjaunošanā un rast pēdējo dusas vietu blakus saviem senčiem?

Grāmatu grāmatā ir stāstīts par daudziem līdzīgiem gadījumiem, kur arī tie, kuŗi uzticas Dievam, piedzīvo traģiskus brīžus, bet tomēr nezaudē uzticību un pašāvēību Dieva visvarenai vadībai. Tāds ir lielā misionāra apustuļa Pāvila piemērs; atrodoties Romas cietumā. Vajāts no Žīdiem, apsmiets no grieķiem un romiešiem, viņš nezaudēja ticību savam mērķim, savam uzdevumam sludināt Kristus jauno bausli - mīlestību starp visām tautām, visiem cilvēkiem. Viņa sludināšanai nāca līdzī apziņa, ka viņš nav viens, bet ka pār viņu un aiz viņa stāv visvarens, visspēcīgs un dzīvs Dievs. Pāvils cīnījās par patiesības un mīlestības uzvaru. Viņš uzvarēja, un viņa uzvaras augļus baudām mēs, kaut pagājuši gandrīz divi gadu tūkstoši, jo nav šaubu - bez apustuļa Pāvila nebūtu Rietumeiropas kristīgās kultūras.

Dabīgi, ka miera un mīlestības svētkos - Kristus dzimšanas dienu pieminot, mēs, vispirms, domājam par savu tautu, savas tautas atmodu un upuriem, kādus esam nesuši un kādus no mums prasīs nākotnē. Nav šaubu, ka Eiropas civilizācija, kas sakņojas kristietībā, ir vienreizējs spēks, kā to mēs redzējām tieši pēdējā laikā. Kas salauza dzelzs un mūža cietoksni, kuŗā komūnisms gribēja paslēpties? - Tie bija kristīgie ideāli: mīlestība pret savu tuvāko, patiesība un brīvība. Kas ir sekojis Austrumvācijas, Polijas, Ungārijas un par visām lietām pašas Padomju Savienības cīņām par brīvību, tie zin, ka Austrumvācijā visus šos 40 gadus gan atklāti, gan slepeni pret apspiedējiem cīnījās vācu protestantiskā baznīca un sevišķi jaunatne. Šie simti tūkstoši demonstrantu nenokrita no gaisa, viņi bija veidoti un organizēti lielajam brīdim. Ka kristīgā (arī visas citas) reliģija ir milzīgs un neapreķināms spēks, to apzinājās arī komunisti, uzskatot baznīcu par savu galveno ienaidnieku. Ar brutālu varu nekad nav varēts iznīcināt ideālus, un vismazāk tos, par kuŗiem cīnītāji ir gatavi atdot savas dzīvības. Tā tas bija Pāvila laikā, tā tas ir tagad, kad esam pieredzējuši vareno ticības un brīvības uzvaras gājienu pa austrumu Eiropu šajos Ziemsvētkos.

Šajos ārējos ietvaros veidojas mūsu personiskā dzīve, viņas norises. Paraugoties savā un to sirdīs, kas ir ap mums, mēs redzam, ka personiskās rūpes un ciešanas: slimības, naidis, nabadzība, bezdarbs, satiksmes nelaimes - mums nāk līdz arī šajā priecīgajā svētku laikā. Svētku ārējais spožums nespēj noslēpt mūsu rūpes par to,

kas ir un kā nav. Ja mēs jautātu, kas ir dziļāki iemesli mūsu postam, tad būtu jāatzīst, ka tā ir atkāpšanās no Dieva, no Viņa tainības, no Kristus mīlestības.

Pasaulē kristietim ir tikai viens nešaubīgs patiesības un prieka avots - tas, par kuŗu Ziemsvētku evaņģēlijā rakstīts: "Es jums pasludinu lielu prieku... jums šodien Pestītājs dzimis." Tas Pestītājs, kuŗa vārdā apustulis Pāvils varēja sacīt un vēl šodien saka:

"Priecājaties Kungā vienmēr; es vēl reiz saku, priecājaties!"

Svētku laikā visās brīvās pasaules un mūsu dzimtenes baznīcās skanēs dievnamu zvani, gaviļes par godu Pestītāja dzimšanai Betlemes laukos. Ieskanēs arī mūsu sirdīs un teiks: priecājaties! Priecājaties, jo j u m s Pestītājs dzimis!

Draugs, tikai tad, un vienīgi tad, ja tu šo vēsti sadzirdēsi kā tev personīgi domātu, ka t a v s Pestītājs ir dzimis, t e v i Dievs ir mīlējis, savu Dēlu dodams, tad tu piedzīvosi prieku, kāds bija ganiem pielūdzot Dieva Dēlu ārējā nabadzībā, bet dievišķā spožumā. Tad tavas dzīves ārējās rūpes, nedrošība par nākotni, personīgās un savu bērnu dzīves ceļš brīžiem bezcerīgs, bet Dieva rokās novēlēts, Betlemē dzimušā Pestītāja vādīts, dos tev spēku sacīt: "Es visu spēju tanī, kas man dod spēku (Filip. 4, 13)."

Tu nespēsi klusēt, tev vajadzēs gaviļēt, un tu gaviļēsi ar senās himnas vārdiem:

Jūs, ticīgie, nāciet,
Gaviļējiet priekā,
Ak, nākdami nāciet
Uz Betlemi!
Raugiet šo bērnu,
Kas par mums ir dzimis!
Ak, nāciet Viņu pielūgt,
Ak, nāciet Viņu pielūgt,
Šo ķēniņu!

Māc. J. MEKŠS.

TAUTAS BALVAS LAUREĀTS 1990. GADĀ RAKSTNIEKS JĀNIS ŠĪRMANIS.

Paziņojums par PBLA TAUTAS BALVAS
piešķiršanu 1990. gadā.

Pasaules brīvo latviešu apvienība, šī gada Latvijas valsts 72. gada dibināšanas atcerē, piešķirusi 1990. gada PBLA Tautas balvu rakstniekam un jaunatnes audzinātājam J ā n i m Š ī r m a n i m.

1904. gada 4. aprīlī dzimušais šī gada Tautas balvas laureāts 1934. gadā sācis rakstīt grāmatas latviešu bērniem un šo darbu nav pārtraucis līdz šai dienai. Zēni un meitenes, kas trīsdesmitajos gados Latvijā kāri lasīja Jāņa Šīrmaņa pirmās grāmatas, sešdesmitajos gados tās trimdā lasīja priekšā saviem bērniem, un tagad ar tām jau iepriecina savus mazbērnus. Ar Jāņa Šīrmaņa sarakstītajām 32 grāmatām izaugušas trīs paaudzes. Viņa grāmatas tautā izgājušas vairāk nekā 110.000 eksemplāros, bet precīzi aplēst to lasītāju skaitu ir tikpat kā neiespējami, jo tās gājušas no vienas paaudzes otrā, no vecākā brāļa jaunākās māsas rokās.

Savās grāmatās autors bijis ētisku vērtību pamatlicējs, izceļot draudzības, uzticības, goda un izturības jēdzienus, un labas, bagātas latviešu valodas veidotājs viņš ir bijis visās - arvien apzināti smēloties mūsu valodas bagātajā sinonīmu purā, tādējādi pilnveidojot mūsu bērnu latviešu valodas vārdu krājumu. Īpaši gan gribētos izcelt Jāni Šīrmani kā nacionālu vērtību audzinātāju. Šķiet, ka Jāņa Šīrmaņa "Kriķša" grāmatas, laikam, ir vienīgās latviešu bērnu grāmatas, kuŗās bez aizplīvorījumiem aprakstīti mūsu tautas traģiskie pārdzīvojumi Latvijā 1944./45. gadā, bēgļu gaitās un trimdas sākuma nedrošie gadi. Šajās grāmatās meža dzīvnieki savā starpā pārrunā baismīgos notikumus Latvijā, jo to mierīgā dzīve Latvijas me-

Ķos ir krievu okupantu apdraudēta un tiem jābēg. Pielietojot šo paņēmienu, Jānis Širmanis izcili veic nacionālās audzināšanas uzdevumu, aprādot bērniem viņu izpratnes līmenī mūsu tautas likteni. Tāpēc it sevišķi jāpriecājas, ka tagad pamazām Jāņa Širmanis grāmatas par jaunu izdos arī Latvijā, dodot beidzot arī Latvijas bērniem, kas tik ilgi turēti tumsā par Latvijas patieso likteņgaitu, iespēju uzzināt patiesību arī ar Jāņa Širmanis grāmatu starpniecību.

56 latviešu bērniem veltīti darba gadi - tas ir Jāņa Širmanis mūža lielais veikums, ko varētu izteikt arī šādos vārdos: visi bērni kādreiz pieaug. Iepazīnušies ar Jāņa Širmanis grāmatām bērniībā, viņi spēruši pirmo soli mūsu tautas un valsts likteņa izpratnē šodien, lai kļūtu par mūsdienu un rītdienas cīnītājiem zaudētās brīvības atgūšanai.

GUNARS MEIEROVICS,
PBLA valdes priekšsēdis.

ERIKA RAISTERA PIEMIŅAS FONDA LAUREĀTS 1990. GADĀ - MĀRTIŅŠ ŠTAUVERS.

Ērika Raistera piemiņas fonda valde 1990. gada 26. oktobra sēdē pa šī gada balvas saņēmēju izraudzījusi M ā r t i ņ u Š t a u v e r u.

Balva piešķirta par darbu latviešu preses izdevumos kā redaktoram un publicistam, kā arī par panākumiem jaunatnes audzināšanā, kam viņš veltījis savas dzīves daudzus gadus.

Mārtiņš Štauvers dzimis 1927. gada 13. jūnijā, Vecpiebalgā. Mācījies Jēkabpils ģimnazijā. Beidzis Memingenas latviešu ģimnaziju Vācijā. Mācījies Vinipegas un Makgila universitātēs pārtikas zinātnes.

Mārtiņš Štauvers rediģējis Memingenas ģimnazijas literāro izdevumu "Rīta blāzma" un rediģējis un iespiedis LNJAK žurnālu "Ceļinieks". M. Štauveram darbojoties par priekšsēdi "Ceļinieks" apgāda pagaidu padomē, pieņemtas vadlīnijas jaunatnes izdevumu izveidošanai, starp tiem arī žurnālam "Mazputniņš". 18 gadus viņš izdevis Vinipegas latviešu biedrības biļetēnu "Informātors" un, sākot ar 1975. gadu, Montrealas latviešu biedrības izdevumu "Ziņotājs", kas iznāk reizi mēnesī un šī gada novembrī sasniedzis 500. numuru.

M. Štauvers 26 gadus strādājis par skolotāju Vinipegas un Montrealas latviešu skolās, 15 gadus pildot pārziņa pienākumus Vinipegas skolā. Viņš ir Jaunatnes dziesmu svētku idejas autors un svētku padomes vadītājs kopš tās dibināšanas 1972. gadā; rediģējis arī 6 Jaunatnes dziesmu svētku vadoņus.

Kopā ar dzīves biedri Ilgu Štauveri attīstīta un īstenota arī mūzikas nometnes ideja. Jaunatnes dziesmu svētkiem un mūzikas nometnēm bijusi liela nozīme daudzu tagad plaši pazīstamu mūziķu, komponistu un kordiriģentu attīstībā.

Mārtiņš Štauvers ir Montrealas latviešu biedrības priekšnieks, LNAK valdes 2. vicepriekšsēdis un politiskās informācijas nozares vadītājs.

Svētdien, 25. novembrī, Igaugu namā, Manhatenā notika Raistera fonda rīkotā literāri mūzikālā pēcpusdiens, kurā godināja Mārtiņu Štauveru. Laureāts stāstīja par interesantākiem notikumiem ilggadējā žurnālista darbā. Komponiste Dace Aperāne dalījās ar pieredzējumiem šī gada oktobrī Rīgā, iestudējot viņas Aleksandram Čakam veltīto dziesmu spēli "Zaļā zvaigzne", un kopā ar mecosoprānu Lailu Saliņu iepazīstināja ar šīs dziesmu spēles izvilkiem. Kopas literāti lasīja Ērika Raistera dzeju.

RITA GĀLE,
Ērika Raistera piemiņas
fonda priekšsēde.
oOo oOo oOo oOo

RUNAS:

VALSTS VARA.

Ik gadus mēs svinam 18. novembri kā mūsu valsts simbola svētkus. Ik gadus - bet tikai vēl nepilnu gadu simteni. Nesalīdzināmi ilgāk, varbūt visu mūsu tautas mūžu, mēs ik gadus svinam Jāņus. Nesalīdzināmi ilgāk, varbūt visu mūsu tautas mūžu, mēs ik gadus pieminam savus aizgājušos, gan veļu dienās, gan kapu svētkos.

Par šo mūsu valsts īso posmu mums tomēr nav jākaunas, un, par visām lietām, mums pasaules priekšā arī nav jātaisnojas. Mēs esam gana savas valsts ideju asarām un asinīm slacījuši. Bez tam, kad mūsu senči grieza krūti pret varmācību, Merķelis rakstīja "Vanamas Imantu", tikai tad, t. i. pagājušā gadu simteņa sākumā, tikai tad arī Francijā sāka nostiprināties nacionāli valstisko svētku svinēšana un citās zemēs tik daudz, daudz vēlāk - īstenībā tikai pēc I pasaules kara, kopā ar mums.

Tomēr nacionālie svētki, kaut arī ne tik ideoloģiski izteiktā veidā, vienmēr ir tikuši svinēti. Tā pati pēcrevolūcijas Francija savu svētku idejas smēlās senajos Romas impērijas svētkos. Tāpat arī atcerēsimies, ka mūsu Lieldienu stāsts balstās senajos Jeruzālemes nacionālajos svētkos, kur reliģija un nacionālie centieni ir neatšķirtināmi savijušies vienā pavedienā. Un tomēr, šie nacionālo svētku aizmetņi paši ir jau gadu simteņu ilgas attīstības auglis, valstiskā ideja jau ir izkopta, tā nostājas mūsu priekšā it kā Atēna, kas no Zevas galvas izkāpusi gatavā brūnā tērpā. Kur, kad un kā šīs valstiskās formas ir tapušas? Ja varētu saredzēt, kas bijis pirms tām, kāda bijusi sadzīve pirms valsts idejas, mēs, varbūt, varētu labāk saprast, kas šī valsts ideja pati ir.

Senajās chronikās par baltiem lasāms, ka tie "neatzinuši savā starpā ķēņiņus", t. i., valsts varu. Senie balti to varēja atļauties līdz pat krustnešu iebrukuma laikiem, jo brīvo zemju platība bija pietiekoši liela, bez pretendentiem. "Sargāt savu tēvu zemi" vajadzēja tikai no tieša kaimiņa, un šo strīdu varēja nokārtot pašu starpā, bez ķēņiņiem. Lielie mežu masīvi un purvi, savukārt, bija daudz labāki robežsargi pret organizētiem militāriem iebrukumiem no ārienes kā ķēņiņu vara, valsts vara. Kā pagājušā gadu simteņa amerikāņu vēsturnieks un sociologs Dženkins (Ed. Jenkin) to saka: "...kur teritorija ir plaša, ciltis var izdzīvot... Balstoties uz ģimeņu tradīcijām..., bet tikko pieaug spiediens no kaimiņiem, kļūst saredzams cilts varas vājais punkts un vajadzība pēc virsaišu lielākas varas - varas, kas balstās uz militāro spēku." Šī nepieciešamība pēc centralizētas varas, militāras varas pretstatā ģimeņu un cilšu sadzīves tradīcijām tad nu liek pamatus valsts idejai. Šie divi spēki ir nevien pretstatā, bet arī slēpj sevī neizlīdzināmas pretešības. Tikai viena vara var būt augstākā, primārā, tikai vienai pieder augstākās izšķiršanās tiesības, neapstrīdamā pavēles privilēģija, un še, gan etimoloģiski, gan arī būtībā ir pamats valsts suverēnitātes principam.

Valsts suverēnitāte izteicas neierobežotā varā pār saviem pilsoņiem. Šī vara dažkārt valda ar pavēlēm, dekrētiem - tā var būt diktatoriāla un pat tirraniska - un tā var valdīt arī ar likumiem, kas saista gan pavalstniekus, gan arī pašus valdniekus. Šīs varas nesējus Romas tiesībnieki sauca par prinčiem, vienalga, kā šie "prinči" pie savas varas bija tikuši: "...likums balstās uz prinča gribas..." Tomēr jāievēro, ka šie tiesībnieki un pārējie politikas filozofi darbojās jau nobriedušas valsts rāmjos un ka viņi būtībā nedomāja tik daudz par pašu "gribu" kā par "likumu", par "...likuma garu...". Ar pavēlēm un dekrētiem var valdīt tikai krīzes laikos. Agrī vai vēlū to vietā stājas likumi, militārā kara vadoņa vietā stājas valsts valdnieks, ie-

gribas vietā - griba. Labs piemērs te ir mazās Grieķijas atbilde varenās Persijas impērijas valdniekam, kad tas jautāja, kā gan šie grieķi uzdrošināsies stāties pretim viņa imperiāļiem pulkiem: "Jūs, persieši, tiekat cīņā dzīti ar pletnēm, bet mūs, grieķus, cīņā vada cieņa likumam". Un vai arī mūsu laiki nav šī principa liecinieki? Pletnes var gan kādu laiku dzīt, bet vadīt var vienīgi cieņa likumam. Kaut arī suverēnas valsts vara - un valsts var būt tikai suverēna, citādi tā ir citai suverēnitātei padots apgabals - nav ierobežota, tā agri vai vēl tiecas kļūt par likumu valsti.

Likumam ir savas iekšējās normas. Likums ir valsts gribas formalizējums. Tieši šinī formalismā ir slēpta likuma jēga. Jau mūsu paskau stāstītājs, piemēram, zina, ka ķēniņš nevar un nedrīkst savu vārdu lauzt. Likums ir "akmeņi kalts", kā tas bija jau valsts pirmsākumos, kad Hamurābijs savas valsts likumu tiesām iekala akmeņi. Par Romas likuma ierakstīšanu vara plāksnēs stāsta leģendas - un tieši, ka šīs leģendas ir radušās, ir nozīmīgāk kā pašas leģendārās plāksnes. Likums ir tāds tikai tad, ja tas ir paziņots, deklarēts - ķēniņa vārds - likums nav kautkas pats par sevi saprotams, kaut kas, kas "taču visiem ir skaidrs". Valsts nevar likumu izsludināt ārpus savām robežām (vai ar atgriezenisku spēku), bet pašā valstī visi ir padoti likumam. Likums nepazīst privilēģijas - tāpēc tas ir tēlots ar aizsietām acīm. Likums ir jāizteic nepārprotamā valodā. Atcerēsimies tikai Čekas rīkojumu Polijā, kas nosaka rakstīt likumus pēc iespējas miglainā valodā, kas tad nu dotu spēju tiesai pārņemt likumdošanas varu un pašu likuma garu deģenerēt.

Šī izteiksmes neskaidrība un pretenzijas uz likumu ar atpakaļejošu datumu ir viena no valsts deģenerācijas pazīmēm. Šādi noteikumi principā nekad nevar tikt promulģēti, izziņoti, lai vai uz cik smalka papīra tie arī netiktu nodrukāti. Šī tendence valstij iegribu likt gribas vietā pastāv vienmēr un sevišķi parādījās pēc Francijas Revolūcijas sajukuma. Cik zīmīgi, ka tieši Markss savos jurisprudences studiju gados kritizēja pagājušā g. s. likumdošanas filozofiju, teikdams, ka "...tāpēc, ka mums grūti zināt patiesību, mēs sākam nepatiesībai piešķirt patiesības kroni". Tā arī mēs esam bijuši spiesti nonākt pie nožēlojamā "rehabilitācijas" termina. Ja arī mūsu mocekļu vidū, kas visi tika notiesāti ar likumu atpakaļejošu datumu, būtu kāds jaunākais starp visjaunākajiem, un ja tāds būtu bijis padots vishumānākajiem spaidiem, tad tie būtu un paliktu tikai varmācīgi un nelegāli spaidi, patvarība, ne sods. Vienīgie, kas varētu pretendēt uz rehabilitāciju, ir paši viltus rehabilitācijas izsniedzēji.

Diemžēl, arī Latvijas laikā uz mums krīt tumša ēna no Andrieva Niedras tiesāšanas prāvas. Vai tādēļ mums bija jāgaida 700 gadi, lai tiesātu ar paštaisnību taisnības vietā? Vai arī te neparādījās modernās paštaisnības ēna? Tie bija grūti laiki, un pret Niedru vērsās kā nacionālā, tā - vēl jo vairāk - internacionālā doma, kas mums tolaik likās tik svarīga. Bet tomēr tā bija pretošanās likuma garam, kaut to darītu vīri tērpti tiesnešu mēteļos. Un vai nav simboliski, kā to raksta literatūra un māksla, ka no tā laika vadoņiem tikai viens - Niedra - guļ Latvijas zemē?

Mums ir ļoti skaidri jāizšķir divi lietas, kas abas ir nepieciešamas valsts eksistencei - likums un vara. Vara ir konkrēta, tā eksistē kā attiecību samērs - tā nekad nav pilnīgi līdzsvarota. Par varu runā reālpolitiskā teorija. Ja kāds sludina suverēnitātes dalīšanu vai ierobežošanu, tad tāds runā par valsts militārās vai saimnieciskās varas fak-

tiem. Suverēnitāte, turpretim, ir nedalāma, tāpat kā nav dalāms likums. Tas tomēr nenozīmē, ka likumdošanas vara ir vienīgā, kas valsts varu ierobežo. Pats Romas likumu sakārtošanas process bija sekas reliģiskajam apvērsumam impērijā. Tāpat kā likumi ir tā ārējā forma, kas noteic valsts varu, reliģija ir tas centrālais, garīgais saturs, ap ko šī forma tiek likta.

Roma, internacionāla impērija būdama, respektēja atšķirīgās nacionālās reliģijas, kamēr vien tās negribēja uzspiest savu dogmatiku citiem. Kristiānisms, turpretim, izaudzis no nacionālā jūdaisma, citas reliģijas respektēt nevarēja pašā principā. Mūsdienās mēs to it labi izprotam, jo esam bijuši spiesti iepazīties ar vienpartiju ideoloģijām un diktatūrām. Romas kodekss šo problēmu atrisināja Īsti Zālamāniskā gudrībā, deklarējot kristiānismu par valsts reliģiju, vienīgo reliģiju, bet tajā pašā laikā to ietilpinot likumu rāmjos un atņemot tai priesteriskās priesteriskās privilēģijas, kas visām reliģijām bija pirms tam. Romas likumā gan radās divgalvainā ērgļa simbols - it kā senie likumu filozofi būtu apzinājušies nedabīgo stāvokli - bet praksē ortodoksā baznīca tika pakļauta bizantiskajai valstij. Ir zīmīgi, ka ortodoksā baznīca ir varējusi brīvi uzelpot tikai valsts varai izplēnot - islāma un mongoļu ordu laikos. Tāpat paceļas jautājums, vai pati Roma, kas tajos laikos jau bija tikai chaotiska province, savā ziņā nav tikpat nacionāla baznīca, kā anglikānisms vai ģermāniskie protestantu zari. Paceļas jautājums, vai Roma nav no šīs ieslēgtības izrāvusies diasporas, klaidas baznīcā tās latinizētajā formā. Paceļas jautājums, vai baznīca jebkad varēs saplūst ar valsti jeb vai valsts baznīca vienmēr būs īslaicīga, mākslīga forma, un ka divgalvainība ir šī nereālā atrisinājuma simbols.

Šī simbolika mūs noved pie cita valsts varas ierobežojuma, kas jau arī tika respektēts antīkajā pasaulē kā patria potestas princips - patriarchālās ģimenes galvas varas princips. Tā pati ģimene, cilts, kas ir spiesta pakļauties militārajai nepieciešamībai un iekļauties valstī, tomēr savu primāro funkciju nekad nezaudē. Arī pats konflikts, varas dalīšana līdz pat mūsu dienām parādās kaut vai valsts skolu un ģimenes gribas konfliktā. Ģimenes spēks mums pašiem šajās dienās vislabāk zināms, kad tas sniedzas pāri valsts un impērijas robežām. Nesamulsišim, ja ģimene ir izsludināta par novecojušu tradīciju. Tā tas ir te un tagad, kad politiskā vara mēģina to dominēt un padarīt ģimeni par novecojušu bērnu siles formu. Mūsu ģimeņu saites pāri jūrām liecina pretējo.

Mūsu dienās mēs atkal ... gribam būt kungu mūsu dzimtajā zemē ... bet mēs tādi neesam. Mēs nevaram ... paši sev likumus lemt ... Mums nav valsts varas, kas varētu sargāt mūsu robežas. Uz šo varu pretendē Maskava austrumos un Brisele, kā apvienotās Eiropas galvas pilsēta rietumos.

Mūsu valsts varu aizstāt nekas nevar, bet daļēji te mums palīdz mūsu ģimeņu sadzīve. Mēs esam it kā atgriezušies pirmsvalstiskajā kultūrā, kur valsts varas vietā darbojas ģimenes, cilts, tautas tradīcijas. Ja mēs dažkārt sev pārmetam, ka esam neuzticīgi svešiniekiem, ierāvušies tikai savu vistuvāko draugu lokā, tad tā ir skaidra senās sadzīves forma, uz kuru esam bijuši spiesti regresēt. Mūsu uzdevums un ir šo primitīvo sadzīves formu uzlabot, izkopt, pārvērst par kultūras formu.

Tāpat mums jāapzinas, ka reliģija, kā iekšējais garīgais saturs - kas saista kopā tad, kad valsts robežas to vairs nevar darīt - vēl arvien darbojas mūsu vidū. Reliģija vārda plašākā nozīmē sniedzas pāri rituālajām un konfesionālajām normām. Tā sniedzas pāri pat personīgā Dieva jēdzienam, piemēram, tādās pasaules reliģijās, kā budismā, konfucianismā, arī daļēji šinto. Mums te būs grūti savu savu reliģisko spēku šajā nozīmē definēt, bet mēs to redzam darbojamies ik dienas. Tas ir spēks, kas atļāva mums pulcēties dziesmu svētkos, kas uztur mūsu cieņu dabas un kultūras pieminekļiem. Tas arī mūs saista ar mūsu senču pasauli, pasauli, ko 700

gadus kopā saturēja dainu gara spēks. Šis reliģiskais iekšējais kopā turētājs nekādējādi neierobežo mūsu piederību kristīgajai vai citām ticībām, tas to papildina. Mūsu pienākums šodien ir tajā darboties, atceroties pravietisko pareģojumu, ka mūsu ... tautu izglāba dziesmu gars ... Strādāsim un ticēsim, ka šis gars mūs saglabās līdz brīdim, kad spēsim atkal atgūt savu valsti.

IMANTS STEPRĀNS.

- Runa 8. novembrī Latviešu pensionāru apvienības kārtējā saietā, Latviešu centrā Montrealā. Saietā tika atzīmēta Latvijas dibināšanas dienas atcere.

MĒS ESAM, MĒS BŪSIM, MĒS PALIKSIM!

Trīmda un darbs Daugavas Vanagu organizācijā ikvienam no mums uzliek savu zināmu atbildību šeit, mūsu patvēruma zemēs, kā arī iepretim mūsu tautai un viņas vitālām interesēm, jo sevišķi nacionālpolitiskā darba un rosmes iedzīvināšanā un paredzēto mērķu sasniegšanā. Proti, brīvu latviešu tautu, neatkarīgā un demokrātiskā Latvijas valstī. Neskatoties uz zināmu panākumu klāstu, mūsu dzimtā zeme vēl arvien ir okupēta teritorija, kurā vēl arvien Maskava diktē un nosaka mūsu tautas likteni.

Pēdējo gadu straujī notikumi okupētā Latvijā un vēl paredzamās maiņas šo notikumu ievirzē prasa arī no mums daudz lielāku atbildības un pienākumu klāstu, jo sevišķi aprūpes/palīdzības sniegšanā un nacionālpolitiskā darba kāpināšanas centienu realizēšanā. Mums ir jādara viss iespējamais, lai ne tikai uzturētu, bet lai celtu un vairotu nacionālo pašapziņu, šeit un dzimtenē.

Šis ir laika posms mūsu tautas dzīvē, kad lietderīgi būtu atcerēties mūsu pēdējā Valsts un Ministru prezidenta Dr. Kārļa Ulmaņa teiktos vārdus, proti: -

"Ja visus šos gadu tūkstošus mums ir bijis savs uzdevums un mēs tā piepildīšanā esam pastāvējuši, tad, droši vien, arī uz priekšu mums būs kāds uzdevums, būs kāda misija. Ja arī vienmēr mēs to nevaram skaidri vārdos izteikt, pietiek, ka mēs to sirdīs jūtam."

Kā šo jauno latviešu tautas uzdevumu, šo misiju sirdīs izjūt šodien latvieši dzimtenē, apliecina kāda rakstu rinda no turienes: "...Es piederu pie tiem, kuri saka - kaut vai pastalās, bet tikai brīvu Latviju!"

Tā tad šodien dzimtenē, patiešām varam teikt, ka ilgus gadus verdzībā turētā tauta ir augšup cēlusies, atklāti un bezbailīgi radot un paužot nepārprotamu izaicinājumu okupantu varai, ka, lūk - "...mēs gribam būt kungi mūsu dzimtajā zemē savā!" Šodien brīvības alkstošā tauta, jo sevišķi jaunatne, savā nacionālās atmodas pausmē ir atkārtoti paudusi visai pasaulei, ka latviešu tautas ilgas un cerības atgūt brīvību un neatkarību savai zemei nav zudušas un nekad nezudīs.

Ikvienam no mums, vērojot un dzīvojot līdzīgi notikumiem dzimtenē, rodas skaidri saprotams secinājums, ka daudz kas tiek veikts Latvijas brīvības ausmas atgūšanas labā, bet daudz vēl darāms kā dzimtenē, tā arī šeit - svešātnē.

Šai darbā nedrīkstam padoties ilūzijām vai vieglprātīgiem un sentimentāliem secinājumiem un prātojumiem. Daudz grūtu un neziņas pilnu dienu latviešu tautai vēl arvien stāv priekšā. Ļoti reāli to ir izteicis Jānis Peters savā runā 1989. gada 18. novembrī, Nacionālā teātrī. Proti,

"Latvija šodien dzīvo divās politiskās dimensijās - de jure un de facto. Tikai juridisks analfabēts noliegs Latvijas republikas de jure statusu, jo Latvija ir starptautisko tiesību subjekts. Tikai "aklās visticāms" spēlējoties

nevar neredzēt, ka nu jau trešā paaudze Latvijā dzīvo, kuŗas de facto statuss ir tāds, kādu tai sagādājis režīms, kuŗa staļiniskā zobena ēnā mūsu bērni dzimst kopš 1940. gada.

Viņš tālāk ir teicis: "...ko darīt? Man jābūt. Vai sagaidīt, ka rīt no rīta aneksija tiks likvidēta kā uz burvja mājienu? Es jums teikšu rūgtus, bet patiesus vārdus, kas, iespējams, svētku reizē var arī visiem nepatikt. Kā uz burvja mājienu mēs nekā nesagaidīsim, ne rīt, ne parīt, ne arī aizparīt, jo procesā atrodas visa Padomju Savienība, kuŗā mēs vēl arvien dzīvojam - de facto. Procesā atrodas tās politiskie spēki: no visgaišākajiem līdz pat vistumšākajiem."

Patiešām, skaudri, bet patiesi vārdi, skaudrs un patiesss politiskā stāvokļa izvērtējums, kas tikpat labi var zīmēties arī uz trīmdā, dažkārt emociju pārņemtām "aklām visticām".

Tā tad, reāli izvērtējot politiskā procesa attīstību, būtībā pēc viena aizvadītā gada, absolūti nekas liels nav mainījies. Nedrīkstam nekādā gadījumā aizmirst, ka, izvērtējot patreizējo politisko situāciju Latvijā, stingri jāreķinās ar pastāvošo pretspēku Latvijas neatkarības centieniem. Interfrontes, bet jo sevišķi militāristu mēģinājumus izprovocēt situācijas, kuŗu sekas nākotnē var būt visai postošas un traģiskas.

To arī mūsu brīvības cīnītāji dzimtenē izprot un skaidri apzinās. Kāda jauneklā vārdiem izsakoties: "...mēs esam sagatavojušies arī uz ļaunāko. Bet atpakaļ ceļā mums nav! Mums ir jāiet uz priekšu, neskatoties uz varbūtējām sekām!"

Politiskā stāvokļa analīzē Pēteris Laķis savā apcerē "Centrisma spožums un posts" mūs brīdina: "Domāju, ka arvien intensīvāka kļūs rupja ekonomiska santāža, gan iebiedēšanas taktika, gan spēka demonstrējumi. Tāpat viltīgākas kā līdz šim - demagoģiskas akcijas. Tieši tādēļ mums ir svarīgs tāds spēcīgs centrisms, kuŗš spētu virzībā uz neatkarību saglabāt stabīlu sabiedrisko situāciju. Spožuma šai ceļā būs gaužām maz, bet, lai nenokļūtu postā, mums jau šodien ir jāatrisina tas, kas ir mūsu spēkos."

Viņš tālāk turpina: "Mums pretī stāv liels ļaunums. Baigs savā trulumā, pagaidām vēl gana stiprs. Varbūt jau pavisam drīz mums visiem kopā būs jāparāda, cik liela ir mūsu pārliecība, cik sīkstis ir mūsu prāts. Tikai tā mēs nokļūsim pie mērķa, un tikai tādi - izturīgi un pārliecināti par savu taisnību - mēs esam vajadzīgi Mātei Latvijai."

Arī mēs, svešātnē dzīvodami, apzināties, šobrīd visvairāk, ka mēs visi esam vajadzīgi Mātei Latvijai. Dzimtenes brīvības cīnītāju pienākumi ir mūsu pienākumi!

Tā nu tam vajadzētu būt! Tomēr, neskatoties uz to, ka latviešu tauta ir modusies jaunai dienai, jaunai domai, jaunai dzīvei, jaunai ticībai un pašpaļāvībai par brīvību, par pašnoteikšanos, par valstisku neatkarību, vēl arvien pastāv vērā ņemas un ievērojamas negatīvas iezīmes. Uz to ļoti skaidri norāda Viktors Daugmalis savā apcerē "Par apzinātu vienotību Latvijai". Proti: "Neviens pat gribēdams nevar noliegt šo cilvēku nozīmi nacionālās atmodas veicināšanā un nācijas mērķu apzināšanā. Tomēr šobrīd arvien uzskatāmāk izpaužas plaša starp dažādo grupu un partiju darbību no vienas pušes un tautas gatavību tai sekot no otras."

Es domāju, ka jūs man piekritīsat, ka arī šeit, trīmdā, mēs varam saredzēt līdzīgas situācijas laikā, kad tas nekādā gadījumā nedrīkstētu notikt.

Tāpēc šodien, visvairāk kā jeb kad, mums ir jāizprot un jāapzinās, ka tikai vienotībā ir mūsu spēks, vienotībā - mūsu nākotnes panākumi, mūsu galējā uzvara.

Šķelšanās, turpretim, - mūsu nespēks un tiešs pakalpojums okupantu varai.

Sodien, patiešām, ir jāatceras un jāņem vērā jaunā brīvības cīnītāja Rolanda Silaraupa pirms vairākiem gadiem izteiktā mude: "Es uzskatu, ka ir pienācis laiks nevis raudāt, bet sist dūri un darīt kautko Latvijas labā. Lai raud komunisti!" Nav noslēpums, ka dzimtenē un visā Padomju Savienībā

komūnisti raud. Daudz arī ir ticis darīts Latvijas labā, dzimtenē un svešatnē. Daudz kas vēl darāms, panākams!

Ar gandarījumu varu teikt, ka DV Kanadas saimes darbs un dotā artava, kā palīdzības/aprūpes, tā arī brīvības kustības darba veicināšanai ir bijusi ievērojama. Ja agrāk šī palīdzība izteicās ar atsevišķu gadījumu nozīmi, tad pēdējā laikā jau esam paspējuši iedzīvināt saskaņotu palīdzības darba sistēmu, kuŗa lielā mērā uzlabos un atvieglos palīdzības sniegšanu dzimtenei, tāpat, cerams, ietaupīs līdzekļus, kuŗu rezerves lēnām bija sākušas izsīkt. Pateicoties Kanadas latviešu sabiedrības plašajam atbalstam un dāvētai uzticībai, mūsu līdzekļu rezerves, kā palīdzības, tā arī nacionālpolitiskā darba veicināšanai ir pietiekamas. Necerētus rezultātus deva arī konta "Brīvība-88" akcija jeb, t. s., zibekcija, kad nepilna gada laikā DV saime Kanadā un mūsu labvēļi saziedoja \$ 40,000. Šeit lieli nopelni un pateicība pienākas DV Montrealas nodaļai.

Tai pašā laikā neesam aizmirsuši vietējo aprūpi. Rūpējamies par veciem ļaudīm un slimiem, par kuŗa invalīdiem, latviešu skolām un citām mācību iestādēm, par stipendijām latviskās izglītības apgūšanai, par kulturālā darba veicināšanu u. t. t. To visu esam panākuši kā viena kopēja saime, kopēju uzdevumu un kopēja darba apziņā.

Arī atsevišķas mūsu darbības nozares, kā Kanadas DV tautas deju kopa "Daugaviņa" un DV vīru koris Kanadā ar izciliem panākumiem ir pauduši Kanadas DV vārdu dzimtenē. Mūsu dzimtenei un mūsu tautai, varētu teikt, mēs neesam vairs svešinieki. Tādi jau būtībā arī nekad neesam bijuši! Mēs vienmēr esam bijuši kopā ar savu tautu, mēs vienmēr esam stāvējuši par savu tautu un viņas brīvības centieniem. Tādi, es esmu pārliecināts, mēs paliksim arī nākotnē. Nelokāmi ticībā un pārliecībā par mūsu tautas gaišāku nākotni, par brīvu un neatkarīgu Latviju.

Sveicu jūs jūsu aizvadītā un ražīgā 40 ražīgā darba atcerē. Jo sevišķa pateicība par izraudīto sadarbības garu un nepārtraukto atbalstu DV KV iecerēm un pasākumiem.

Nākotnes darba druvā ieejot, novēlu jums tajā iet ar apziņu, ka - m ē s e s a m, m ē s b ū s i m, m ē s p a l i k s i m! Tad arī visgrūtākos brīžos panākumi neizpaliks!

GUNTARS BRIKMANIS,
DV KV priekšsēdis.

- Runa DV Montrealas nodaļas 40 gadu pastāvēšanas sarīkojumā š. g. 10. novembrī, Latviešu centrā, Montrealā.

MAIŅU LAIKĀ.

Kopš bērnības man patikušas kartes. Esmu tās pētījis bez gala, it sevišķi, kad bijis jābrauc kautkur tālāk. Un tā, pie jums braucot, atkal ieskatījos kartē, neskatoties uz to, ka ceļu pazīstu labi. Kartēs vienmēr var atrast jautājumus, ir atbildes. Piemēram, kas ir Montrealas tuvākās pilsētas un cik katrai tai iedzīvotāju. Ceļā jālasa zīmes, kas norāda uz vietām, kas apzīmētas kartē. Bet, laikam, ne uz vienas kartes un ne uz viena ceļa atrodama zīme "Montrealas latvieši", mana ceļojuma gala punkts.

Cik tad esat še šovakar? Simts vai divi simti? Varbūt vairāk, varbūt mazāk. Jums visiem ir vietas šajā nelielajā zālē. Droši vien, ir latvieši Montrealā, kas šovakar nav atnākuši, bet diez vai vajadzētu vairāk par vidusskolas auditoriju, lai vietas būtu itin visiem. Un nedomājiet, ka apceļu montrealiešus, jo, piemēram, visa lielā Toronto latviešu saime - cik tad tā liela? Desmit tūkstoši, ja tik daudz, varētu viegli sastāties Montrealas Forumā. Latvieši Kanadā nesaņiedz daudz Montrealas priekšpilsētu iedzīvo-

tāju skaitu. Un Ziemeļamerikā? Cik tad esam šajā kontinentā? No simts līdz simts divdesmit tūkstoši? Tas, droši vien, ir mazāk kā iedzīvotāju Latīnā, Montrealas priekšpilsētā, kuŗā esam šovakar. Un visā pasaulē? Cik tad ir latviešu pasaulē? Divi miljoni? Labi, ja tik daudz, un Latvijā esam gandrīz mazākumā. Latviešu skaits pasaulē ir mazāks par metro Montrealas vai metro Toronto iedzīvotāju skaitu. Kas tad ir šīs pilsētas uz kartes - tikai punktiņi uz zemes lodes.

Tā ir graujošā realitāte, ar ko sastopas trimda un mūsu tauta. Tas līdzinājas murgam, no kā pamostamies nakts vidū, tumsā, sviedros, drebuļos un apjukumā. Jā, esam tikai punktiņš uz zemes lodes. Jā, Montrealas latvieši ir skaitāmi tikai simtos. Bet no otras puses, skatāties, ko viņi te ir panākuši - šis pats centrs, Ziņotājs, Tērvete, skola, draudzes, mūzikas nometne, jaunatnes dziesmu svētki. Jums ir ar ko lepoties. Šis pasākumu skaits kļūst bezgala plašs, ja skatāties ne tikai uz Montrealu vien, bet uz pārējo trimdu. Jā, esam maza saujiņa, bet, skatāties, ko esam panākuši, uzbūvējuši, izveidojuši, saudzējuši un auklējuši.

Varbūt, trimdas vislielākais sasniegums ir tas, ka mēs panācām, ka Latvijas jautājums nepazuda no pasaules skatuves visus tos gadus, kad Latvijā valdīja tumsība. Mēs varam būt gandarīti, ka mūsu mazā saujiņa to panāca, par spīti padomju impērijai, par spīti mūsu mītnu zemēm, kas labprāt mūs jau sen būtu norakstījušas. Tāpat Latvijā latvieši neļāva nežēlīgai varai sevi iznīcināt. Tie saudzēja mūsu gara mantas, tie glabāja mūsu sarkanbaltsarkano karogu un audzināja paaudzes, kuŗas atkušpa brīdī izgāja ielās ar ziediem, dziesmām, karogiem, prātu un drosmi atkarot mums atņemto.

Un, laikam, tieši šodien, 1990. gada 18. novembrī, gadā, kad Latvijas Republika tika pasludināta otro reizi, mēs nekad neesam skatījušies uz nākotni ar tik lielu cerību un neziņu kā šogad. Mēs esam atmodušies no 45 gadu murga. Mēs neesam izzuduši. Mēs vēl esam, par mums pasaule zin, un mēs tai esam apliecinājuši ticību un gatavību izcīnīt brīvu, neatkarīgu Latviju.

Un tieši šodien trimda un Latvija ir tuvāka viena otrai kā jebkad. Mēs esam Latvijas logs uz rietumpasauli, bet Latvija - mūsu sapnis, ko bijām spiesti atstāt pirms daudz gadu. Šodien, tieši tad, kad trimda un Latvija ir tik tuvas, redzam, ka gadu tecējumā esam mainījušies - gan trimdā, gan Latvijā.

Maiņas cilvēkam nenāk viegli. Tās ir vēl grūtāk sabiedrībai un vēl grūtāk mūsu trimdai, kas spējusi pastāvēt visus šos gadus, ticot un saudzējot pagātnes sapni. Toties ir jāmeģina saredzēt maiņas, tās izprast un tām aizsteigties priekšā, lai varam meģināt tās ietekmēt mums par labu. Katrā ziņā, mēs tās nevaram ignorēt, vienalga, vai mums tās patīk, vai nē.

Kādas ir šīs maiņas Latvijā un trimdā? To ir daudz!

Šogad Latvija izcīnīja neatkarības deklarāciju. To panāca pat ar to, ka mēs sastādām tikai 52% no Latvijas iedzīvotāju skaita. Par Latvijas neatkarības deklarāciju balsoja 68% no Augstākās padomes deputātiem, par kuŗiem balsoja 68% no Latvijas iedzīvotājiem. Tas nozīmē, ka mēs izcīnījām neatkarības deklarāciju ar nelatviešu atbalstu. Tā mums būtu politiska pašnāvība, ja mēs krievu un citu minoritāšu sabiedrotos atbīdītu.

Kad Latvija kļūs patiešām neatkarīga, daudz nelatviešu to atstās. Atstās 200,000 padomju karavīru un viņu piederīgie, atstās citi, bet daudzi arī paliks. Latvija vairs nav. Šaubos, ka tā jebkad atkal būs tāda homogeniska valsts, kāda tā bija starp lielajiem pasaules karjiem. Manuprāt, Latvijā jābūt vietas tiem nelatviešiem, kas atzīst, ka tā ir vienīgā vieta pasaulē, kur Latvija var būt, un kas ir ar mieru mūsu vidū veidot kopīgu nākotni.

Ceļā uz Latviju maijā varēju vērot maiņas Amsterdamā un Kopenhāgenā. Eiropa mainās, un to vislabāk var saskatīt lidlaukos. Ziemeļnieki dodas

uz dienvidiem meklēt sauli, dienvidnieki plūst uz ziemeļiem meklēt darbu. Tirgziņi lēkā no lidmašīnas uz lidmašīnu. Ja nebūtu valodas atšķirību, redzēto būtu grūti atšķirt no Ziemeļamerikas.

Modernās tehnoloģijas un sakaru zinātņu ietekmē Eiropa mainās. Saplūst robežas un samazinās politiskā un ekonomiskā patstāvība. Dibinās Eiropas kopiene, valstīm paturot tikai nacionālo un kultūralo identitāti. Tas nevājina Eiropu. Ar šīm maipēm tā kļūst stiprāka.

Tā ir tā Eiropa, kurā Latvija tagad iziet un kurā meklē sev vietu. Sodienas un nākotnes Eiropa ir savādāka par to Eiropu, kurā Latvija iepēma vietu pirms 50 gadiem. Tāpēc topošai Latvijai arī būs jābūt savādākai. Latvijai pēc neatkarības atgūšanas būs jābūt sastāvdaļai kādā plašākā vienībā. Ne jau Maskavas piedāvātā variantā, kas tikai turpinātu tās impēriju, bet minimāli Baltijas koptirgū vai federācijā, Austrumeiropas tirgus zonā, Skandināvijas-Baltijas blokā, vai pat eventuāli Eiropas kopienē. Ja mēs neesam ar mieru to darīt, diez vai spēsim pastāvēt modernajā Eiropā.

Latvija tagad ieiet jaunā cīņas posmā. Mums trimdā ir jābūt spējīgiem pārorientēties. Bija ziedu un dziesmu posms, kuŗu vadīja vienkārši strādnieki un disidentī. Tad sekoja Tautas frontes posms, kuŗu vadīja dzejnieki, mākslinieki un inteliģence. Tie bija tie, kas izcīnīja 4. maija deklarāciju. Tagad cīņa turpinās Augstākās padomes sēžu zālē, Rīgā, ministrijās, kā arī sarunās Maskavā. Ir iesācies posms, ko es gribētu apzīmēt par profesionālisma posmu. Tagad, pēc diviem, trim un pat četriem gadiem, es manu, ka daudzi no radošās inteliģences vēlas atiet savās profesijās. Priekšgalā tagad arvien vairāk nāks profesionāļi - advokāti, tautsaimnieki un uzņēmumu vadītāji, ieņemot vietas Augstākā padomē un ministrijās.

Mums ir jāiepazīstinās un jāsadarbojas ar šīm jaunām sejmām. Spriežot pēc pagātnes, tas mums nenāksies tik viegli. Piemēram, tikt līdz trimda sāka ticēt, ka maiņas Latvijā ir iespējamas, vadošā loma pārgāja no Helsinki 86 grupas uz Tautas fronti. Mēs pie Helsinki 86 grupas turējamies sen pēc tam, kad tā savu svarīgo lomu jau bija izpildījusi. Tāpat par Tautas fronti daudziem trimdā vēl ir aizspriedumi, bet šodien Tautas fronte ir pavisam cita loma, kā tas bija pirms gada. Latvijas nākotni noteiks latvieši Latvijā, un mums dotajā brīdī viņiem ir jāseko, lai varam sniegt atiecīgo atbalstu.

Ne tikai Latvija, bet pati trimda ieiet grūtā pārmaiņas posmā. Pāri par četrdesmit gadu esam spējuši izveidot un uzturēt trimdu paši saviem spēkiem. To mēs darījām bez Latvijas atbalsta. Tajos gados mēs atbalstu vispār nevarējām sagaidīt. Šodien lietas mainās. Trimda sarūk. Vecās paaudzes aiziet, un tikai mazākums no jaunajām ieņem to vietu. Trimda pati ar saviem spēkiem vairs nevarēs ilgi pastāvēt. Atkusnis Latvijā ir ne tikai izglābis tautu no tumsības, bet arī dod trimdai dzīvotspēku izpildīt savu lomu kopā ar Latviju, atgūt tās brīvību.

Sodien redzam, ka trimdas centrs pāriet uz Latviju - dziesmu svētki Rīgā, ārstu un advokātu kongresi Rīgā, 3x3 Madlienē, Latvijas mācību spēki un palīgi mūsu trimdas skolās un vasaras nometnēs, ansamblī no Latvijas te, no šejienes tur.

Par šo pārmaiņu nav ko žēloties, jo ir dabīgi un pareizi, ka tā notiek. Mēs taču esam trimda. Mēs te neesam, lai bagātinātu Kanadas kultūralo mozaiku, bet gan lai atgūtu Latvijai neatkarību. Mūsu skatam ir jābūt uz Latviju. Mums vēl stāv priekšā svarīgs darbs, pirms varam pasludināt, ka trimda ir beigusies.

Tajos gados, kad Latvija bija aizslēgta aiz dzelzs durvīm, mums trimdā bija jāstaigā pa Rietumu ārlietu ministriju koridoriem, klauvējot pie durvīm gandrīz bezcerīgos apstākļos, mēģinot saudzēt Latvijas liesmīgu Rietumu apziņu. Tajos gados, kad Latvijā varēja izteikties tikai aiz dze-

ju rindām, bija pareizi, ka Latvijas māksliniekiem, dzejniekiem un rakstniekiem atvērām durvis uz trimdu un Rietumiem. Vēlāk, kad strādnieki izgāja ielās, mēs no dzimtenes izdzītos sagaidījām un viņiem palīdzējām uzsākt jaunu dzīvi Rietumos. Kad nodibinājās Tautas fronte un Padomju Savienībā parādījās plaisas, uz Latviju sūtījām skaitļotājus, telefonus un faksmāšīnas. Topošiem Latvijas valstsvīriem radījām iespējas apmeklēt Rietumus, lai viņi redzētu alternatīves - politiskus, ekonomiskus un sabiedriskus modeļus.

Katrs posms Latvijā ir prasījis citu reakciju no trimdas. Vairāk vai mazāk, organizēti vai neorganizēti, esam to pratuši sagādāt. Tas nenozīmē, ka tas nācies viegli. Esam šķēlušies, viens otru trimdā sāpinājuši, bet pat ar to, esam tam tikuši gaŗām. Man liekas, ka šodien esam trimdā vairāk vienoti kā jebkad, jo saprotam, ka šis ir kritisks brīdis Latvijā un ka mums ir svarīgs pienākums. Mēs esam Latvijas logs uz Rietumpasauli.

Šodien, piemēram, mēs vairs paši neklauvējam pie ārlietu ministriju durvīm, bet mēs tur pavadām mūsu jaunos valstsvīrus. Latvijas valstsvīriem nav pašiem jāstaigā sveši ceļi Rietumos, mēs viņus sagaidām, viņiem sniedzam padomu un viņus pavadām. Diezin vai Dainim Īvānam, Ivaram Godmanim, Andrejam Krastiņam un Jānim Jurkānam būtu atvērušās tik viegli durvis Rietumos, ja mēs te nebūtu? Man šķiet, ka bez mums Rietumi labprāt latviešus salīdzinātu ar dumpīgām un neiecietīgām aizkaukāzu tautām un ciltīm. Mēs trimdā esam Latvijai vajadzīgi. Tāpat trimda bez Latvijas vairs nevar pastāvēt.

Ir daudz citu piemēru, kā trimda palīdz šodienas Latvijai. Pastāv, piemēram, ALAs ECO-Latvija projekts, kuŗš ne tikai iesaista Amerikas latviešu ekologus un zinātniekus, bet arī iesaista zinātniekus, kas nav latvieši un kas braukuši uz Latviju strādāt. Vienā gadījumā pētīt Ventpils stāvokli, otrā - Salacas upi.

Šodien trimdā iecejam profesionālisma posmā. Šodien Latvijai vajag zinātnieku, tautsaimnieku, agronomu, inženieru, ekologu, juristu un citu speciālistu dažādās nozarēs. Tos mēs Latvijai varam dot. Mums šajā darbā ir arī jāiesaista tie latvieši, kas no mūsu sabiedrības ir attālinājušies. It sevišķi tos no jaunākām paaudzēm, kuŗiem varbūt klibo latviešu valoda, kas apprecējuši svešautiešus, kuŗiem bērni nerunā latviski, jo tieši viņu vidū ir daudz spējīgu un sekmīgu cilvēku. Daudzi no viņiem ir pieejami un iesaistāmi, ja to dara pareizā veidā, lietojot tās mērauklas, pie kuŗām viņi ir pieraduši vietējā Kanadas sabiedrībā. Arī neaizmirsīsim nelatviešus - tos, kas ieprecējušies latviešos un kas kaut kādā citā veidā iekļuvuši mūsu vidū. Te varbūt spilgtākais piemērs ir Ņujorkas advokāts William Hough, kuŗa analīzes par Latvijas okupāciju starptautisko likumu skatījumā ir mums neatvietošanas.

Trimdas latviskais kodols sarūk, bet tas nemaz nenozīmē, ka arī jāsarūk mūsu darba potenciālam. Ja mēs protam atrast un pareizi iesaistīt cilvēkus, vienalga, vai tie ir latvieši, puslatvieši vai nelatvieši, tad mūsu darba spējas kļūs arvien lielākas.

Un īsa piebilde. Ir cilvēki, kas saka, ka mums nevajag palīdzēt Latvijai, jo tas tikai palīdzēsot glābt esošo režīmu. Mana atbilde viņiem ir vienkārša. Jo vairāk mēs spēsim Latvijai palīdzēt, jo tālāk un ātrāk Latvija tiks atrauta no impērijas centra.

Nav jābūt zinātniekam, speciālistam vai turīgam, lai piedalītos šodienas trimdas darbā. Ir visādi veidi, gan lieli, gan mazi - visi ir nozīmīgi. Piemēram, arvien vairāk te viesojas Latvijas latvieši. Mēs kā indivīdi viņus izsaucam un rezultātā dodam viņiem iespēju redzēt Rietumus. Kā šeit izskatās, kā šeit dzīvo un kā šeit cilvēki domā. Mūsu viesi visu salīdzina ar mājām, pārdomā un pārnes redzēto un piedzīvoto uz Latviju. Bieži redzēto ir grūti pārdzīvot. Tas izsauc dažādas emocijas un šād tad izraisa nesaprašanās ar trim-

das mājas tēviem un mājas mātēm. Maiņas cilvēkiem nav viegli pārdzīvot, bet tās ir neizbēgamas un nepieciešamas, jo bez tām Latvija nevarēs ieiet Rietumpasaulē.

Latviešu Nacionālā Apvienība Kanadā arī mainās šajā pārejas periodā. Pirms dažiem gadiem mazākie latviešu centri Kanadā to varēja raksturot par Toronto organizāciju, kuŗa pie tiem griezās tikai tad, kad vajadzēja līdzekļus. Šodien tā vairs nav. LNAK politiskais, informācijas un saimnieciskais darbs ir daļēji decentralizēts. Tajā ir iesaistīti darbinieki visā Kanadā - Edmontonā, Kalgarijā, Otavā, Montrealā un Halifaksā. Notiek regulāras telefona sarunas. Tiek izsūtītas ziņas ar faksmāšīnām, lai pēdējie notikumi Latvijā būtu zināmi ne mēnesi vēlāk, kad pienāk laikraksti, bet dienu vai divas pēc tam, kad tie notikuši. LNAK piegādā papildziņas no Latvijas četrdesmit Kanadas preses instancēm visās desmit provincēs. Ziņas izsūta no St. John's līdz Viktorijai, arī ar faksmāšīnu. Bieži ir vieglāk iegūt preses uzmanību mazākos centros nekā Toronto, kur konkurence ar citām etniskām grupām ir liela.

Septembrī, piemēram, ATV, CTV filiāle Halifaksā bija pirmā preses instance pasaulē, no kuŗas izgāja ziņas, ka Latvijā apmāca Irakas jūrniekus. Šī ziņa tika atkārtota daudzās preses instancēs Ziemeļamerikā. Ziņu ATV saņēma no LNAK sakarnieka Halifaksā. Viņš to dabūja no Toronto, dienu pēc mūsu kārtējās telefona sarunas ar kontaktiem Latvijā.

Vēl viens piemērs par to, kā LNAK darbs ir mainījies. Nesen Kanadā viesojās Latvijas Augstākās Padomes vicepriekšsēdis Andrejs Krastiņš. Braucienu viņam izkārtoja LNAK. Atskaitot Montrealu, no kuŗas viņš redzēja tikai lidlaukus, pārsēžoties no vienas lidmašīnas uz otru, A. Krastiņš apmeklēja piecus Kanadas centrus - Halifaksu un Fredriktonu, kur viņš piedalījās starptautiskā konferencē, Toronto, Otavu un Edmontonu. No visiem šiem centriem viņš vismazāk laiku pavadīja Toronto, tur pat nepavadot nakti. Diez, vai tā būtu bijis pirms diviem vai trim gadiem?

Viss mūsu darbs, ko veic indivīdi, organizācijas, kā, piemēram, LNAK, gan trimdā, gan Latvijā, prasa līdzekļus - valūtu, dolārus. Mums trimdā ir nauda, bet mēs neesam bagāta sabiedrība. Kā lai izsaimniekojam, lai pietiktu visam? Nav viegli šo jautājumu atbildēt. Pagātnē mēs esam spējuši vairāk vai mazāk izsaimniekot paši ar saviem līdzekļiem. Šodien ar to nepietiek, un mums ir jāskatās tālāk. Varbūt varam ievākt līdzekļus konkrētiem mērķiem no latviešiem, kas mūsu vidū bieži neparādas; no latviešiem, kas ir asimilējušies, bet kuŗi vēl pakavējas rakstos avīzēs, uz kuŗiem parādās virsrakstā Latvijas vārds. Un beidzot, varbūt ir veidi, kā varam ievākt naudu no nelatviešiem, no vietējās sabiedrības. Tas prasa jaunu pieeju un maiņas mūsu līdzšinējā darbā, bet citas izejas nav.

Man liekas, ka šodien viegli iedomāties, ka mūsu trimdas organizācijām nevajag tik daudz līdzekļu kā, piemēram, Tautas frontei, Kultūras fondam vai Latvijas bāreņu fondam. Būdam LNAK valdes loceklis, man jums ir jāatgādina, ka LNAK veic svarīgu darbu, kuŗam vajaga atbalstu, varbūt vairāk kā jebkad.

Nesen Kanadas Ministru prezidents Br. Mulronijs paziņoja, ka viņš esot ar mieru tikties ar Latvijas Ministru prezidentu Ivaru Godmani. Tikšanās ir vēl nenoteikta, bet, droši vien, notiks nākamajos mēnešos. Kā tas notika? Vai Mulronijs uzreiz sadomāja zvanīt Godmanim jeb Godmanis Mulronijam? Nē! Atcerēsimies, ka septembrī Mulronijs atteicās satikties ar Dalai Lamu. Kā tas nākas, ka viņš tagad tiksies ar mūsu Godmani? - To panāca LNAK, un tas prasīja daudz pūļu, it sevišķi no diviem mūsu darbiniekiem, viena Toronto, bet otra Halifaksā. Viņi daudz darbojušies pie valdības un politiskām partijām. Ar laiku iegēmuši atbildīgus amatus un izveidojuši svarīgus kontaktus. Viņi panāca Mulronija piekrišanu tikties ar Godmani. Nozīmīgu lomu šē spēlēja Andreja Krastiņa viesoša-

nās Otavā. Viss tas prasīja laiku, enerģiju, prasmi un līdzekļus.

Tā, lai neviens neuztrauktos un nedomātu, ka Godmanis tiksies tikai ar Mulroniju, kuŗš varētu arī nebūt Kanadas Ministru prezidents pēc gada vai diviem, Godmanim būs arī tikšanās ar liberāļu un jauno demokrātu partiju vadītājiem un citiem parlamentāriešiem, kā arī ar Kanadas ierēdņiem.

Ja kāds apšaubītu, vai šī tikšanās ir nozīmīga, man šķiet, ka pareizā mēraukla ir tā, kā to izvērtē Latvijā. Tur šī tikšanās tiek uzskatīta par nozīmīgu. Godmanis ir gatavs te braukt, bet tikai ja viņam ir iespēja tikties ar Mulroniju. Šāda tikšanās ir atkal veids kā mazliet tālāk atbīdīt Latvijai durvis uz Rietumpasauli un brīvību. Tās izkārtošana no LNAK ir prasījuši līdzekļus, un tās realizēšana prasīs vēl vairāk.

Maiņas, prasības. Tā mēs te esam, 1990. gada 18. novembrī, mūsu valsts svētkos. Varbūt vienam otram liksies savādi, ka šo dienu pieminu tikai otro reizi savā uzrunā. Bet šis gads ir savādāks kā citi. Savā ziņā šā gada 18. novembris ir līdzīgs 1918. gada novembrim. Pirms septiņdesmitdiviem gadiem citam nebija laika. Tā tas ir šodien. Šodien nav laika pakavēties atmiņās par to, kā brīvību pirmo reizi izcīnījām. Šodien nav laiks pašiem kašķēties. Šodien nav laiks ar lozungiem iziet rītdienā. Šodien Latvija prasa bezgala daudz darba gan Latvijā, gan trimdā. Ja mēs to nedarīsim, neviens cits to mūsu vietā nedarīs. Lai zinātu, ko darīt vai nedarīt, mums ir jābūt kritiskiem, mums ir jāparedz maiņas un jāizprot, kur tās mūs ved. Tikai tad mēs varēsim izveidot pareizo stratēģiju un taktiku, kā panākt savus mērķus.

Mēs, latvieši, esam maza tauta, kas ir atmodusies no četrdesmitpiecu gadu murga, kuŗā mums draudēja iznīcība. Mums no Montrealas ir jālido stundām, lai ieraudzītu pirmo ceļa zīmi latviešu valodā. Bet tādas vēl ir. Uz kartēm vēl ir Latvija. Latvieši ir pasaulē, gan Latvijā, gan dažādās mītnu zemēs. Mēs nevaram savā darbā apstāties, aizmigt un atkal ieģrimt murgā. Mums ir jāstrādā ar visām spējām un līdzekļiem. Tā, lai citu gadu mēs brīvi varētu svinēt mūsu valsts svētkus Montrealā, Toronto vai Rīgā, kā nu kuŗš vēlas.

VIESTURS ZARIŅŠ,
LNAK valdes loceklis un
Arējās informācijas nozares
vadītājs.

- Runa Montrealas Latviešu Organizāciju Padomes rīkotajā Latvijas dienā, 1990. gada 18. novembrī, Latviešu centrā, Lašīnā.

DIEVA ROKĀS.

Mēs varam iet caur visām mokām,
Mēs varam ciest vēl briesmīgāk,
Jo pacels Dievs uz savām rokām
Mūs tad, kad mūsu diena nāks.

L. Breikšs.

Dievs latviešu tautu savās rokās cēlis daudzkārt. Laikos, kad tas ir noticis, ne vienmēr esam to apzinājušies vai to izpratuši. Par to tomēr nepārprotami liecina daudz vēstures notikumu, jo citādi būtu pavisam grūti iedomāties, ka mūsu tauta vēl šodien varētu pastāvēt un spētu atkārtoti prasīt sev dzīvošanas un savas valsts tiesības. Ja tas būtu bijis citādi, latviešiem jau sen būtu bijis jāpieraksta seno prūšu liktenis.

Tomēr - ar katru Dieva glābību, ar katru pacelšanu viņa rokās - mums vienmēr līdzī nākuši lieli zaudējumi. Jau sākot ar kuršiem, sēļiem, latgaļiem un zemgaļiem. Daudz viņu krita cīņā ar zobenbrāļiem. Un zemgaļi pat devās trimdā. Ja tā varētu teikt, viņi kļuva par mūsu pirmo

trimdnieku saimi, par ko ziņu maz, kā jau gandrīz ar visiem trimdniekiem.

Dažādajos Livonijas kaļos tauta zaudēja daudz, zaudējumiem kalngalu sasniedzot Jāņa Briesmīgā laikā, kad, kā to vēsta vēsturiskie apraksti, latvietis Vidzemē bijis ar uguni meklējams. Un tomēr latvieši pārdzīvoja šo nežēlīgo laiku.

Klaūšu gaitās iedami, iemācījamies izdzīvot bargu kungu kalpībā. Liektās un pērtās muguras tautu neiznīdēja, drīzāk saglabāja un deva tai sīkstumu un pacietības garu, ka reiz pienāks arī viņas laiks. Un, šķiet, ka tieši šajā laikā radās visvairāk mūsu bagātās folkloras vērtību, it sevišķi, tautas dziesmas, kas ir reta bagātība.

Atmodas laikmetā, 19. gadu simtenī, tauta pirmo reizi izjūt garīgu sajūsmas vilni. Tas no pārtautošanās izvelk lielu tautas zintnieku saimi, kas viegli varēja pazust dažādajās imperiālistu ideoloģijās un kuļai personīgā labklājība bija vilinoša. Šis laikmets dod mums ne tikai tautas darbiniekus, bet arī veiksmīgus dzejniekus un rakstniekus, kas spēj ievadīt tautu brīvības teiksmā, kas savu piepildījumu atrod 1918. gada 18. novembrī.

Vai viss tas ir iedomājams bez Dieva? - NĒ. Dievs mūs arvien ir pacēlis savās rokās, gandrīz vai izredzētas tautas pakāpē. Un tā tas turpinājas šajā gadu simtenī.

1905. gada revolūcijas upurī ir lieli. Tauta piedzīvo skarbu īstenību un iemanto jaunu trimdnieku saimi, kas šoreiz nonāk jau visdažādākās pasaules malēs, Ameriku ieskaitot.

Ir sācies lielais dvēseļu putenis, kas nepilna gadsimta laikā dažādos kaļos un armijās iznīcina, apaļos skaitļos, ap 300,000 vīru. Trimdā, labprātīgi vai piespiesti, dodas gandrīz tikpat daudz tautas locekļu, no kuļiem mājās atgriežas tikai daļa no Krievijā nokļuvušiem. Padomju, tautu cietuma, soda un vergu noietnēs bojā aiziet vairāk kā 100,000. Pavisam mazā, bezgala liels ir dzīvā spēka zaudējums mazajai latviešu tautai četrus paudžu laikā.

Rezultātā varam jautāt, vai tad Dievs šajā gadu simtā ir pacēlis latviešus savās rokās? - Un atbilde tomēr ir - jā! Daudz citu tautu līdzīgās situācijās ir aizgājušas bojā, pazudušas. Mēs šajā gadu simtā izauklējām brīvu un neatkarīgu valsti. Pārbaudes ugunīs esam ne tikai pastāvējuši, bet audzinājuši neatlaidību un sīkstumu, kā audzes pirms mums.

Un tā latvietis vēl šodien līdz ar Kārli Skalbi var teikt:

Es esmu svabads vīrs,
Un nespiež mani nekas,
Tik manas tēvzemes bēdas
Man naktī nedod mieru.
Viņas posts man sāp,
Viņas kauns mani dzeļ.
Ak darait, ko vajaga darīt,
Lai laime Latvijā zeļ!

Un tālāk divi savā ziņā līdzīgas ainas, bet katra ar pavisam pretēju rezultātu:

1918. gada novembrī, kad tapa neatkarīgā Latvijas Republika, tai nebija daudz atbalstītāju. Ja nebūtu Amerikā izglītotā Kārļa Ulmaņa, diplomāta Zigfrīda Meierovica, pulkveža Oskara Kalpaka un viņa vadīto pāris simtu kaļavīru, ne lielās saujas ticības apgaismoto tautas darbinieku, maz ticams, ka savas valsts izveidošana būtu sekmējusies. Pirmais pasaules kaļš tautai bija atnesis jaunus trimdniekus, kas aizklīst tālajā Krievijā, un pārāk daudz kaļā kauto, gan pašā Latvijā, gan Krievijas dažādajos kaļā laukos, kamēr, salīdzinājumā, zaudējumi Latvijas brīvības cīņās bija niecīgi. Pieminētie latvieši bija pašā Dieva dāvana latviešu tautai 1918. gada juku laikos.

Brīvības ceļš sākās Rīgā, turpinājās Liepājā un no pēdējās pāri Kurzemes, Zemgales, Vid-

zemes un Latgales ārēm. Seko dažādi valstiski pānākumi, kuļus apzīmējam par Latvijas ziedu laikiem, kuļos tomēr netrūkst nopietnu pārbaudījumu brīžu.

Otra aina - 1944. un 1945. gadā latvju kaļavīrs iet pretējā virzienā. No Krievijas purviem tas pāri Latvijas ārēm nonāk Kurzemē. Tur izcīna lielas un smagas kaujas. Zaudēti labākie vīri, liela tautas dzīvā spēka daļa. Zeme atkal ir postā. Daudz jaunu trimdnieku nonāk Vāczemē kā svešas varas kalpi un bēgļi. No Liepājas atiet pēdējie kaļavīru un bēgļu kuļi. Veidojas sākums jaunām, neiedomājamām ciešanām. Un tomēr Dievs paceļ latvjus savās rokās - dod tiem spēku pārdzīvot visas vardarbības un netaisnības, izturēt un nepazaudēt savu latvisko dvēseli un kulturālo seju. Tas viss prasa savu tiesu.

Ēriks Raisters dzejolī Kaļotāju cilts vaicā un mudina:

Kur Imants, Viesturs, Tāļivald's?

- Zem smiltīm kaļā laukā -

To laiku atbāsis lai šalc:

Ai, latvi, esi bruņās kalts,

Liec modrus sargus laukā!

Seko 45 gadu ilgs pārbaudes laiks, kuļā par tautas tiesībām pirmo reizi aktīvi un nopietni cīnās plaša trimdnieku saime, kas uzcēlusi savas mazās Latvijas dažādās brīvās pasaules valstīs un pateicās par tautas sargāšanu savos dievnamos "trimdas Ēģiptē". Tikmēr tauta okupētā Latvijā slepeni auklē brīvības ideju un atrod atjautīgus veidus, kā pasargāt savas kultūras vērtības un galīgi nenovērst acis no reliģiskā pārdzīvojuma. Starp šīm divi tautas daļām tikpat kā nav saskarsmes. Apspiestā tauta nezina, ka tai ir tik dzīvs zars svešumā. Tajā par varoņiem kļūst disidenti Juris Ziemeļis un Gunārs Astra. Gunārs Freimanis sāpju ceļu iemūžina savā dzejā.

Nāk 1986. gads ar Liepājas "Helsinki-86" grupu, kas paceļ jaunu brīvības lāpu. Eva Biteniece, Rolands Silaraups un citi jauni cilvēki ir tās pārdroši nesēji, savā veida varoņi, kas izauguši padomju sistēmā, kas šādu varonību noliedz visiem iespējamiem līdzekļiem. Tauta jauļ savu trešo atmodu. "Ja ne tagad, kad?" tā jūt un meklē vēl citus vadītājus, kādus gadu tecējumā atrod Tautas frontē.

Šā gada 4. maijā jaunievēlētā Latvijas Augstākā padome, gan vēl okupācijas režīma sistēmā, pasludina savu neatkarību no Padomju Savienības un prasa lemšanas tiesības latviešu tautai. Šo ziņu ar patiesu prieku saņem tauta Latvijā un trimdā. Dažos gados ir noticis tas, kam pirms tam bija grūti ticēt abpus Dzelzs priekškarā, uz ko varēja cerēt tikai kaut kad nākamajās audzēs, ne mūsu laikā. Dievs mūs atkal paceļ savās rokās.

Šodien, šajā Latvijas dienā, mums ir jāuzņem inventārs, jāstāda budžets un jāmet skats nākotnē, lai līdz šim iegūtais pēkšņi nepazustu nebūtības vējos un lai, Kārļa Skalbes vārdiem runājot, -

Mūžam zili ir Latvijas kalni,

Mūžam nav miera zem Latvijas bērziem,

Mūžam raud taure pār Latvijas kalniem...

Tā ir ne tikai vajadzība. Vairāk - pienākums un likums, lai mēs no Dieva rokām neizkristu un lai sevi pasargātu no nežēlīgās pasaules, no mums naidīgu politiku un režīmu žņaugiem, lai mēs varētu nemitīgi celties un pastāvēt, lai mēs ne tikai dzīvotu, bet reizē augtu nākotnes Latvijai.

Mums priekšā tik daudz darba un rūpju, kas prasīs ne tikai ticības un cerības spēku, bet arī daudz atjautības, gudrības, iecietības, izpratnes, mūsu un brāļu atkal iepazīšanu, saslēgšanos rokās brīvās, neatkarīgās Latvijas Republikas un latvju tautas labad.

Un viss tas mums jādara visā pasaulē. Jādara tagad, nekavējoties. Latvijā tas jau ir pasākts. Notiek visdažādākos veidos. Mums jādara tas pats, jo laiks ir īss. Padomju Savienībai brūkot - un par to ikdienas liecina nemitīgas ziņas, kā

• bada apstākļi Maskavā,

• cianīda iepludināšana Daugavas augšgalā,

• Gorbačeva absolūtās varas nostiprināšanās,

- armijas uzbrukumi lietuviešu jaunekļiem,
- apstākļu straujā pasliktināšanās kopš dziesmu svētkiem Latvijā,
- pulkvežleitnanta Viktora Alkšņa brīdinājumi un tā tālāk,

- mums ir jāspēj pemt un jāņem sava tiesa un daļa, kas ir mūsu, neapšaubāmi mūsu, jo kā saka Jānis Akurāters:

Un jaunas dienas gaišdzidras
Kā zelta pulksteņi zvan',
Pār Latvijas druvām un jūrū
Nu saules lūgšana skan:

Dievs, svētī Latviju!

Un šodienas Latvijā Bruno Saulītis dzejoli Cerība dzejo:

Mēs esam izturējuši divus pasaules karus,
Daudzu rudeņu vētras un dažādu nedraugu
cirtienus,

Un tagad - mēs esam nemirstīgi:

Mēs dzīvosim simt desmit gadus

Vai vismaz piecdesmit piecus.

Un mums ir bērni, arī viņi var izturēt
tikpat daudz

Vai, teiksim, gandrīz tikpat daudz,

Un arī viņi dzīvos simt gadus vai vismaz
septiņdesmit,

Un arī viņiem ir bērni.

Daudz bērnu. Un tāpēc zeme mūžam būs zaļa,
Nevis pelēka, bet tieši zaļa!

Un nevis bedraina, bet ar kalniem un lejām,
kādai tai jābūt,

Jo mēs daudz esam izturējuši un vēl vairāk
varam izturēt.

Un mēs būsim vienmēr,

Mēs paliksim

Tūkstošiem gadu pie savas dārgās, vienīgās
zilās jūras.

Kādu inventūru uzņemsim? -

Talantu, zināšanu, cilvēku, iespēju, līdzekļu un daudz citu.

Kādu budžetu plānosim? -

Ne tikai līdzekļu, bet arī laika un izdevību!

Kādu vienotību meklēsim? -

Ne vienpusīgu, nedz ārēju, bet reizē dvēseliski un reliģisku dziļu, jo tieši pārmaiņu laikos mums vairāk kā jeb kad vajadzīga dievišķā gaisma, kādu mantojam, kad izjūtam, kad pats Dievs mūs ir pacēlis savās rokās un devis iespēju ieskatīties pašos.

Un pāri visam iesaistīsim mūsu centienu īstenošanā mūsu jauno audzi, kas tieši šodien spēj mest tiltus pāri okeāniem, spēj saprasties ar jaunajām sirdīm tēvzemē. Un dosim katru iespēju mūsu sabiedrībā atgriezties itin visiem tiem, kas kaut kādu iemeslu dēļ no tās aizgājuši. Latvijai svarīgs ir ik katrs cilvēks, kuŗa krūtīs pukst latvieša sirds.

Pirms vairākām nedēļām šejienes televīzijā bija iespēja skatīties ļoti garu filmu sēriju par Savienoto Valšļu pilsoņu karu pagājušā gadu simtapa sešdesmitajos gados. Tajā bija izmantotas laikmeta fotogrāfijas no tā laika, kad ideoloģisku domstarpību dēļ Amerika kara laukā zaudēja 600,000 karavīru un vairākus miljonus slimību un bada piemeklēto. Šausmīgs ir bijis šis karš, kas pirms 130 gadiem plosījās ASV. Un šī kara noslēgumā, kad ģenerāļa Lī vadītā dienvidnieku armija padodas ziemeļnieku vadonim Grantam, tie abi sadodas rokās, un Grants dod pavēli ziemeļniekiem sveicināt pārpalikušos un padevušos dienvidniekus kā varoņus. Zeme ir izpostīta un valsts atriebības atentātā zaudē savu dižāko prezidentu Abramū Linkolnu. Neskatoties uz visu pārdzīvoto, Amerikas pilsoņi spēj sasiegties rokās un celt modernās Amerikas Savienotās Valstis, kas kļūst par cerību zemi no Eiropas padzītajiem un dažādu spēku vajātajiem trimdiniekiem, kā arī dažādiem laimes meklētājiem.

Mums priekšā līdzīga situācija. Jājautā, vai mums būs tas garīgais spēks un iecietība,

kāda bija ģenerāļiem Lī un Grantam? Vai spēsīm sadoties rokās pāri okeāniem un paši savā zemē? Dievs mums ir piešķīris šo reto iespēju. Tā mums ir jāizmanto visiem iespējamajiem līdzekļiem.

Jeb kā dzejniece Ilona Leimane pauž:

Lai audzei šai un tām, kas nāks vēl dzīvot,
Tā kalpot pats Visvarenais tev līdz,
Ka veiktais darbs lai pāri mūžiem plīvo
Kā karogs, zelta vārdiem izrakstīts.

Zinām, ka Latvijā ir pamodušies jauni spēki, pretēji komunistu iecerei, ka tie būs iznīcināti uz laiku laikiem. Zinām, ka šiem latviešiem netrūkst ideju, idealisma un spēju. Zinām, ka nākošās dienas, mēneši un gadi nebūs viegli. Ne-trūks jaunu un neparedzētu pārbaudījumu. Tas lai mūs nebiedē. Dzīvojam vēsturiskā un izredzētā mirklī, kuŗā latviešiem ir jāpiepilda Dieva uz mums liktās cerības. Izdzīvosim un dzīvosim, jo tikai tādēļ viņš mūs tik daudz reižu ir izredzējis un pacēlis savās rokās.

Un še, šodien kopā sanākuši, vērsīsim skatu savās sirdīs. Šajā brīdī mūsu vidū ir Māte Latvija. Ik katra skatījumā viņai ir savs veidols. Viņas klātbūtnē jūtam, ka mēs un tauta okupētajā dzimtenē esam viena saime, kas līdz ar Leonīdu Breikšu spēj lūgt:

Lai pret nezināmiem laikiem

Cauri mūžiem ejam mēs.

Dod mums spēku, dod mums drosmi,

Dod mums vienprātību tēvs!

To apzinoties, Mātes Latvijas klātbūtnē un Dieva rokās pacelti, veidosim simbolisku "Latvijas ceļu Otavā", kuŗam šodien pieslēdzas daudzi citi visā pasaulē un, it sevišķi, tālajā tēvzemē. Sadosimies rokās un vienosimies Latvijas himnā - Dievs, svētī Latviju!

M. ŠTAUVERS.

- Svētku runa Latvijas dibināšanas dienas atceres sarīkojumā, šā gada 18. novembrī, latviešu ev.-lut. Miera draudzes namā, Otavā.

APSŪDZĪBAS IZVIRZĪŠANA

par PSRS veikto genocīdu pret latviešu tautu un Latvijas kolonizāciju.

1. Sākot ar 18. g. s. Krievijas cars Pēteris Lielais iesāka Baltijā cirst logu uz Eiropu. PSRS valdnieks J. Džugašvili (Staļins) šo procesu noslēdza 1945. gada 9. maijā.

(Fakts uz 1990. gada beigām)

2. Šī gadsimta sākumā Krievijas Akadēmijā speciāla grupa brauca uz Sibīriju izraudzīties apgabalu Baltijas iedzīvotāju pārvietošanai, lai veiktu plānoto Baltijas kolonizāciju.

(Laimīgā kārtā šī slepenā akcija pilnībā vēl nav realizēta).

1940.-41. gadā pilnīgu latviešu tautas pārvietošanu-deportāciju aizkavēja Vācijas karš ar padomju Krieviju (PSRS).

1941. g. un 1949. g. PSRS veiktās masveida izsūtīšanas un daudzie individuālie aresti un nāves sodi izcirta latviešu tautā dziļākus robus, kā visi kari, kas plosījušies Latvijas teritorijā. Tiešais iznīcināto cilvēku skaits pārsniedz vairākus simtus tūkstošus, kas ir vairāk kā 20% no latviešu nācijas.

Taču tas bija tikai sākums latviešu tautas likvidēšanā. Galvenais risinājās paralēli pieminētajām deportācijām. Jau ar pirmo Latvijas valsts okupācijas dienu sākās atbrīvotās telpas piepludināšana ar kolonistiem, galvenokārt, - krieviem. Latvijā tie ieradās pārsvarā kā iebrucēji un Sarkanās Armijas aizsardzībā, nekādu ie robežojumu netraucēti, apmetās uz dzīvi okupētajā teritorijā.

1990. gadā tās pašas - PSRS - varas uzdo

tais kolonistu skaits (it kā 50% no kopējā iedzīvotāju skaita) ir stipri samazināts. Jau labi sen latvieši savā etniskajā teritorijā ir mājākumā.

Starptautiskajās tiesībās un likumdošanā konstatēts, ka tautu iznīdēšana var notikt ne tikai ar cilvēku fizisku iznīcināšanu.

Sodien neviens nešaubās, ka PSRS (padomju Krievija) ir noziedznieks, kas apsūdzams daudz tautu genocīdā. Taču pats noziedznieks parasti upurā balsi neuzklausa. Tas uzklausa un respektē sev spēkā līdzvērtīgu un, protams, arī to, kas par viņu spēcīgāks.

Tāpēc mēs apelējam pie Brīvās pasaules valstīm ar aicinājumu kopīgi ar mums apsūdzēt PSRS genocīda (koloniālisma) piekoptānā pret baltiešu tautām. Ierosinām sarīkot starptautisku tribunālu, kurā tiktu tiesāta PSRS un visas tās struktūrvienības par šo plānveidīgo noziegumu izdarīšanu, pieprasot agresorvalstij izvest nelikumīgi kopš 1940. gada iesūtītos kolonistus no Baltijas valstīm. Tāpat šim tribunālam jāveicina ieilgušās okupācijas izbeigšana Baltijas valstīs, lai tur dzīvojošās tautas - latvieši, igauņi, lietuvieši varētu pilnībā atjaunot savu valsti suverēnitāti un pasaulei pasludināt par šo juridiski pastāvošo valsti neatkarību de facto.

Tribunāla sastāvs veidojams tā, lai tajā būtu pārstāvēti okupēto Baltijas valsti - Igaunijas, Latvijas, Lietuvas pilsoņu pilnvaroti pārstāvji.

1990. gada 27. oktobrī. LRP Rīcības komiteja un Pārstāvju komiteja.

FORUMS: PĀRDOMAS, VĒROJUMI, PIEZĪMES.

DOMAS PAR LATVIJAS KAROGU.

Ir novembris. Visapkārt krīt zelta lapas, un man tās būs jāgrābj, bet vēl nē. Lai nozeltē, lai mauriņš rotājās pirms sala. Man pašlaik nav laika grābt. Sakrājies daudz lasāmais, sevišķi avīzes un žurnāli. Vesela kaudze, kā sagrābtas lapas sakrājusēs uz mana galda. Lielākā daļa ir latviešu valodā: izdevumi no Latvijas, Kanadas, ASV. Ievēroju, ka uz visiem vākiem ir mūsu valsts karogs. Uz dažiem redzu sarkanbaltsarkanās krāsas, bet citur melnas striņas. Uz JAUNĀ GAITA vāka spīd ģērboņa trīs zelta zvaigznes. Virs Zīgotāja melnām striņām, melns ģērbonis dzeltenā saules kontūrā. ALA Vēstis - sarkanbaltsarkans, melns, balts. Drāma visur. Karogs, plus... Vēsts viena: "Dievs, svētī Latviju!" Svētdien būs 18. novembris. Atceros:

Esmu Rīgā. 1990. g. 27. februāris. Pulktens 11:00. Esmu "Liesma" redakcijā. Runājam par tulkojumu iespēšanu un vēl par citām varbūtībām. Mūsu saruna ieilgst. Jau pāri divpadsmitiem! Pēkšņi aptveram, ka esam nokavējuši Latvijas valsts karoga uzvilksanu Augstākās Padomes namā. Piekļābības pēc neviens nepārtrauca sarunas. Pašā dienas vidū bija noticis tas, ko pretestība sacīja - nenotiks nemūžam...

Ātri savācu savus papīrus un steidzos pa Aspazijas bulvāri uz Kr. Valdemāra ielu. Pūš ļoti stiprs vējš. Debesis spilgti zilas, pilnas baltiem mākoņiem, lieliem, milzīgiem, svaidīgiem mākoņiem. Ielas eiforisku ļaužu pilnas. Cilvēki saskrienas, klūp. Arī es. Mēs visi skatāmies tikai uz augšu. Un tiešām. Ieraugu plīvojošu karogu nama čukurā. Tas plīvo virs kailiem koku zariem, mākoņainās debesīs. Liels, lepns, skaists sarkanbaltsarkans uzvarētājs.

Pievienojos ļaužu pūlim, kas gaida trolejbusu. Gaidot vēroju cilvēkus. Visi skatās uz augšu. Visiem sejas it kā apgarotas, saules apspīdētas, skaistas. Redzu prieku, redzu asaras,

redzu izbrīnu. Dzirdu: "Nu, forši!..." "Esmu gaidījusi visu mūžu." "Kas nu būs?"

Atveļu foto aparātu un fokusēju uz augšu - uz karogu.

Vēstures moments.

Vēlāk, vakarā, runājam par šo notikumu. Katram ir savs karoga stāsts, sava atmiņa. Pa radio esam dzirdējuši debates par ģērboni un karogu - par ļaunām un zvaigznēm, Istiem krāsu toņiem un karoga nozīmi tautas vēsturē. Un pa šo laiku visā Latvijā ceļas no pīšļiem un zaimiem karogi; tie ieņem savas aprūsējušās vietas torņos un vārtos. Tie atraisās un plīvo, un, zem katra, sejas skatās uz augšu. Krusti un karogi rotā Latvijas debesis.

Tai pašā laikā, kāds ievērojams trimdas vadītājs televīzijas intervijā esot (es nedzirdēju un neredzēju) argumentējis, ka Latvijas valsts karogu nedrīkstētu vilkt mastā padomju jeb okupētā Latvijā. Tas ir brīvās Latvijas karogs! Neticami! Arī pretinieki sacīja to pašu. "Politics makes strange bedfellows."

Man prasa, ko es domāju. Es nezinu ko domāt. Domāju par trimdas un okupētās Latvijas ilggadīgām, sarežģītām, sāpīgām attiecībām; par šo mazo, pasaulei vēl vienmēr nepazīstamo zemi; par savu vietu spraugās starp dzimteni, savu Amerikas vidi, un šo tautas atmodas laiku, kurā esmu iegājusi, ko redzu un jūtu.

Nesaprotu, kāpēc arguments tik auksts, kāpēc tas tik ļoti sāp, kāpēc Latvijas latvieši man apkārt sēri klusē? Nesaprotu, kāpēc trimda, šķiet, uzpēmusies noteicēja lomu... Vai tad trimda ir brīvā Latvija? Tur visus pēckaņa gadus, visdažādākos mastos plīvojis Latvijas valsts karogs. Vai trimdai būtu monopolas tiesības nolemt, kur, kad, kā un kam šis karogs pieder? Es nesaprotu argumentu.

Domāju, ka karogs pieder "tautai". Tas ir simbols, ko tauta lieto, kas tai palīdz, kas to vieno.

Man stāsta, ka vislielākais pārsteigums visiem bija, kad Latvijas demonstrācijās, kur pirmo reizi pacēlās karogi, cilvēki zem tā satika savus līdzcīvēkus - arī tos, pret kuriem bija šaubas, ko turēja aizdomās. Karogs bija magnets, kas izvilka ļaudis no apātijas, darīja katru redzamu, zem kura cilvēki spēja liecināt par savu piederību latviešu tautai. Man šķiet, ja tas nebūtu noticis, kā prelūde, kā pirmie svarīgie soļi, nebūtu arī karogs uzvilks Augstākās Padomes nama augstākā mastā. Šaubos, vai būtu 4. maijs. Ar kādu citu karogu (jeb bez) lai mūsu brāļi un māsas būtu drīkstējuši vienoties? Ko trimdas vadība būtu likusi priekšā?

Un kāds jau man vaicā: "Nu, ko tu domā?"

"Es domāju, ka trimdai nav tiesību diktēt, ko tauta dara Latvijā," lēnām atbildu. "Karogs ir simbols, un simboli kalpo cilvēkiem un ne otrādi."

"Nu, nu..."

Dzīvojot un strādājot trīs mēnešus Rīgā, Latvijā, pirmo reizi mūžā izjutu tik neizsakāmi milzīgu mīlestību uz šo karogu. Nekur, nekādos trimdas svētkos tas gluži tā nav man plīvojis kā šajā pavasarī Latvijas torņos. Tā simboliskā nozīme bija pilnīga: tā vienoja, vadīja, deva spēku, drosmi, ticību, cerību, prieku, mieru - visu, kas Latvijai tik ilgi bijis atņemts. Katru rītu skatījos uz šo karogu, kā svētceļnieks uz krustu, kad braucu pilnā tramvajā pāri Daugavai. Kamēr tas plīvoja uz pils torņa, tikmēr bija sajūta, ka esmu mājās, vienalga cik cittautiešu man apkārt.

Kad redzēju šo karogu plīvojam universitātes mastā un dzirdēju manas kolēģes "beidot", apzinos, ka strādāšu Latvijas Universitātē... Karogā plīvoja akadēmiskās brīvības apsolījums. Tas atvietoja kātu ar sirpi un āmuru, ko redzēju iestumtu ārzemju nodaļas biroja stūrī. Šī kāta galā, kas atsitās griestos, vēl karājās sarkanās strēmelītes. Tās liecināja par citām dienām un par milzīgo plīsumu, par cīņu.

"Kurš brīvās pasaules pilsonis, vienalga, cik teorētiski pareizs, spētu novilkt kaut vienu Lat-

vijas karogu no tā augstās vietas?"

"Nu, nu..."

Šo svētdien, 18. novembrī, latvieši pulcēsies svinēt savu brīvības dienu. Būs karogi un ziedi, bet es aizvēršu acis un redzēšu sarkanbaltsarkanus karogus Latvijas debesīs. Es dzirdēšu viņu plīvojošo apstiprinājumu: "Latvija ir... latviešu tauta ir." Un es skatīšos uz priekšu, uz turpmākiem kursiem, uz sava darba turpinājumu brīvā Latvijas Universitātē.

Atkal netiku pie lasīšanas, un pastnieks atveda jaunās avīzes! un - visapkārt krīt zelta lapas...

ASTRIDA STAHNKE.

LABESTĪBAS GAISMA.

Pirms pieciem, garšiem gadu desmitiem Latvijā dzīvoja divi brāļi. Toreiz šī zeme bija viena no skaistākām visā plašajā pasaulē. Tajā gaiss bija tīrs, kas līdzinājās kristalam. Cīruliši, pacēlušies augsti debesu zilumā, tralināja savas dziesmas pāri labi iekoptiem, vilpojošiem labības tīrumiem. Kamenes dūca zaļajās zāļu pļavās. Viss tur bija lielajā saskaņā ar plašo dabu un tās likumiem. Un zilie upju ūdeņi bija tik tīri un skaidri, ka tajos karstās vasaras dienās varēja ne tikai peldēties, lai atsvaidzinātos, bet izslāpušais varēja arī no tā nodzerties un savas slāpes remdināt, nebaidoties, ka ūdens kaitēs viņa veselībai.

Kādreiz, siena laikā, visa siena grābēju saime bija atlaidusies pie smaržojošās sienaķirpas Īsam atpūtas brīdim. Runas gāja par šo un to un pieskārsās arī pēcnāves nezināmai gara būtībai. Dzīvībai pēc pasaulīgās nāves. Kas notiek ar cilvēku, kad tas miris? Vai ar viņa fizisko iznīcību viss ar viņu galīgi izbeidzies?

Viens no brāļiem izteica savas domas par cilvēka dvēseles nemirstību un pastāvēšanu vēl pēc tam, kad fiziskais cilvēks būtu miris. Viņš savu domu pamatoja ar to, ka latviešu senči jau no seniem laikiem stingri ticējuši cilvēka dvēseles esamībai. Šo ticību apstiprinot un pamatojot senlatviešu piekoptais veļu kults. Pieminēja ēģiptiešus, kas savā dvēseles nemirstības ticībā vēl esot bijuši daudz stingrāki. Šīm dvēselēm centušies pat saglabāt savus fiziskos mājokļus, mirušos iebalzamējot un pārvēršot par mūmijām. Lai katra dvēsele, kas atgrieztos pasaulē, atrastu savu pašu ķermeni.

Otrs brālis, savas jaunības kalngalā, šādam ticējumam nepievienojās. Izteica domu, ka ja nu cilvēks reiz ir beigts, tas esot bijis un izbijis.

Atspirguši siena grābēji naski ķērās pie darba. Kāds večuks pie sevis nodomāja - tie jaunieši, ko gan visu tie nesarunā. Viņu izteiktai domai bija kautkāda līdzība ar Bībelē lasīto teikumu: "Esi karsts vai auksts, bet tos remdenos es izspļaušu no savas mutes." Viņš mēģināja atcerēties, kurā lappusē vai nodaļā to bija lasījis, bet tas viņam neizdevās.

Pienāca drausmīgā kara laiks. Pasaule dunēja un trīcēja. Skaistās Latvijas debesis pārklāja tumši mākoņi. Apsedza sauli, kas kādreiz spoži un mīļi bija glāstījusi latviešu zemniekus, viņu labi iekoptās druvas, lejas un jaukās upes. Jaunā gara iznīcības kalpi, mežoņiem līdzīgi, iebruka zemē. Nodoms - izlaupt, izpostīt, sabradāt un galīgi iznīcināt tās skaistumu un darbīgos zemes rūkus. Garšiem, asiņainiem nagiem tie tvēra nevainīgos latviešu druvas kopējus, kā arī citus iedzīvotājus. Lai šos upurus ātrāk iznīcinātu, izsūtīja tos uz tālo, auksto un tukšo Sibīriju, kur tie nomira badā un salā.

Iebrucēju patvaļa sagrauba vienu no brāļiem, kas bija zemkopis un kas tā īsti nebija varējis ticēt dvēseles nemirstībai, un izsūtīja uz Sibi-

riju.

Izsūtītais zemkopis nevarēja saprast, kādēļ viņš bija šeit atsūtīts, kādēļ viņu atšķīra no sievas un četriem mazgadīgajiem bērniem, kas raudāja pēc tēva un apgādnieka. Visu savu mūžu viņš bija strādājis smago lauku darbu no agra rīta līdz vēlam vakaram. Kojis savas druvas un laukus, lai nopelnītu ģimenei iztiku un dienišķo maizi. Nevienam citam cilvēkam viņš nebija nodarījis neko ļaunu. Šī neizpratne un neziņa grauza un mocīja viņa sirds spēkus.

Te nu viņš gulēja vecā baļķu būdā uz kailas dēļu lāviņas, apsedzies ar skrandām. Izsalcis un novārdzis aukstā salā. Viņa spēki bija izsīkuši. Vai kliegt? Kam sūdzēties? Ko lūgt? Tas viss bija vienalga. To jau neviens nedzirdēs. Neviens arī nepalīdzēs. Vai nav viss vienalga? Izmisis gūsteknis drebinājās salā.

Bet šī nu bija svētā Ziemsvētku nakts. Gūsteknis to nezināja. Tā bija prieka un Kristus piedzimšanas nakts. Kā tad to viņš būtu varējis zināt, atradams bezdievju un ļaundaru gūstā. Te viņam nebija kalendāra. Šeit bija zudis katrs laika jēdziens.

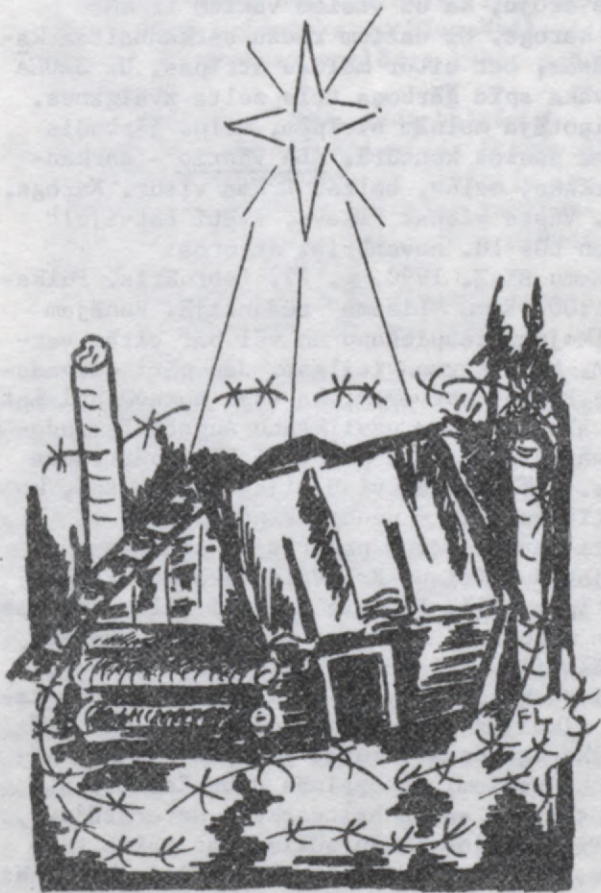
Dievam, Ziemsvētku vakarā raugoties pasaulē, nepagāja nepamanīta šī mocīta cilvēka fiziskās un dvēseliskās mokas. Viņam iežļojās sirds. Ziemsvētku naktī nevarēja atstāt cilvēku tik ļaunā stāvoklī, pamestu drūmajam liktenim. Dievs pie debesīm iededza brīnišķīgu, spožu un mirdzošu zvaigzni. Caur būdas jumta spraugu to ieraudzīja gūsteknis un ilgi raudzījās vizuļojošā debesu ķermenī.

Šīs zvaigznītes daļums sasildīja viņa sirdi un atmodināja izzudušo cerību. Tā ielija kā savāds mierinājums viņa izmocītajās krūtīs. Un viņš domāja - zvaigzne ir mirdzējusi jau gadu simtus, mirdz atkal šovakar. Vēl skaistums pastāv, un to neviena ļaunprātība nespēs pavisam iznīcināt, jo tas ir par daudz augstu, par tālu...

Cerība atgriezās. Viņš sapēma garīgu stiprinājumu, kas ļāva paciest izsalkumu, aukstumu un mocības. No šī brīža Dieva labestība viņu vairs nestāja, bet arvien sargāja.

Pēc daudziem gadiem šis cilvēks atgriezās savā izpostītajā dzimtenē, kur satika savus pieaugušos bērnus. Ik katrus Ziemsvētkus viņš pateicās Dievam par viņa labestību.

Dieva roka pasargāja arī otru brāli. Viņš izgāja cauri bīstamām kara briesmām.

Tagad, kad Ziemsvētki dzimtenē atkal atguvuši savu reliģisko cieņu, viņš labprāt stāsta par to, kā kara laikā viens vienīgs zaļas egles zariņš, kas bijis iesprausts tukšā pudelē, ar savu zaļumu stiprinājis ticību un uzturējis ceirību.

FREDIS LINDE.

SEKMĪGA MŪŽA GAITAS.

Mācītājam Ādolfam Čopam 85 gadu jubileja.

Kaŗa vētrām norimstot, pēc krustām un šķēr-sām klejošanas pa Vācijas drupu pilsētām, sau-jiņa latviešu un neliels pulciņš igauņu atrada pagaidu mājokli Kaseles priekšpilsētā - Betten-hausenā, bijušās lidotāju barakās - Junkersla-ger. Nometnes komitejas priekšsēdis tur bija advokāts Herberts Jurjāns, tagad mācītājs Deit-onā, ASV, bet nometnes mācītājs - Ādolfs Čops. Šis latviešu stūrītis bija ļoti rosīgs kā sa-biedriskā dzīvē, tā arī sekmīgi organizēja saimnieciska rakstura pasākumus. Izveidojās spēcīga un ļoti darbīga, Jāņa Norviļa vadīta, mākslinieku kopa (liels koris, solisti - sop-rāni Daškēvica un Pukinska, baritons Geistauts, tenors Zentiņš, vijolnieks Svarre, čellists Ādamsons un pianists Dr. Līcis). Korī dziedāja arī mūsu mācītājs. Iepazinām viņu kā spožu sprediķotāju. Viņa sprediķi un referāti, brīvi runāti, bez piezīmju palīdzības, saistīja ar kristaldzidru skaidrību un domu dziļumu. A. Čo-pa zināšanu bagātība pārsteidza. Viņš sniedza referātus ne tikai par reliģiskiem jautājumiem, bet arī par bioloģiju, astronomiju, mūziku un t. t.

Ādolfs Čops iecēloja Kanadā ar ģimeni 1949. gadā un kā vienkāršs laukstrādnieks nostrādāja savu līguma gadu. 1950. gadā viņš kļuvis par To-ronto latviešu pirmās ev.-lut. draudzes mācītā-ju. Gadu vēlāk, kopā ar igauņu draudzi, nopērk Sv. Andreja baznīcu. Mācītāja ierosmē nodibina draudzes Palīdzības fondu un draudzes kori. Ie-sākumā koristu rindās redzam pašu mācītāju. Viņš iesaistās latviešu sabiedriskā dzīvē. Darbojas kā skolotājs, sastāv LNAK un daudzējādi sekmē čitu latviešu organizāciju darbu. 1953. gadā Ā. Čops sameklē draudzei lauku īpašumu Brontes upes piekrastē - Sidrabeni. Toreiz viņam neie-nāca prātā, ka reizē ar to ir uzņēmies atbildī-bas pilnu darbu, kuram velta vairāk nekā 21 ga-du. Sidrabenes jaunatnes nometne viņa vadībā kļūva par vienu no priekšzīmīgākajām un lielā-kām brīvajā pasaulē.

Ādolfs Čops dzimis 1905. gada 31. oktobrī, Lejciema pagasta Ratniekos, skaistās Tīrzas upes krastos, kā mežsarga dēls. Viņa dzīves stāsts būtu gauŗam nepilnīgs, ja tanī neietver-tu Čopa jaunības dienu atmiņas.

Vecāku guŗamistabā bija plaukts ar trīs mel-nām grāmatām - Bībeli, Sprediķu grāmatu un Dziesmu grāmatu. Tēvs sacījis - dēls neaiztiec tās, tās ir svētas grāmatas. Zēnam bijis bailes no šī istabas kakta un tas no tā vairījies. To-mēr bargā pērkona negaisa laikā meklējis glābi-ņu zem šī plaukta.

Jauno gadu visa ģimenesagaidījusi mājās. Kad no pieci kilometri attālās baznīcas tas iezva-nīts, māte likusi atvērt logus un durvis - lai svētums nākot istabā. Tas bija viens svinīgs dievkalpojums ar baznīcas zvanu sprediķi.

Traģisku notikumu pilns bija 1919. gads, kad Ziemeļvidzemi ieņēma lielinieki. Tie apcietinā-ja un noŗava nevainīgus cilvēkus. Ā. Čops bija iesācis iet Alūksnes ģimnazijā. Tēvu apcietinā-ja un ievietoja Vecgulbenes pils pagrabu cietu-mā, pratināja tribunāls. Bija sagaidāms nāves sods. Ādolfa vecākā māsa Anna pierunāja ārstu, tēva draugu, apmeklēt apcietināto, kas bija sa-slimis. Ārstam izdevās pārliecināt cietuma sar-gus un tribunālu, ka tēvs saslimis ar tīfu. Lai

visi nenaslimtu, ieteica tēvu atlaist mājās, lai viņš tur nomirtu. Bija Ziemsvētku brīvlaiks. Tēvs neuzdrošinājās palikt mājās. Abi kopā ar dēlu ie-līka kamanās segas, kaŗokus un spilvenus un meklē-ja glābiņu meŗā. Naktī tālumā varēja dzirdēt šāvi-ņu troksni. Tēvs teica - tur komunisti ņauj nevai-nīgus cilvēkus. Ģimnazistu tēva teiktais dziļi sa-viļņoja. Kāpēc komunisti nonāvē nevainīgus cilvē-kus. Kristus taŗu māca mīlēt savu tuvāko. Pirmo reizi Ādolfam Čopam radās doma, ka varbūt būtu jā-kļūst par mācītāju, lai sludinātu Kristus mīlestī-bu.

Vecākā māsa Anna lasīja brālim priekšā Jāņa Po-ruka dzeju, kas viņu ļoti sviļņoja. Vēlāk, ģimna-zijas apmeklēšanas laikā, Poruks Ā. Čopam kļuva ļoti tuvs. Vislielāko iespaidu bija atstājis dze-jolis - Ar māti pie baznīcas, sevišķi vārdi - Lai tavā svētumā grimtu. Tie pavādīja jaunekli daudzus gadus. Ieskanējās jautājums, kas ir noslēpts svē-tumā. Šī vēlēšanās zināt, lika viņam izvēlēties studēt teoloģiju.

Jau ģimnazijas apmeklēšanas laikā Ā. Čops iesā-ka urbties cauri Kanta un Sopenhauera rakstiem, kas ievirzīja viņu filozofiskā domāšanā. Viņš meklēja reliģisko noslēpumu atklāsmi, gribēja atzīt un iz-zināt patiesību.

1925. gadā iesāk studēt teoloģiju Latvijas Uni-versitātē. Tanī pat laikā apmeklē lekcijas citās fakultātēs - interesējas par bioloģiju, astronomi-ju, ģeoloģiju u. t. t., tā paplašinot savu redzes viedokli zinātniskos jautājumos. Par mācītāju viņš toreiz nedomāja kļūt.

Ādolfs Čops universitāti beidz 1934. gadā un ie-sāk strādāt Mazsalacas ģimnazijā par ticības mācī-bas skolotāju. Pasniedz arī dziedāšanu un latīņu valodu. Pamazām rodas doma kļūt par mācītāju. So domu sevišķi atbalsta māc. A. Skrodelis, pie kā viņš toreiz dzīvoja un pie kā pilda kandidāta gadu Mazsalacas draudzē. Viņu ordinē 1935. gada 3. mar-tā, Mazsalacas baznīcā. Dievkalpojumu vadīja archi-bīskaps Teodors Grīnbergs. Tanī pašā gadā Ādolfu Čopu ievēl par lielās Gulbenes draudzes mācītāju. Vēlāk, draudzei sadaloties, kļūst par Jaungulbenes draudzes mācītāju. 1944. gada rudenī dodas bēgļu gaitās un nokļūst Vācijā.

Atskatoties uz aizvadītiem dzīves gadiem, Ā. Čops atzīst, ka bijis pareizi kļūt par mācītāju. Reiz jautāts - "Mācītāja kungs, vai jūs jau pirm-dienā iesāksit gatavot nākošo sprediķi jeb tikai nākošā sestdienā?" Čops atbildējis: "Man sprediķi nav jāgatavo, esmu tos gatavojis visu savu mūŗu, tie glabājas manā apziņā. Neesmu savā mūŗā uzrakstījis nevienu sprediķi."

Ādolfs Čops runāja brīvi. Tāpēc viņam nav rakstītu sprediķu klāsta, kaut mēs tādu vēlētos. Pēdē-jos gados ir dokumentēti tikai nedaudzi viņa spre-diķi un referāti, kas ir uzņemti skaŗu lentās.

Ā. Čops eremitējās 1974. gadā un nodeva savu amatu māc. Jurim Čālītim.

Iemīļoto mācītāju Ādolfu Čopu viņa 85. dzimŗa-nas dienas agrā rīta stundā kā pirmie apsveica ar-chibīskaps Arnolds Lūsis un komponists Jānis Norvil-lis. Draudzes māc. J. Čālītis, māc. M. Ludviks un Sv. Andrēja draudzes padomes priekšsēdis Alfons Kalns jubilāram nodeva interesantu apsveikumu skaŗu lentā, kurā bez mutiskiem laŗa vēlējumiem ieskaŗota Tālvālŗa ņeniņa komponēta Čopam veltīta dziesma draudzes koŗa izpildījumā. Čops ir Akadēmiskās vie-nības Līdums draugs. Draugi - līdumieŗi pasniedza jubilāram Jauno Derību skaŗu lentās, kurās ierunā-jis māc. Arvēds Celms.

Daudzo apsveicēju vidū bija arī rakstisks ap-sveikums no bijušā kaselieŗa - māc. H. Jurjāna.

Jāatzīmē savā laikā māc. J. Čālīŗa teiktais - Ādolfs Čops ir Dieva izredzēts mācītājs. Viņš ir cilvēks, uz kurŗu raugāmieŗi ar pateicību un ganda-rījumu.

Ž. ZENTIŅŠ.

Laiņņi lūdzam līdzstrādniekus nekavēties ar ma-nuskriptu iesūtīŗšanu. Laicīga to saŗemŗšana daudz palīdz izdevuma sastādīŗšanā. Red.

Izziņa: politika (no grieķu valodas) - valsts vadīšanas māksla.

1940. gada 17. jūnija PSRS iebrukums Latvijā likvidēja Latvijas valsti. Un ja politika ir valsts vadīšanas māksla, tad nu jau 50 gadus Latvijā (kopš nav Latvijas valsts) nevar runāt par politisku darbību. Un ja kāds runā, viņš aļojas, t. i., pļāpā. Tomēr ir darbība, kuŗu var saukt par nozīmīgu. Šīs darbības nosaukums ir - atbrīvošanas cīņas darbība. Par cik iebrucēju režīms ir unikāls - despotisks un asiņains - tad visas atbrīvošanās cīņas izpausmes jau dīglī ir tikušas apslāpētas un likvidētas. Jāsecina, ka darbošanās šodienas Latvijā apzīmējama:

1. pretestības kustība,
2. izdzīvošana,
3. kalpošana svešniekam.

No šāda skatījuma jāpieiet arī dažu sabiedrisko darbinieku rosībai pēc okupantu iemaršēšanas Latvijā 1940. gadā. Šie pilsoņi centās piedalīties ienācēju "vēlēšanas" farsā, un līdz ar to radīja iespaidu, ka viņi atzinuši okupantu tiesības rīkot okupētajā teritorijā vēlēšanas.

Interesanti, kā justos pati komunistiskā Maskava, ja kādu dienu tur iesoļotu, teiksim, ķīniešu miljoni, reizē ar tankiem. Atbrūpotu sarkanarmiešus un sacītu: mēs tagad rīkosim vēlēšanas un arī jūs, t. i. Maskavas (respektīvi, visas padomijas) iedzīvotāji varat piedalīties jaunās (mūsu izraudzītās) valdības ievēlēšanā, pie tam dažus pārstāvjus mēs pieļausim arī no jūsu pilsoņiem...

Gribot negribot nonākam pie šodienas, pie 1987. - 90. gadiem, kad latvieši steigā ir norijuši pamesto, ar daiļvārdību košināto, esmu un vēl nav pamanījuši (jeb negrib pamanīt), ka zem esmas - trīsžubura aķis. Jo dzirdamas (arī presē par to lasāms) runas, ka okupētajā Latvijā kāds it kā nodarbojoties ar politiku, ka esot politiskās partijas, kustības, "valdības" un "ministrijas", kas veidojot politiku. Taču neaizmirsīsim skaidrojumu no svešvārdu vārdnīcas: politika - valsts vadīšanas māksla. - Bet nav taču valsts, ko vadīt. Līdz ar to nevar runāt arī par politiku (Vista spirinās lapsai zobos un šo spirināšanos nezin kāpēc sauc par politisku darbību.).

Kad 1918. gadā, novembra sākumā, sabruka ķeizara vara Vācijā (Krievijā cara vara jau bij sabrukusi 1917. gadā) un 18. novembrī proklamēja Latvijas valsti, tad tiešām sākās politiska darbība. 1940. gada vasarā šī darbība izbeidzās. Un nevar atsākties, kamēr nebūs atjaunota Latvijas neatkarība, tas ir, kamēr nebūs Latvijas valsts.

Vai ir vēl kāds cits izskaidrojums?

Latviešu darbība trimdā kaut cik ir apzīmējama par politisku darbību, lai arī šie politiskie darbinieki nevar pārstāvēt funkcionējošu Latvijas valsti, jo tādas vienkārši nav. Ka viņi pārstāv juridiski eksistējošo Latviju, tas, protams, ir teicami. Bet pēdējā laikā noticis kaut kas neizprotams, kas izraisa bažas. Šie pārstāvji saplūduši ar okupācijas režīma apstākļos radītajām un izveidotām "ministrijām" un šo "ministriju" darbībām, vadā tos pa dažādiem lielvalstu kongresiem un valdību kabinetiem, un vēl tomēr turpina sevi saukt par juridiski pastāvošās Latvijas pārstāvjiem. Un tas viss notiek laikā, kad būtu jāapelē pie Brīvās pasaules par genocīdu un kolonizāciju, kas ieguvusi milzu apmērus.

Kā būtu izskatījies, ja šo prominentu pavadoņu labvēlību piedzīvotu vecbolševiks Kirhenšteins un "Jaunākās Ziņas" mīlulis Vilis Lācis? Starpība jau nekāda nebūtu, jo Maskavas rīkojumus izpildošā Kirhenšteina komanda arī varēja kaut kādā dienā (nav jau obligāti tas jādara 4. maijā) pasludināt "neatkarību". Un tad Kirhenšteins un Lācis dzirdētu saldus vārdus: Īstie vīri, Īstā laikā! Laiks vienmēr varēja būt "Īstais", jo

priekškaru izrādei teātrī jau paceļ uz režisora pavēli un scenārija autors no malas novēro, kā rit spēle.

Nav jābrīnās, ka padjuristi un dažādi aprobežoti iestāžu ierēdņi raksta par 1990. gada Latviju kā par Latvijas valsti. So rakstoņu nekaunība ir apbrīnojama, bet papīrs jau pacieš visu... Taču kas noticis ar trimdas juristiem, kuŗi ir apmeklējuši normālas skolas un kuŗi nedzīvo VDK terrora ēnā? Kas noticis ar tiem, kuŗi sevi trimdā sauc par politiķiem? Viņi melš to pašu, ko padjuristi. Un apmāna pasaules sabiedrisko domu, apmāna sevi un tos, kas viņus lasa un klausās okupētajā un kolonizētajā Latvijā. Cienījamie kungļi! Latvijas valsts nav. Vēl arvien ir Padomju Latvija jeb precīzāk - Krievijas kolonija, lai arī kā mēs negribētu neatkarīgu Latviju. Un tāpēc nav arī nedz valdības, nedz ārlietu ministrijas, nav nekā, kam zemē ar valsts iezīmēm pienāktos būt.

Latviska, nacionāla Latvija! Nacionālists! - 50 gadus svešnieks centās latviešu ar šo vārdu nomelnot, apvainot, pat apsūdzēt. Bet latvieši arvien ir lepojušies ar to, ka viņus sauc par nacionālistiem (Varbūt, ka kāds latvietis nevēlas, ka viņu šādi dēvē, bet šiem ļaudīm neviens nevar palīdzēt, jo izcelsme vēl neko neizsaka.).

Un šodien, mūsu nepolitiskajā dzīvē, it visās kustībās un grupās es cenšos pamanīt - vai tur tiek godā celts un pausts nacionālisms? Kad izdzirdu: mēs par latvisku, nacionālu Latviju - es jūtu, ka esmu ar viņiem, ar tiem, kas tā saka, kas to vēlas, pēc tā tiecas. Faktiski jau Latvijā vajadzētu tikai vienu - nacionālistu partiju. Viss cits - labais taču ietilpst latviskās Latvijas būtībā - gan sociālais, gan interese par citām tautām, gan progresīvais. Iespējams, ka nekad nebūs latviska, nacionāla Latvija. Un tomēr. Varbūt - kādreiz...

50 gadus Maskavas komunistu vara ir grāvusi latviskās Latvijas pamatus. Tūkstoši un vēlreiz tūkstoši šīs latviskās Latvijas idejas paudēji ir nonāvēti gan nagu mauktuvēs - čekas pagrabos, gan Krievijas nepiepildamās vergu nometnēs. Un tomēr neticu, ka latviskās Latvijas ideja ir iznīcināta. Tā tikai gaida dienu, lai varētu iekvēloties, aizdegties un degt un liesmot, kā jau reiz - gadsimta sākumā - bij liesmojusi. Mūsu vislatviskākais ideologs, viens no pirmajiem mocējiem 1940. gadā - Brastiņu Ernests savai grāmatai, kuŗā paustas latviskas domas, devis virsrakstu "Latviskas Latvijas labad".

Kad latvieši nebīgies izsacīt saulaino teicienu - LATVIJU LATVIESIEM, tad tas jau būs solis prom no verdziskās padevības svešniekiem.

1990. g.

GUNĀRS FREIMANIS.

"MINSTERE II - RĪGA" KONFERENCE.

Otrajai pasaules latviešu izglītības darbinieku konferencei gatavojoties.

II pasaules latviešu izglītības darbinieku konference "Ministere II - Rīga" notiks 1991. gadā, no 15. - 19. jūlijam, Latvijā. Tās rīkošanā piedalās PBLA Izglītības padome, Latvijas Republikas Tautas izglītības ministrija, Latvijas Universitātes Pedagoģijas fakultāte un Latvijas Izglītības biedrība. Ir izstrādāts pirmais programmas mets un apzināti daudzi tās izpildītāji.

Konferences galvenais uzdevums ir Latvijas dalībniekus iepazīstināt ar pēc iespējas plašu rietumu izglītības darbinieku pieredzes bāzi. Lai to veiktu, darbs risināsies darbnīcās (mini workshops, 2 1/2 vai 5 stundu garumā), kuŗās dalībniekus iepazīstinās ar kādu specifisku māku vai metodi, un darba grupās, kuŗās dalībnieki konkrēti pārrunās kādu tematu un izstrādās secinājumus un ieteikumus. Paredzamas arī plenārsesijas, referāti un simpoziji/paneldiskusijas.

Konferencē paredzētās darbnīcas ir:

Kā palīdzēt skolēniem izteikties rakstiski, Sarma Purīņa; Bērnu psiholoģiskā izpēte, Ilze Matīša; Skolu psiholoģiskā un sociālā dienesta un skolēnu atbalsta sistēmas izveidošana, Inta Rūtiņa un Līga Ruperte vai Aina Rech; Komunikāciju mākas, Laura Zommere un Līga Ruperte; Palīdzība depresīviem bērniem skolās, Solveiga Miezīte; Mācību metodes pirmsskolā, Andra Zommere; Drāma pašizteiksmes un komunikācijas māku uzlabošanai, Māra Rozīte; Bērnu attīstības psiholoģija, Edīte Ozola; Manas saknes: skolēnu iesaistīšana pagātnes pētniecībā, Sandra Sebre; Profesionālā orientācija, Ilze Sakare; Svešvalodu metodika, Valters Nollendorfs; Kā palīdzēt skolēniem mācīties, Sandra Kronīte-Sīpola; Alkohols: mana atbildība pret sevi un citiem, Māris Kirsone; Kā skolēni uztver informāciju: mācīšanas veidi, Aina Rech; Latviešu tautas mūzikas instrumentu izgatavošana, M. Jansons; Skolotāja sekmju vairošanas veidi, Sarma Purīņa. So darbnīcu vadītāji ir no rietumiem, izņemot instrumentu izgatavošanu.

Konferencē paredzētās darba grupas, kuŗu vadībā būs izglītības darbinieki kā no Rietumiem, tā Latvijas, ir:

Darbmačības modeļi, Andris Kadeģis, Vācija, Kārlis Kasparsons, Austrālija, Vilnis Kazāks, Latvija; Mācību metodes grūti audzināmiem bērniem, Māra Tupese, ASV, Elmārs Sakne, Latvija; Palīgskolas, Rasma Cipule, Vācija, Silvija Jones, Īrija, Anna Dreimane, Maija Valce, Latvija; Skolu psiholoģija, Solveiga Miezīte, Ilze Matīša, Kanada, Māra Strautmane, Zviedrija, Magda Raščevska, Latvija; Reliģija un ētika, Ilze Kuplēna, Anglija, MLĢ, Vera Volgmūte, Skaidrīte Lasmane, Latvija; Mācību viela un metodes ķīmijā, Anita Briede-Bilsēna, ASV, Dace Rozentāle, Latvija; Mācību viela un metodes humanitārajās zinātnēs, Dzidra Purmale, Anglija, Odisejs Koetanda, Latvija; Mācību viela un metodes ģeogrāfijā, Dagnija Strautniece, ASV, Jānis Kļaviņš, Latvija; Bibliotekāru zinības, Rita Drone, Rūta Prauliņa, ASV, Zaiga Camane, Latvija; Skolotāju ievadīšana praktiskā darbā, Aina Vāvere, Austrālija, Oskars Zīds, Māris Ruberts, Latvija; Skolu administrācija, Māris Slokenbergs, Zviedrija, Austris Vasips, Jānis Eglītis, Latvija; Skaitļotāju zinības, Andrejs Straubergs, Zviedrija, MLĢ, Aivars Gribusts, Latvija; Vēsture, Andris Aukmanis, MLĢ, Gunārs Kurloviča, Latvija; Matemātika, Mārtiņš Zandbergs, MLĢ, Ērika Truckson, ASV, Agnis Andžāns, Latvija; Dabas zinības, Rolands Lappuķe, MLĢ, Sandra Kronīte-Sīpola, ASV, Anna Aižpure, Latvija; Fizika, Zigis Miezītis, Kanada, Pēteris Puķīte, Latvija; Mācību aiztures, Edīte Ozola, Kanada, Māriete Krūze, Anita Bataraga, ASV, Valdis Avotiņš, Latvija; Svešvalodu metodika - vācu, Ilga Grava, ASV, Latvija, Valters Nollendorfs, ASV; franču - Aina Rech, ASV; angļu - Inese Balķīte, ASV, Gaida Zirzīņa, Daina Volkinšteina, Latvija; Jauniešu attiecības: no randiņiem līdz ratiņiem, Līga Ruperte, ASV; Folklorā un bērna garīgā pasaule, Lilita Spure, ASV, Māra Mellēna, Latvija; Skolotāju kvalifikācijas celšana, Eduards Sīkalns, Austrālija; Alternatīvās skolas, Ilze Sakare, Zviedrija, Aina Vilciņa, Egīls Blūms, Latvija; Latviešu valodas mācīšana kā svešvaloda, Aija Priedīte, Vācija, Biruta Kubuliņa, Latvija; Mūzika - intelektuālo spēju attīstītāja, Jānis Birzkops, Latvija; Bērns bērnudārzā, Andra Zommere, ASV, Ruta Boša, Latvija; Mācību metodes literatūrā, Sarma Purīņa.

Konferences dalībniekiem izsaukumus uz Latviju gādās Latvijas Republikas Tautas izglītības ministrija.

Savā runā LTF 3. kongresā Dainis Īvāns teica: "Bet kāds buldozers var nostumt padomju sistēmas gruvešus no mūsu dvēselēm? Droši vien, tas izdarāms ar darbu, izglītību, kultūru." Palīdzēsim šai darbā, piedalīsimies Pasaules latviešu izglītības darbinieku konferencē!

Uz konferenci jāpiesakās līdz 1990. gada 15.

decembrim, rakstot Līgai Rupertei, 2141 Brunsink N. E., Grand Rapids, MI 49503, U. S. A.

LĪGA RUPERTE,
PBLA Izglītības padomes
priekšsēde.

NĀKAMĀ 3X3 NOMETNE LATVIJĀ.

Roku rokā par ģimeni, par latviešu tautu.

Inta Baltgalve, 3x3 1990 Madlienā dalībniece, šovasar rakstīja: Katrs, droši vien, kaut ko no nometnē pārdzīvotā paturēs atmiņā visilgāk. Man tā būs vakara dziesma, kuŗu dzied sadevušies rokās, un tas man atgādināja reizi, kad mēs roku rokā stāvējām Baltijas ceļā un likās kā uzmundrinājums - esi drošs! Mēs esam blakus! Tā mēs esam stipri! Vieno mūs visus. Nometnē vakara dziesmas laikā mēs stāvējām roku rokā par ģimeni, par latviešu tautu, un es ticu, ka tas siltums, kas plūda no rokas uz roku, ir uz labu. Uz dzīvošanu!" Nākošu vasaru Inta, dzejniece, skolotāja un četru mazu latviešu māte, vadīs otro 3x3 nometni Latvijā, pirms tam vēl iegūstot pieredzi, piedaloties kā lektore 3x3 1991 Kanberā, janvāra sākumā.

3x3 1991 Kaucmindē notiks no 20.-28. jūlijam. Programmā paredzētas 10 ievirzes pieaugušajiem un nodarbības visu vecumu bērniem. No rīta paredzētās ievirzes: Politika - "Pasaule un mēs" vad. Oļģerts Pavlovskis, ASV; Indulis Bērziņš un Valdis Brinkmanis, Latvija; lektori Astra Pavlovska, ASV; Edvīns Inkēns, Latvija, un citi; Folklorā - "Buršana senāk un tagad", vad. Vaira Viķe-Freiberga un Imants Freibergs, Kanada; Māra Taivāne un Ilga Tāle, Latvija, un Ģimeņu seminārs - "Latviskā ģimene un audzināšana", vad. Līga Ruperte, ASV; Māra Klotiņa, Latvija; lektore Solveiga Miezīte, Kanada; Inta Rūtiņa, ASV; Ilga Reizniece, Latvija.

Pēcpusdienas ievirzes: Reliģija - "Ticība ģimenē", Ilze Kuplēna-Ewart, Anglija, MLĢ; māc. Jēgermanis un Herberts Driķis, Latvija; Teātris - vingrinājumi un improvizācijas, lai veicinātu savstarpējo saprašanos, sadarbību un uzticību, kā arī izpētītu ķermeni izteiksmes iespējas un modinātu radošo fantāziju, vad. Māra Rozīte, Zviedrija, Edmunds Freibergs un Māra Ķimele, Latvija; Literatūra - "Literatūra trimdā, trimda literatūrā", vad. Juris Kronbergs, Zviedrija; Inese Zandere, Latvija; Latviskā virtuve, vad. Elga Pone, ASV; Milda Skane, Latvija, kuŗa savas zināšanas ieguvusi Kaucmindes mājturības skolā un gadsimta ceturksni vadījusi lietiskās mākslas studiju un garšīgo ēdienu pulciņu Bauskā.

Visas dienas ievirzes: Latviskās jostas un celaines, vad. Lilija Treimane, Kanada; Aija Ozola, Latvija; Rotkalšana, vad. Oļģerts Kutcers un Lilita Spure, ASV, Daumants Gailis, Latvija; Keramika, vad. Gundega Peniķe, ASV; Velda Miziša, Latvija.

1/2x1/2 programmas ietvaros nodarbības pusaudžiem koordinēs Ilze Matīša, Kanada, audzinātāji bērniem 7 - 10 gadu vecumā būs Māriete Krūze, ASV; Edvīns un Ināra Hegenbarti, Latvija; bet bērniem zem 7 gadiem - Lilita Gaile, Ilga Reizniece un Agita Erdmane, Latvija. Bērnu teātri vadīs Laura Paegle, Latvija; keramiku bērniem - Tija Bušmane, Latvija, un kokgriešanu - Jānis Krūmiņš, Latvija.

Sporta nodarbības visām paaudzēm vadīs Šekavu ģimene, Latvija, kuŗā ir četru paaudžu fizikultūrieši. Dziedāšanu vadīs Valdis Muktupāvels, Latvija, bet tautas dejas - Zigis Miezītis, Kanada, un Biruta Hegenbarte, Latvija.

Nometnē paredzētas arī kopējās vakara programmas un referāti, ekskursija uz Tērveti, balle Rundāles pilī, talkas apkārtējās saimniecībās un vēl daudz, daudz kas cits.

Latvijas 3x3 padome lēmusi, ka dalībnieku skaits nevar būt lielāks par 250, no kuŗiem ap

100 varētu būt no ārzemēm. Ārzemju dalībniekus uzņem pieteikšanās kārtībā. Pēdējais pieteikšanās termiņš ir 1990. gada 15. decembris. Dalības maksa ir US \$ 150.- no personas, bet ne vairāk kā \$ 400.- no ģimenes, bērniem līdz 6 gadiem - brīva. Dalības maksa sedz arī apmēšanos, ēšanu, visas nometnes nodarbības (dažās ievirzēs iespējama piemaksa par materiāliem) un transportu no Rīgas uz Kaučindi un atpakaļ. Izsaukumus gādās Latvijas Tautas fronte. Vīzas (var pieprasīt uz 3 mēnešiem) un lidojumi uz Latviju jāgādā dalībniekiem pašiem. Pieteikšanās un informācija: Līga Ruperte, 2141 Brunsink N. E., Grand Rapids, MI 49503, U. S. A., tel. 616-456-8023; informācija Austrālijā: Juris Ruņģis, tel. (02) 417-8286.

LĪGA RUPERTE, 3x3 1991
Kaučindē koordinatore
ārzemēs.

KLUSA JUBILEJA.

Novembra mēnesī iekrīt vairākas garīgas un laicīgas svinamdienas. Turklāt šogad Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudze Jonkeros reizē ar Lāčplēša dienu 11. novembrī atzīmēja sava atjaunotā dievnama iesvētes 25 gadu atceri.

Piemīgas dievkalpojumu vadīja visu šo gadu draudzes gans, prāv. Alberts Ozols. Sprediķi teica mac. Māris Ludviks no Toronto. Dziedāja Ņujorkas latviešu koris diriģenta Andreja Jansona vadībā. Pēc dievkalpojuma draudzi ar kafiju un svētku klinģeri pacienāja laipnās draudzes dāmu komitejas dalībnieces.

Šī nebija skaļa jubileja. Nebija ne svinīgu runu, nedz nopelniem bagātu darbinieku godināšanas. Ja nu vienīgi sprediķī pieminētā paralēle ar Lāčplēša ordeņa izcīnītājiem, kuŗu cīņu nākošās paaudzes ved tālāk citādos veidos un ar citādiem līdzekļiem. Par šiem veidiem un līdzekļiem var palasīties 1985. gadā izdotajā grāmatiņā ŅUJORKAS LATVIEŠU EV.-LUT. DRAUDZES JONKERU BAZNĪCA DIVDESMIT GADOS, kuŗas autors ir ilggadīgais draudzes priekšnieks un vairāku citu amatu pildītājs Valters Zālīte. Knapajām dažādo pasākumu un veikumu aprakstu rindām zemtekstā cauri spraucas vēstījums par aprīnas un cieņas vērti, sīkstos latvisko darba tikumu. Šobrīd tam visam jāpieskaita klāt vēl 5 gadi tikpat nenogurstošas darbības, un tad ir klāt jubilejas reize, kad jāatskatās uz 25 gadiem, kas pagājuši kopš 1965. gada 7. novembra, kad toreizējais bīskaps Arnolds Lūsis iesvētīja tūlī pēc baznīcas iepirkšanas pārbūvēto altāri.

Šis latviešu draudzes dzīvē teicami savijas kopā kā garīgie, tā laicīgie pavedieni, jo baznīcas paspārnē mājvietu atrod latviešu pamatskola un vidusskola, skautu un gaidu nodarbības, kora un tautas deju mēģinājumi, koncerti, teātra izrādes, mākslas izstādes, refērāti, Latvijas Tautas frontes atbalstagrupas sanāksmes un vēl jo dažādas citas sēdes un konferences. Patiešām, Jonkeru baznīca ir ass, ap kuŗu naski grozās liela daļa Ņujorkas apkārtnes latviešu sabiedriskās dzīves. Lai kalpotu visām dažādajām vajadzībām, baznīcas ēkas iekšpusē vairākkārt pārbūvēta un uzlabota. Viss paveikts ar pašu savāktiem un saziēdotiem līdzekļiem, jo nekādi palsti baznīcas iegādei un uzturēšanai nav saņemti ne no valsts, ne arī no centrālajām baznīcas organizācijām. Pašu nauda, pašu darbs.

Atceres dievkalpojumā ar klusuma brīdi pieminēja tagad jau mūžības takās aizsteigušos talcīniekus, kas 25 gados pielikuši plecu kopējam darba vezumam. Un kā jau minēts, izskanēja atziņa, ka Lāčplēša cienīgs varoņgars latviešu sabiedrībā vēl joprojām ir dzīvs, jo par sava veida varoņiem taču jāuzskata visi pašreizējie darba rūķi, kas rūpējas un gādā par aktīvas un latviskas draudzes dzīves turpināšanos šodien un rīt.

Latviešu sabiedrības visdziļākā pateicība pienākas visiem, bez kuŗu pūlīņiem un sviedriem nebūtu Jonkeru dievnama, par kuŗu it kā runā Osvalda Gulbja vārsmā: "Seit dziesmu vainagā vij balss draudze tā, kas Tevi uzrunā, Dievs, latvju valodā."

Jā, būtu bijis pietiekami iegansta lepnām svinībām, pelnītiem cildinājumiem, goda rakstiem vai cita veida atzinībai. Taču padarītais darbs runā skaļāk un izteiksmīgāk par jebkādu dižošanu un ir pats sava alga. Tādēļ jubilejas reizē lieka skaļuma un ārišķības nebija. Tā bija tikai tāds atelpas brīdis, kuŗā reliģisku veldzi sniedza Svētais Vakarēdiens, bet par rītdienu domājot, katrs varēja klusībā pievienoties O. Gulbja vārdiem: "Kungs, dod man nepazust ne Tev, ne savai tautai!"

BIRUTA SŪRMANE.

MŪZIKĀLS NOTIKUMS.

Arvīda Purva un Imanta Ramiņa skaņdarbi Toronto Mendelzona koŗa sezonas atklāšanas koncertā.

Ja pirmdien, 29. oktobra vakarā, Toronto "Roy Thompson Hall" telpas vairāk nekā parasti pārslāca latviešu valodas skaņas, tam par iemeslu bija slavenā Toronto Mendelzona koŗa sezonas atklāšanas koncerta programma, kuŗā koŗa diriģents Elmer Iseler bija iekļāvis latviešu komponistu - Imanta Ramiņa un Arvīda Purva skaņdarbus. Programma bija garīga satura, veltīta Mirušo piemīgas dienai.

Koncerts iesākās ar Arvīda Purva "Pret gaismu", rakstītu korim, teicējam un simfoniskam orķestrim, ar dzejnieces Ingrīdas Vīksnas tekstu (tulkojums angļu valodā bija Ulza Fogela).

Šis skaņdarbs atskatots pirmo reizi Toronto Sv. Andrēja draudzes koŗa koncertā 1976. gada 24. aprīlī. Komponists Tālvāldis Ķeniņš toreiz rakstīja: "Arvīds Purvs drāmatiskam, pārdzīvojuma pilnam dzejnieces Ingrīdas Vīksnas tekstam atradis vai kongeniālu iztulkojumu mūzikā, radot izteiksmīgu skaņu un vārdu gleznu ar interesantām krāsu detaļām (Atskatots arī dziesmu svētkos Toronto un Mīlvokos)."

Mendelzona koŗa 190 dziedātāju lielā vienība, The Thompson Hall simfoniskais orķestris, sava izcilā diriģenta vadībā, savilgoja plašo klausītāju saimi. Teicējs skaņdarbam "Pret gaismu" bija viens no izcilākajiem Toronto skatuves māksliniekiem - John Shepherd. Tiešām žēl, ka viņa izteiksmīgais skandējums lielās telpas dēļ palika it kā pēcplānā un nevarēja rast vēlamo saskari ar klausītāju.

Skaļi aplausi sumināja izpildītājus, diriģentu un, protams, komponistu Arvīdu Purvu, kas parādījās uz estrādes.

Sekojā Imanta Ramiņa "Magnificat". Šis darbs komponēts Britu Kolumbijas Koŗu Federācijas pasūtinājumā 1983. gada Vernonas koŗu festivalam. Oriģināli - korim un klavierēm. Tagad pārrakstīts korim un simfoniskam orķestrim. "Association of Canadian Choral Conductors" atzina "Magnificat" kā izcilus devumu koŗu mūzikai, un apbalvoja Imantu Ramiņu svinīgā aktā šī gada maijā Kalgarijas universitātē, kur notika organizācijas kongress.

Koris kompozīciju dziedāja latīniski. Programmas blakus latīņu tekstam bija teksts angļu valodā. Skaņdarbs ir pievilcīgs, bagāts kontrastiem, gaisīgs piano mijas ar spēcīgu forte un ritma maijām. Imantu Ramiņu pazīstam kā komponistu ar savu īpatu, paša skaņu valodu. Taču šinī darbā dažas vietas atgādina vācu komponistu Orfu viņa viencēliena operā "Carmina Burana".

Klausītāji ilgi sumināja komponistu un izpildītājus. Imants Ramiņš ieradās arī uz skatuves. Jāatzīmē, ka Imanta Ramiņa vārds ir labi pazīstams Kanadas mūzikas pasaulē, bet viņš ir samērā svešs latviešu nopietnās mūzikas cienītājiem. Pirmkārt, I. Ramiņš dzīvo Vernonā, Britu

Kolumbijā, tālu no latviešu centriem. Ja viņa koŗa dziesmas neparādas latviešu koŗu koncertu programmās, atskaitot Toronto "Zīles", tad tas ir tāpēc, ka viņa skaņdarbi nav pa spēkam latviešu koŗiem. I. Ramiņa devums Kanadas mūzikas dzīvei ir itin ievērojams. Labākās kanadiešu koŗu vienības iekļāvušas savās koncertu programmās viņa darbus. Tie dzirdēti koncertceļojumos Zviedrijā, Somijā, Izraelā, visās Baltijas valstīs, Padomju Savienībā, ASV un citur. Viņa "Ave verum, corpus" iekļūvis vairāku koŗu "dzelzs repertuāros". I. Ramiņš nodibinājis Vernonā kamerkori "Aura" un jaunatnes simfonisko orķestri, un ir abu vienību ilgdarīgs diriģents. Mūzikas skolā viņš pasniedz teorētiskos priekšmetus un vada vijolnieku klasi. Redzam I. Ramiņu arī kā lektoru dažādos mūzikas semināros, ieskaitot Toronto. Viņš ir ļoti latviski noskaņots un visur pasvīturo savu piederību latviešu tautai. Tāpēc I. Ramiņš bija pārsteigts, ka koncerta programmās, kaut kādas kļūmes dēļ, nebija pieminēta viņa tautība.

Koncerta otrā daļā bija ievērojamā angļu komponista Ralph Vaughan Williams (1872.-1958.) darbi - "Dona Nobis Pacem" un "Lord, thou hast been our refuge". R. V. Williams ir viens no izcilākajiem un ļoti populāriem angļu komponistiem. Jaunībā viņš veltījās īpašu vērību tautas dziesmai, kas sekmēja izveidot savu stilu, izvairoties no tā laika komponistu ietekmes. Viņš devis ļoti daudz garīgās mūzikas laukā.

Kā pirmo dzirdējām viņa "Dona Nobis Pacem". Programmas piezīmes sniedza sīku ieskatu šī darba saturā un uzbūvē. Tekstam izmantotas Walt Whitman trīs poēmas un izvilkumi no Vecās Derības. Šis skaņdarbs pauž pretkaŗa vēlmes un ilgas pēc universiāla miera. Tālāk sekoja motete "Lord, thou hast been our refuge". Tās teksta pamatā 19. psalms pauž cilvēces nevarību un Dieva visvarenību. Solisti bija soprāns Katherine van Kampen un baritons William Stone, abi pazīstami kā koncertdziedātāji un operdziedātāji.

Diemžēl, arī solistu sniegumu "apēda" pa daļai telpas plašums. Tā vien liekas, ka te būtu noderejusī labi ierīkota skaŗuŗu sistēma.

Ar to noslēdzās Mendelsona koŗa sezonas atklāšanas koncerts. Daudzkārt suminātais E. Iseler Kanadā, ASV un arī Eiropā, laiku pa laikam uzņēma koŗa programma kanadiešu komponistu darbus. Šoreiz tos pārstāvēja I. Ramiņš un A. Purvs.

Zināma pateicība pienākas koŗa valdes (Board of Directors) dalībniekam Dr. Eduardam Upepeniekam, kas iepazīstināja E. Iseler ar latviešu komponistu darbiem un sekmēja to iekļaušanu koncerta programmā.

Jāpiezīmē, ka Toronto Star prasīgais mūzikas kritiķis William Littler konstatēja, ka izjūtu izteiksmes ziņā koncerts uzskatāms kā labi izdevies. Mendelsona koris dziedājis pārliedcināši un diriģents E. Iseler veltījās izpildījumam visu savu sirdi. Pieskaroties A. Purvam, viņš, starp citu konstatē, ka Purva darbs labi iederējies programmā, kuŗā bijis arī R. V. Williams "Dona, Nobis, Pacem". Jāsaka, ka tā jau ir tīri patīkama piezīme mūsu Purvam.

Ž. ZENTIŅŠ.

● Pieminētais mūzikas kritiķis 1990. gada 30. oktobra Toronto Star slejās, starp citu, rakstīja:

But in terms of their musical argument and vocabulary, these were works leaning on inherited ideas and dependent on conditioned responses for much of their effect. Of true originality there was little, of taking the easy route to accessibility there was much.

Certainly the catalogue of influences echoing through the staves or Imant Raminsh's Magnificat (1983), from the contours of plainchant to lyrical memories of Canteloube's Songs Of The Auvergne to the assertive gestures of Orff's Carmina Burana, deny the work a singularity of profile.

What nevertheless won it a warm audience response was the way the composer from Vernon, B. C. paradoxically consolidated his debts into series of melodic dividends. Original or not, his music possesses the tangible virtues of tunefulness and singability.

As does, perhaps to a lesser extent, the music of Toronto's Arvids Purvs, another Canadian composer of Latvian ancestry, whose Toward The Light (Pret Gaismu), set to a religious poem by Ingrida Vīksna, was performed in English specially for this occasion.

Purvs, choir director of St. Andrew's Latvian Lutheran Church for 33 years, seems to know his way around choirs much better than around orchestras, judging by the rudimentary trills and tremolos and organ-reinforced accents with which he accompanied the vocal parts (the timpani seemed to have been on loan from the coda of the finale of Shostakovich's Fifth Symphony).

All the same, this 1975 opus, for chorus, speaker (John Shepherd), organ and orchestra seemed to belong on a program shared by such related works as Vaughan Williams' anti-war cantata, Dona Nobis Pacem (1936), and the aforementioned motet based on the Ninetieth Psalm.

Še publicēta W. Littler recenzijas beigu daļa, kas apskata mūsu latviešu komponistu darbus. Kritiķis recenzijai bija licis virsrakstu MENDELSSOHN CHOIR POURS OUT ITS HEART. Tā publicēta The Toronto Star, otrdien, 30. oktobrī, B 4 lapusē.

I.

PAR PAKU SŪTĪŠANU UZ LATVIJU.

Neskaitāmie dažādo paku un paciņu sūtītāji saviem piederīgajiem un draugiem uz Latviju vēl arvien saskaras ar neattaisnojamiem sarežģījumiem un šķēršļiem, kas saistīti ar ilgo saņemšanas laiku, kas dažkārt velkas pat līdz 3 vai 4 mēnešiem, izārdītiem sūtījumiem un pat pazūšanu, neskatoties uz to, vai sūtījumi būtu ierakstīti vai apdrošināti. Ir bijuši gadījumi, kuŗos pa zemes ceļu sūtītās pakas pienāk ātrāk ka pa gaisa pastu. Celtās sūdzības un iebildumi Kanadas pastā paliek bez panākumiem, jo, cik man zināms, visi sūtījumi vispirms nonāk Maskavā, kur tos kārtīgi "apospā", kontrolē un pienācīgi mīto, un tikai tad virza tālāk.

Lai izvairītos no šiem bēdīgiem negadījumiem, kuŗiem nav tikai negadījuma raksturs, bet gan patstāvīgs, esmu ievadījis izziņas ar vairākām dažādu valšķu gaisa transporta sabiedrībām, ieskaitot Air Canada Cargo Mirabeles lidlaukā. Cik man izdevies noskaidrot, gandrīz visu valšķu transporta kravu pa gaisu var nosūtīt uz Eiropas dažādo valšķu lielākām pilsētām. No turienes sūtījumus uzlādē krievu Aeroflot lidmašīnās tālākam ceļam uz Maskavu. Tas attiecas uz zemēm, kas arvien vēl skaitās Padomju Savienības daļas, Baltijas valstis ieskaitot. Air Canada Cargo nav tiešas satiksmes ar Baltijas valšķu pilsētām, ieskaitot Rīgu.

Lētākais, ātrākais un drošākais veids paku sūtīšanai ir ar Sveices vai Somijas (Swissair un Finnair) sabiedrībām no Mirabeles lidlauka. Somiem nav savs birojs, bet sadarbojas ar sveiciešiem zem Swissair nosaukuma. No Swissair uzzināju, ka pakas pa gaisu var nosūtīt uz Helsinkiem tieši, no kurienes Aeroflote tās aizvedot tieši uz Rīgu. Visu sūtījumu laiks esot, apmēram, nedēļa. Minimālā maksa (līdz 7,5 kg) ir \$ 70. Līdz 45 kg - \$ 9.20 par kg; no 45-100 kg - \$ 7.65/kg; no 101-300 kg - \$ 4.25/kg; no 301-500 kg - \$ 3.50/kg. Šajā cenā ir ieskaitīta Aeroflot apmaksa no Helsinkiem uz Rīgu.

Saiņu nosūtītājiem, kas izvēlas šo ceļu, ieteicu sazināties ar Swissair pārstāvi Mirabeles lidlaukā - D. Martin, tel. 1-514-476-3690. Esmu

viņu jau informējis par mūsu vajadzībām. Viņš man šīs cenas piegādāja, azinoties ar savu galveno biroju Toronto un Helsinkos.

Sūtot pakas ar Kanadas pastu pa gaisu, 1 kg paka izmaksā \$ 13.50, bet 2 kg sūtījums - pāri par \$ 33 plus vismaz pāris mēneši ceļā.

Vienīgā neērtība, kas varētu būt par šķērslī sūtīšanai ar lidsabiedrībām, ir tā, ka saņēmējam būtu jābrauc uz Rīgas lidostu sūtījumu saņemt. Vēl tālāk - Sveices firmas lidostas agents Deiters Martins man pavēstīja, ka esot iespējams sūtījumus apdrošināt. 1,000 kg saipa apdrošināšana izmaksājot tika \$ 9, kas ir ļoti pieņemama cena. Katrā ziņā, arvien ieteicams sazināties ar Sveices firmas pārstāvi Mirabelas lidostā, pieminot, ka piederat latviesu sabiedrībai Montrealā.

SKRASTIŅU INDULIS.

VĒSTULES:

SIEVIETES MĀCĪTĀJAS.

Pēdējā laikā pacēlušās pārrunas par sievietēm - mācītājam, jo ir ļaudis, kuri negrib atļaut sievietēm baznīcās sprediķot, balstoties uz Apustuļa Pāvila teikto 1. v. Kor. 14:34: "Sievās lai draudzes sapulcēs cieš klusu, jo tām nav atļauts runāt... kā arī bauslība nosaka."

Seit mēs redzam, ka Pāvils to saka, turoties pie tā laika uzskata, jo tā nosaka arī bauslība.

Bet Jēzus iet pāri cilvēku nosacījumiem un sievieti nekad nav pazeminājis, bet tieši pretēji - to izcēlis.

Jēzus pēc savas augšāmcelsšanās sūta Mariju ar šo svarīgo vēsti pie mācekļiem: "Ej pie Maniem brāļiem un saki tiem..." Jēzus pats sūta sievieti pasludināt par Dieva varenajiem darbiem, par Viņa augšāmcelsanos.

Jēzus varēja sūtīt eņģeli, ja Viņš neturētu sievieti cienīgu Dieva Dēla vēsti nest, bet Jēzus sūtīja sievieti.

Tad Jāņa ev. 4: 6-42. Jēzus saruna ar sievieti pie Jēkaba akas. Viņš uztic tai, ka Viņš ir Dieva apsolītais Mesija... un sieviete steidzas to stāstīt citiem pilsētā. Un ir teikts: "... ka daudzi sāka ticēt Jēzum, dzirdēdami sievas vārdus, un nāca pie Jēzus..."

Bet mācekļi brīnījās, ka Jēzus runā ar sievieti un ja vien būtu iedrošinājusies, būtu aizliegusi Jēzum runāt ar sievieti - samarieti, jo toreiz jūdiem bija tāds nosacījums.

Bībelē mēs lasām, ka sievietes ir bijušas arī pravietes. Kas dod pravieša dāvanas? Tikai Dievs, un Dievs pravieša dāvanas ir devis arī sievietēm.

Ap. d. 21:8-9 lasām: "Evāņģ. Filipam bija četras meitas, kurām bija pravieša dāvanas."

Un Lūk. ev. 2:36-38 ir stāstīts par pravieti Annu, ka tā nesķīrās no Dieva nama, bet kalpoja Dievam dienām un naktīm. Un kad Marija un Jāzeps mazo Jēzus bērnu ņēsa uz Dieva namu, lai stādītu Tam Kungam priekšā un Simeans tos svētīja, tad par pravieti Annu teikts: "Tā arī tai pašā stundā piegāja un slavēja To Kungu, par to runādama uz visiem, kas Jeruzalemē gaidīja uz pestīšanu."

Praviete Anna runāja uz visiem, sludināja Dieva namā.

Ap. d. 2:17, 18 lasām: "Tas notiks pēdējās dienās, saka Dievs, Es izliešu no Sava Gara pār visu miesu un jūsu dēli un jūsu meitas pravietos... Un arī pār saviem kalpiem un savām kalponēm Es tanīs dienās izliešu no Sava Gara un tie sludinās praviešu mēlēm."

Ja Dievs dod sava Svētā Gara Spēku arī savām kalponēm, lai tās būtu spējīgas sludināt - Dievs pats tās ordinē - vai tad cilvēkam vēl būtu kas ko teikt?!

Pēc bauslības priekšraksta, katram vīriešu kārtas pirmdzimtam vajadzētu būt Dieva kalpam: priesterim, mācītājam. Lūk. 2:23 - Vīrieši no tā ir atkāpušies - Dievs aicina sievietes savā darbā.

No Latvijas dzirdam, ka tur esot liels mācītāju

trūkums, kaut gan ir vēl simtiem tūkstošu neatpeštinātu dvēseļu...

Šādos apstākļos ir jābrīnās par mācītājiem, kas negrib atļaut sievietēm piedalīties dvēseļu glābsanas darbā.

Bet tā kā Dievs grib glābt katru dvēseli, tad Dievs neuzteiks sos mācītājus, bet jaunie gari gan tos slavēs. Jo ja sievietēm neļautu sludināt, mazāk būtu dvēseļu glāvēju, un vairāk dvēseļu aizietu pazusnā, tiktu vairāk velna valstībai.

Jo: "Ticība nāk no sludināšanas un sludināšana no Kristus pavēles." Rom. 10:17.

Un ko saka šis Bībeles pants: "Tur nav ne jūda, ne grieķa, nav ne kalpa, nedz svabadā; tur nav ne vīrieta, nedz sievietes, jo jūs visi esat viens Jēzu Kristū."

T. VALĒNA, ASV.

ATKLĀTA VĒSTULE

Nobeļa prēmijas komisijai, pasaules sabiedrībai.

Nobeļa prēmijas komisijas paziņojums par to, ka šī gada Miera prēmija piešķirta PSRS Prezidentam M. Gorbacevam, ne tikai rada neizpratni, bet arī pamatotas bazas par cilvēces turpmāko likteni.

Pat, pieņemot domu, ka Miera prēmija M. Gorbacevam piešķirta kā stimuls turpmākai darbībai, ir neizprotami, ka Nobeļa prēmijas komisija nav pēmusi vērā sekojoso. Šis stimuls var vērsties pilnīgi pretējā virzienā, jo:

1. PSRS joprojām atrodas kara stāvoklī ne tikai ar tās okupētajām Baltijas valstīm, bet arī ar Afganistānu, Čehiju, Slovākiju, Poliju, Vāciju un citām valstīm.

2. Kādu rezonansi tas izsauks pārējo pašreiz karojoso valstu vadītāju vidū.

3. Kā uz to reagēs PSRS impērijā ar varu iekļautās un M. Gorbaceva vadībā asiņaini apspiestās tautas.

Mēs, kā Latvijas Republikas pilsoņus, īpaši satrauc tas, ka Nobeļa prēmijas komisija nav pēmusi vērā, ka -

- neskatoties uz M. Gorbaceva radīto iespaidu par demokratizācijas procesiem PSRS, faktiski, tur notiek tikai daļējs komunistiskā režīma liberalizācijas process. Arī, t. s., daudzpartiju sistēmas ieviešana sajā valstī ir pilnīgs farss, jo visas valsts sviras joprojām pieder komunistiskās partijas līderiem vai pret komunistu partiju lojāliem bezpartejiskiem, vai - vēl vakar bijusajiem komunistiem un komūnisma dedzīgiem paudžiem. Turklāt Ļeņina un Staļina iesāktās PSRS balsts struktūras izveidē nav vis neatgriezeniski pārtraukta, bet gan turpinās tās pilnveidošana;

- līdz pat šim brīdim nav tiesāts neviens PSRS valsts kara noziedznieks, kā arī šis valsts veikto plānveidīgo genocīdu pret daudzām pasaulē tautām un citu noziegumu pret cilvēci vaininieks - jo vienkārši nav vēl radīts tāds institūts, kas šādas tiesas spētu vadīt;

- vēl joprojām nav notikusi neviena PSRS valsts, šis valsts struktūras vienību vai kompartijas līdera "grēksūdze" ne vien pašā PSRS, bet arī tās okupētajās valstīs;

- un, galvenokārt, ne PSRS, ne pats M. Gorbacevs, nav atzinis Baltijas valstu okupācijas faktu 1940. un 1944.-5. g. no PSRS puses, nerunājot jau nemaz par šīs okupācijas izbeigšanas sākuma termiņa noteikšanu vai plānveidīgu Baltijas valstu deokupāciju kā tādu.

Visumā, apsveicot M. Gorbaceva iniciatīvu (lai arī piespiedu), kara darbības pārtraukšana ar daudzām pasaules valstīm, tomēr atgādinām, ka šādas attiecības starp PSRS un Baltijas valstīm ilgst jau 50 gadus.

Kamēr nav pēmti vērā augstāk teiktie argumenti un nav iesākta šo jautājumu risināšana, ierosinām Nobeļa prēmijas komisijai aizturēt

Miera prēmijas pasniegšanas ceremoniju M. Gorbačovam.

Ja tomēr Nobela prēmijas komisija uzskata šos argumentus par mazsvarīgiem un vērā nepemamiem, ierosinām nākosā gada Miera prēmiju piešķirt Irakas valsts galvam S. Huseinam kā drošsirdīgam miera cīnītājam (pārtraukts ilggadīgs karš starp Iraku un Irānu) un arābu valsts apvienošanas iesācējam (Kuveita), veidojot kopīgu pasaules tirgus ekonomiku, kā arī saspīlējuma pārtraucējam Tuvo Austrumu reģionā.

1990. gada 27. oktobrī.

LRP Rīcības komiteja
un Parstāvju komiteja.

NEATLIEKAT DARBUS!

Tā atkal ir rīts, miglains un vēss rīts Dubultos, vēl bērzos pa dažai vēja nenorautai lapai. Vētra rimusies, līdz nākamajai.

Vakar dēla Māra skolā stāstīju par Kanadu - Toronto un Montrealu, rādīju slīdītes ar debeskrāpjiem un Niagaru, tad kopā ar skolniekiem cirtu malku un nesam ogles Jaundubultos Luza Bērziņa muzeja sasildīšanai. Pēc darba zēni izstāgāja muzeju, dzirdēja un sāka domāt par to, kas reiz jau bijis, par lielu cīņu un darbu, mīlestību Brīvai Latvijai.

Kā jau stāstīju, Latvijas rūpniecību steidzīgi privatizē ar Maskavas pavēli - sadala akcijās, dibina kopuzņēmumus ar Krieviju, ārzemēm, lai pēc LR likumu pieņemšanas, visi esošie kļūtu par Latvijas īpašniekiem. Potenciālie īpašnieki sonedēļ gatavojas aktīvi svinēt savus revolūcijas-apvērsuma svētkus. Arī tanki gatavojas, un Rīgas pilsēta jau piekritusi demonstrācijai. Ir nelāgi apsirīdi. Vipi ir te - Daugavmalā, Zemgales līdzenumos un Gaiziņkalnā. Jūs esat tur - pāri okeānam, starp Kvebeku un Ontārio, starp ķīniešiem un baļķiejiem.

JŪS, mūsu mīļie, - visi gan baltie, gan sarkanie, gan vanagi un pūces, mostaties, piedodiet, vienojaties, vienojaties ar bezkaislīgiem, atmiņu zaudējušiem, apvainotiem un ļoti aizpemtajiem, vienojaties Latvijai - vienīgai vietai Pasaulē - Dzimtenei. Vēl Dievs devis pēdējo reizi pierādīt katram savu Mīlestību.

Neatliekat labos darbus rītdienai - citas iespējas nebūs, par daudz ir uzvārdu melnajos rāmjos "Laikā", par maz dzird runājam latviski jaunājās ģimenēs. Par daudz runāts, dejots un ēsts, par maz gribēts un darīts.

Paldies par kustību un degšanu, dodiet savu spēku, varēšanu un mīlestību citiem. Tiem, kas šaubās, tiem, kas dzīest. Mums pieder tikai šodiena.

Ar cerīgāku rītu,

LEOPOLDS OZOLIŅŠ.

ATBILDE

Leopoldam Ozoliņam no latvietēm, tautietēm trimdā.

Leopoldam nav jāuzlabo angļu valodas zināšanas; jāuzlabo pieeja sievietēm.

Mēs, rietumpasaulē, neesam radušas stāvēt rindā ne pēc pārtikas, ne mīlestības.

Ceram, ka, nākosu reizi satiekoties, viena no mums būs izredzētā!

Parakstāties alfabētiskā kārtībā:

ANNA, BERTA, CECĪLIJA, DĀRTA, EMĪLIJA, FRĪDA,
GAIDA, HERTA, IRMA, JADVIGA, KATRĪNA, LĪZE,
MARIJA, NORA, OTĪLIJA, PAULINE, RAISA, SPĪDOLA,
TEKLA, URDZE, VERA, ZUZE.

PALDIES!

Sirsniņš paldies par Jūsu rūpēm, piesūtot man Jūsu mēnesrakstu. MLB ZIŅOTĀJS un tā izdevēji jau 42 gadus nesavtīgi kalpojuši trimdas latviešu informēšanai par notikumiem šeit, trimdā, un arī dzimtenē. Tur ievietotie raksti, atmiņas, norādījumi noderēs arī mūsu nākamajam paudzēm kā kul-

turvēsturisks latviešu tautas dzīves atspoguļojums šai patvēruma zemē - Kanadā. Par visu to sevišķa pateicība pienākas MLB Ziņotāja daudzu gadu redaktoram un faktiskajam darba darītājam Mārtiņam Stauveram un šī darba sekmētājai, viņa dzīves biedrei Ilgai. Mūsu darba himnas vārdi: "Nevis slinkojot un pūstot, tautu labā godā ceļ" ir atraduši savu attaisnojumu viņu derīgā un cēlā darba priekā. Lai arī nākotnē šis darba prieks paliktu par abu vadītāju zvaigzni! Tad Ziņotājam rūpju nebūs, tad tautiešiem lasāmvielas netrūks!

Ar cieņu un sveicieniem,

JĀNIS BĒRZIŅŠ,
Vilovdelā, Ontārio.

HERPES ZOSTER.

Vārdu shingles lieto angļi parastā sarunā vai slimnieks sarunā ar ārstu. Herpes Zoster ir latīņu nosaukums tai pašai slimībai. Īsumā jāsaka, ka tā ir reta, pret kuņu līdz šim nebija ārstēšanās līdzekļu. Nu nāk maz pazīstams tautietis, Žanis Epners vārdā. Bakteriologs, kas jau Latvijas Veselības departamenta bakterioloģiskā laboratorijā gatavojis vakcīnas. Pēc kara strādājis Zviedrijas un Kanadas Veselības departamentu bakterioloģiskās laboratorijās. Strādājot nejauši atradis līdzekli shingles ārstēšanai, kas ir lietojama arīgi kā smēre un ko viņš glabā pudelē. Nejaušas sagādāšanās pēc dabūjis smēru pielietot pats pie sevis, pie tam ar labiem panākumiem. Slimības atstātās brūces sadzijušas piecās dienās.

Shingles ir reta slimība. Tā piemeklē pa lielākaļai daļai cilvēkus, kam jau pāri 50 gadiem. Slimības vīrusi ieperinās mugurkaula smadzenēs. Pa nerviem, kas tur sākas, nonāk ķermeni virspusē un parādās ādas čūlu veidā dažādās ķermeni daļās, bet parasti gan tikai vienā ķermeni pusē. Sākuma stādijā parādās kā noberzums vai kā tūzns, kas nedzīst un paplašinājas. Rodas arvien klāt jaunas tūzns, kas pārplīst un paliek kā nepatīkams un sarkans jēlums, radot lielas muskuļu sāpes. Sevišķi neciesāma šī slimība, ja tūzns un jēlums parādās galvā, un jo sevišķi, ja tiek inficēta acs. Tas var beigties ar redzes spējas zaudēšanu.

Slimība nav lipīga. Kā notiek saslimšana, vēl nav visā pilnībā izpētīts un noskaidrots. Dakteri šo kaiti ārstē ar B-12 vitamīniem, lai stiprinātu organismu, un ar sāpju mīrināšanas zālēm. Jāsaka gan, ka cilvēka ķermenis pats pretojas shingles vīrusiem un pēc visām sāpēm un nepatīkšanām pēc apmēram divi ar pusi līdz četrus mēnešus laikā tiek galā ar šo kaiti. Ar slimību ASV katru gadu slimo no 10-12 tūkstoši, bet Kanadā 2-2,5 tūkstoši.

Ja Z. Epnera medicīnu sāk lietot tūlīt pirmās divi nedēļās pēc saslimšanas, slimība parasti tiek izārstēta, apmēram, 10 dienās. Līdz šim ar to ir izārstēti vairāk kā 20 cilvēki. Ārstēšana jāsāk tūlīt pēc parādīšanās. Tas ir ļoti svarīgi. Sevišķi attālākās pilsētās, kā Montrealā, Halifaksā, Vankuverā un citās, no kurienes ar steigu jābrauc uz Toronto. Zāles gatavo Epners, kas ir tikai bakteriologs. Zāles izlietot var tikai dakteri. Toronto tādi ir Dr. A. Rubenis, 1703 Victoria Park Avenue, telefons 751-6141, Scarborough; no kanadiešiem Dr. M. McKenzie, sieviete, speciāliste ādas slimībās, 4800 Leslie Street, Toronto, telefons 493-5213.

Kā jau iepriekš minēts, shingles ārstējama tūlī pēc parādīšanās. Tādēļ jāzvana augšminētajiem ārstiem, kas shingles slimniekus pieņems ārpus kārtas un dos arī zāles, par kuņām nav jāmaksā.

Tie ir ārsti, ar kuņiem Epners līdz šim nodibinājis kontaktu.

Zani Epneri intervējis

EDUARDS TILTIŅŠ.

LASĪTĀJU VĒSTULES redakcijā gaidītas. Iesūtītājiem jāuzdod vārds, uzvārds, adrese, telefona numurs un vēstule jāparaksta. Anonīmas vēstules nepieņemam un ignorējam. Redakcijas darbinieki šajā nodaļā nepiedalās.

Redakcija.

AIZMIRSTĀ ROBEŽA

'Vai Eiropa apstāsies pie Lietuvas robežām?'

Mēs sēžam Latvijas (toreiz vēl Valsts, bet ne vairs 'Stučkas') Universitātes kopmītnes istabā nule (no jauna pārdēvētās Aspazijas (bij. 'Padomju') bulvārī tieši pāri no Bastejkalna un skatāmies televīzijā: jauc ārā Berlīnes mūri. Asinssuņi piesieti. Mīnas, dzeloņstieples novāktas. Nolaižas mašīnpistoļu stobri, sargiem nav ko sargāt—viņi nezina, ka ir jau muzeja eksponāti. Starmešu gaismā ceļamkrāns rauj betona zobus no 'nāves joslas' smaganām—un četrdesmit četrus gadus dalītā Vācija atkal saplūst kopā.

Tobrīd ir skaidrs, ka Polija nometīs komūnismu, drīz Vācija—tāpat. Kaut kas liels ir sakustējies. Un radnieks griežas pie mums, ciemiņiem no tālās sapņu zemes, un vaicā: vai tad pie mums šeit arī neatskaļosies civilizācija? Mēs nemākam atbildēt—bet nezina kādēļ uz mācības šaubas: tas šausmīgs, nenokārtotajamais 'varbūt'. Nez kādēļ, projām braucot, mēs esam reizē tuvāk saauguši cerībās—un skaudrāk šķirti nojautā, ka klāt pēdējā iespēja, galīgais 'būt, vai nebūt'.

Gads pagājis. Gandrīz vienā laidienā atzīmējam mūra novākšanas jubileju, Lāčplēša dienu un, vienpadsmitā mēneša vienpadsmitās dienas vienpadsmitā stundā, cieņu un pateicību šejienes kara veterāniem. Tik daudz upuru cīņās 'par un pret'—katram solīts: 'Gott mit uns'... Arābijas tuksnešos gatavojas jauni ziedojumi 'reālpolitikai'. Bet Baltijā okupācijas karaspēks nekaunās iziet t.s. 'revolūcijas' piemiņas parādēs...

...It kā nekas nebūtu mainījies. Un—nav. Lai arī Gorbačevam piešķirta Nobela miera prēmija par to, ka 'atļāvis' (resp., nav vairs spējis aizkavēt) gājienu uz demokrātiju Polijā, Čehoslovākijā, Ungārijā, Austrumvācijā, pa daļai Rumānijā un Bulgārijā—miera un nevar būt tur, kur arvien valda apspiešana, izmantošana, meli un bads: lielajā 'matuškā', visās tās noplicinātās, piesārņotās, kolonizētās sastāvdaļās, t.s. 'republikās'. Miera nav un nevar būt tur, kur valdība nav demokrātiski ievēlēta, kur tā klanās bruņoto spēku un slepenpolicijas priekšā, kur tā nav spējīga (resp., negrib, vai neatrod par 'pareizu') atzīt un labot kļūdas, turas izmisīgi pie varas un nolauptiem zemes gabaliem—Karēlijas, Abrenes, Austrumpolijas, Moldāvijas, Karalaučiem. Cik stulbi rietumos atbalstīt tādu tuklu, nejutīgu 'stabilitāti'!

Bet mēs to darām. Mēs apmierinājamies ar nozagtu, pussagremotu kumosu atgūšanu un pat esam par tiem gatavi samaksāt. Tā laureāts Gorbačovs un apvienotās Vācijas kanclers Kōls paraksta jaunu 'miermīlības un sadarbības' līgumu—kas sola 8. biljonu marku 'atlīdzību' (resp., Austrumvācijas pirkuma cenu) PSRS valdībai, lai 800,000 okupācijas zaldātus varētu vest mājās (kur, protams, tiem 'jumtu' nav—resp., 'plāns' bija, ka krievi vienmēr dzīvos 'provincēs'...uz vietējo rēķina). Lai gan Polijai tagad 'jaunās' (krievu uz rietumiem izspiestās) robežas līguma partneri garantē, tai ne no viena nedz otra noziedzīgā Molotova-Ribentropa pakta mantinieka nenāk ne feniņa atlīdzības. Izvarotam atļauts uzķepuroties stāvus, bet lai par skrandu lāpīšanu, dzīves vietu un garastāvokli rūpējas pats. Vainīgie—tālu gabalā svin jaunus draudzības svētkus, neliekas zinīs. Diezgan savtīgi, tuvredzīgi. Zemiski.

Tādā pat 'garā' iezīmējas izirstošās t.s. PSRS 'sarunas' ar Baltiju. Lietuvas blokādei Viļņā sekoja tanku 'manevri', turpinājās jaunkareivju iesaukšana—un piekaušana. Tagad: Rižkova ultimāti. Igaunijā 'pārviēto' armijas grupa uzstādījusi nelegālu raidītāju, krievu migrantiem sola 'aizstāvēšanu' gadījumā, ja 'vietējie' pārāk 'radikāli' rīkojas (resp., ievēd neatkarību)—un Baltijā vispār sāk nometināties no 'Eiropas' atvilkta karaspēka vienības: acīmredzot, līdz 'mājām' tās nav spējīgas atiet, vai arī īstu 'māju' tām nav... Daugavā no Baltkrievijas ieplūdis cianīds tik lielā koncentrācijā, ka vairāki cilvēki noindēti. Preses namu Rīgā 'sargā' t.s. 'melnās beretes'. Kamēr vācieši ar steigu plāno slēgt sešas Černobilas modeļa atomspēkstacijas, padomijā vēl sešpadsmit rauj pilnu jaudu. Nav brīnums, ka krievu garnizona sievas Austrumvācijā streiko un saka, ka negrib nemaz projām braukt. (Nožēlojams tikai tas, ka kanclers Kōls taisās tādus garnizonus apmeklēt un 'nomierināt'—vajadzētu taču teikt: nu, vācieties reiz!) Tātad: tas pats (ja ne draudīgāks) haoss, tādas pat ar ieročiem un nūjām noteiktas 'attiecības'—otrup Eiropas robežai. Tāda pat deprīmējoša bezcerība Krievijas iekšienē—un to nevar segt patētiskā tieksme 'ieiet kopējās Eiropas mājās'.

Runa nav par tirdzniecības iespējām, vai, precīzāk, jaunu bodīti—kamēr visa satrunējusā 'sistēma' paliek spēkā. Ar dolāriem padomiju neizārstēs. Paliekoši 'kopēju' Eiropa ar padomiju varētu celt tikai izejot no galīgi revidētām, jaunām attiecībām, kurām pamatos i vienā pusē i otrā—pagātnes rēķinu nokārtošana un demokrātiska pašnoteikšana. Līdz tādai izejas pozīcijai padomijai vēl krietns ceļa gabals priekšā. Pavisam jānokrata, piemēram, kompartijas ietiepīgā 'vadošā (līdz bankrotam!) loma', strauji jādemilitarizējas, jāizārda birokratija, jāatmet kolonialisma tieksmes, jāatdod nozagto un par nodarītiem bojājumiem jāmaksā sāpju nauda. Cik bezgala grūti krievam atzīties un atvainoties! Labs sākums būtu—pāris 'valsts noziedznieku' prāvas, lai cik to "maz" (čēkas vadonis Krjučkovs) būtu sameklējami. Sākat ar Noviku Rīgā—pilnā 'atklātībā'! Atveriet čēkas arhīvus. Tad zināsim, ka 'pārmaiņas' ir nopietnas, ka no tām atkāpties vairs nav iespējams.

'Vai Eiropa apstāsies pie Lietuvas robežām?'

Tāpēc arī Baltija krieviem ir tik smaga pārbaude. To palaižot brīvu, būtu 'atdots' kaut kas (t.s. 'kollektīvā domā' ieņemts) 'savējais'. Ne tikai teritorija—bet 'stratēģiskas intereses', citiem uzspiestas, tad 'uz mūžīgiem laikiem' atteiktas, uzspiestas atkal. Būtu atzīts: tankiem nav 'taisnība', sekotājiem-kolonistiem arī īpašu 'tiesību' nav—tāpat, kā franču 'melnkājai' nebija Alžērijā. Vai lielai, tumšai krievu tautai reiz atausīs, ka nedrīkst ļaut 'vadoņiem' pliki rīkoties, ka agrāk, vai vēlāk ienāk nicināšana un rēķini? Cieņa nāk tikai tiem, kas to *dod*.

No krieviem un jaunlaimīgiem vāciešiem ir nemitīgi jāpieprasa norēķins, lai cik tas neērti—un lai cik rosīgi starplaikā braucam uz Latviju ciemos. Amerikāņus un kanādiešus jākaunina: liekat darbus mutes vietā—tāpat, kā cīņā par eļļu! Brīva Baltija vēl nav. Pēc brīvības atgūšanas, un tikai pēc, viss pārējais būs iespējams. Arī ticamāka 'stabilitāte'.

Ar kailu varu noteikta robeža—pēdējā, aizmirstā—nedrīkst kā kauna traips palikt Eiropas sejā.

Juris Mazutis

CANADA

PRIME MINISTER · PREMIER MINISTRE

Mila and the children join me in conveying our very best wishes for a joyous and festive holiday season.

In communities throughout Canada, family and friends are united through the bonds of love and fellowship that exist the world over. An occasion filled with hope and promise, this celebration reminds us of the blessings we share as Canadians and encourages the spirit of goodwill and generosity to flourish among us.

Our warmest wishes to each of you at this special time, and may the coming year fill your homes with peace and every happiness.

Mila et les enfants se joignent à moi pour vous souhaiter de très joyeuses fêtes de fin d'année.

Dans toutes les collectivités du Canada, familles et amis sont unis par les liens, universels, de l'amour et de l'amitié. Porteuse d'espoir et de promesses, cette période de l'année nous rappelle les bienfaits dont la Providence a comblé notre pays et nous convie à la bonne volonté et à la générosité.

En cette occasion spéciale, nous vous transmettons à tous nos meilleurs voeux de paix et de bonheur.

Jean Blais

OTTAWA
1990

Les Lettons de Montréal chantent l'indépendance de la mère patrie

LILY TASSO

Comptant un peu moins d'un millier de membres au Québec, la plupart disséminés dans la métropole, le Conseil letton de Montréal célébrait hier l'indépendance de la Lettonie proclamée au lendemain de la défaite de l'Allemagne impériale, le 18 novembre 1918. Comme dans d'autres communautés culturelles, quelle que soit leur taille, l'anniversaire de l'indépendance de la mère patrie suscite incontestablement le plus de ferveur parmi toutes les dates qui commandent souvent des fêtes non religieuses.

À leur centre communautaire de Lachine fondé il y a sept ans par son président actuel Janis Terauds et qui abrite, dans ses deux étages, une école du samedi, une bibliothèque, trois grandes salles et une Caisse d'économie, les Montréalais d'origine lettonne y sont allés aussi de leur dévotion: service oecuménique — les trois quarts d'entre eux étant luthériens, les autres catholiques et quelques-uns orthodoxes ou juifs — discours de circonstance, toasts, chants avec la participation d'un soliste invité de Philadelphie, exposition d'arts visuels...

Occasions multiples de manifester leurs particularismes qu'ils ont conservés en se dotant d'une quinzaine d'associations allant de celle d'auxiliaires féminines de vétérans au groupe de retraités, des ingénieurs et techniciens à une société d'aide mutuelle, à une chorale et; cela va sans dire, à un ensemble folklorique où dominent les jeunes gagnés de plus en plus au français à côté de leur langue maternelle et de l'anglais.

Boulimiques du travail

«Les Lettons sont des boulimiques du travail». Ainsi définit ses compatriotes Martin Stauvers qui est à la tête de l'Association lettonne de Montréal et du Conseil du Festival de la chanson et de la danse. En évoquant leur arrivée au Canada, la majorité entre 1947 et 1950, à partir des camps de déportés de la Seconde Guerre mondiale. «En dépit de leurs diplômes, ils ont bûché dans les mines, l'agriculture ou comme travailleurs domestiques. Le Canada avait plus besoin de muscles que de matière grise», explique-t-il. Au Manitoba où il a pris pied en 1949 à l'âge de 22 ans, il a besogné d'abord lui-même dans les champs de betteraves. Pour s'installer vingt ans plus tard au Québec avec Ilga, sa femme, une autre réfugiée arrivée un an après lui et leurs trois filles nées à Winnipeg. Entreprendre aussi des études universitaires et devenir technicien en alimentation.

Dans une carrière parallèle, pour donner de son temps à sa communauté, il collabore régulièrement au mensuel *Zinotajs* lancé dès 1949 et paraissant

PHOTO JEAN GOUPIL, La Presse

Martin et Ilga Stauvers présentant des objets typiques de l'artisanat letton: coffret à bijoux, ceintures tissées de couleurs vives, mitaines jacquard tricotées à la main, collier d'ambre de la Baltique, broches en argent et céramiques.

avec quelques pages en français et en anglais. Il en est l'éditeur depuis quinze ans aussi bien que de *Lnak Vestis*, le journal de la Fédération des Lettons qui regroupe les associations des quelque 22 000 Lettons du Canada dont 16 000 implantés à Toronto, d'autres à Hamilton, à Vancouver et à Ottawa. Dimanche prochain, à New York, Martin Stauvers recevra le Prix de journalisme 1990 de la Fondation Friks Raisters, du nom d'un écrivain letton contemporain aujourd'hui disparu.

Retrouvailles inespérées

Quatre décennies de rupture presque totale avec le pays natal opprimé ont précédé des retrouvailles inespérées, amenées par la perestroïka. Depuis trois ou quatre ans, les Lettons peuvent voyager à l'étranger. Plusieurs font une halte à Montréal, en route pour Vancouver ou San Francisco. «Nous en avons accueilli une quarantaine rien que chez nous, et il y avait des semaines où nous devions nous rendre jusqu'à trois fois à Mirabel», raconte Martin Stauvers.

La Lettonie s'est ouverte aussi pour la première fois aux exilés. En accompagnant 14 musiciens de l'orchestre des jeunes d'ici qui prenaient part à un festival à Riga, en juillet dernier, Ilga Stauvers a visité sa ville natale, Aizpute, à 200 km de la capitale, où elle avait grandi et où, après quarante années de séparation, elle avait pu revoir sa tante et ses cousins. Martin Stauvers se

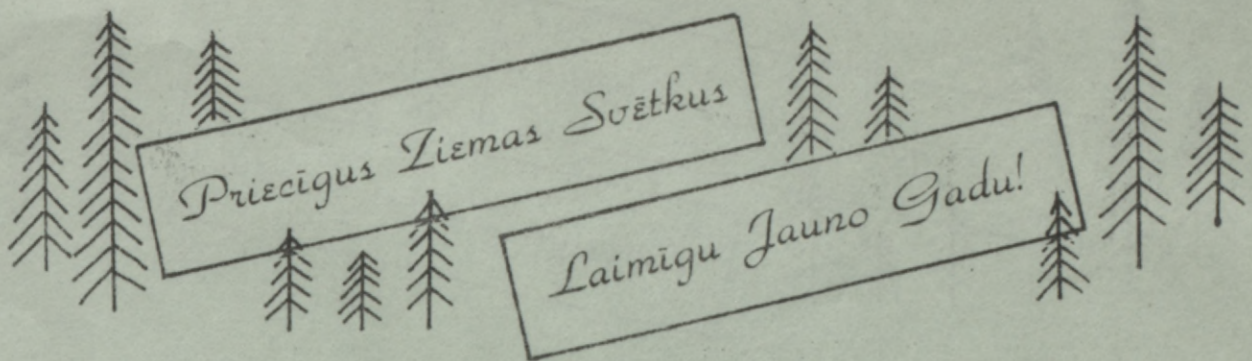
promet de faire le même pèlerinage l'an prochain. L'an prochain également, 30 musiciens de Lettonie viendront, semble-t-il, rejoindre au camp musical du Mont Orford autant de compatriotes du Canada, des USA, d'Autriche, d'Allemagne et même d'Australie.

Comme d'autres peuples achiens d'Europe, les Lettons ont lutté pendant des siècles contre leur germanisation et leur russification. Le 23 août, pour eux, c'est la journée dite du «Ruban noir» rappelant le triste souvenir du pacte germano-soviétique de 1939 par lequel Hitler concédait à l'URSS les États baltes et la Pologne orientale. Le 14 juin, ils commémorent les victimes des déportations massives en Sibérie qui ont suivi l'occupation totale de la Lettonie par l'armée rouge en 1940 et son entrée forcée dans l'Union des républiques soviétiques, maintenue par les accords de Yalta après l'écroulement du nazisme.

Et le 4 mai de cette année, on s'en souvient, la Lettonie proclamait à nouveau son statut de pays indépendant d'avant la Seconde Guerre mondiale. «Nous ne sommes que 52 p. cent d'une population de 2 600 000 en Lettonie», fait remarquer M. Stauvers en ajoutant: «Ce sera une longue et dure lutte». Pour les Lettons du Canada, la lutte est engagée aussi à coup de pétitions qu'ils adressent à Ottawa. «Deux ou trois par année», de préciser notre leader dynamique.

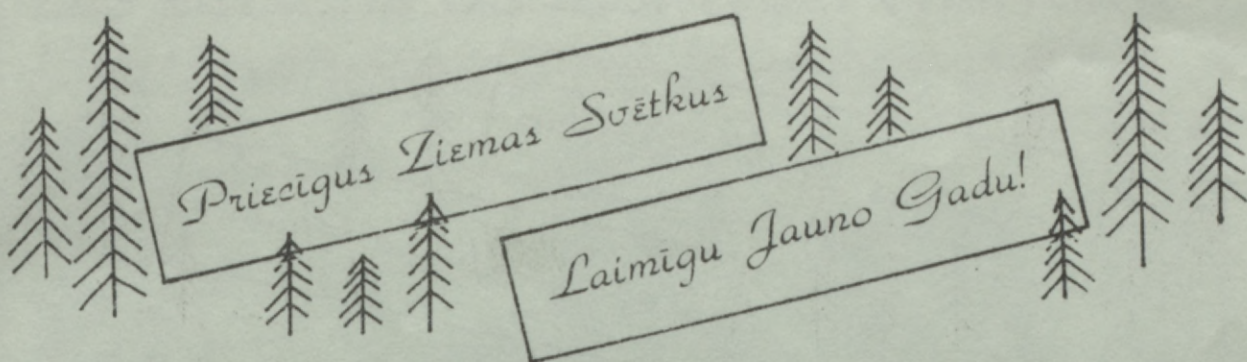
LaPresse

Lundi
19 Novembre,
1990
p A 12

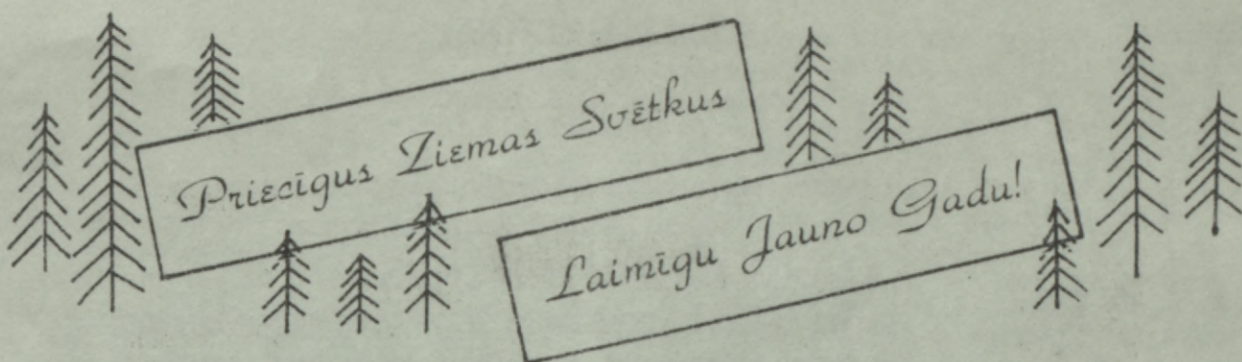

Tuviniekiem, draugiem un paziņām Montrealā un apkārtnē, Kvebekas provincē un citur - tuvumā un tālumā, piedaloties šajā kopīgajā Ziemsvētku un Jaungada apsveikumā, v ē l :

ĀBOLIŅŠ,	Elza	GRĪNTĀLS,	Alīse
ABRAMS,	Alma	GROSKAUFMAŅI,	Ausma un Ojārs
ALEKŠI,	Zuze un Gunārs	GŪTMAŅI,	Velta, Andris, Larisa un Kristīne
ANDERSONI,	Daila, Sigurds, Inta un Pēteris, Otavā, Ontario	HOMYK,	Helēna un Myron
ANONĪMA	sveicinātāja	HŪNI,	Ausma, Gunārs un ģimene
APERĀNI,	Dace, Gundārs, Anna un Aleksandrs, Bedfordā, Ņujorkā, ASV	HŪNS,	Janis
APIŅI,	Vianney un Andrejs	HŪNS,	Viesturs
APSE,	Alma	INNUSI,	Dzidra un Bruno
BALUĻI,	B. un Eduards	IKVILDI,	Dzidra un Mārtiņš
BĀRDIŅŠ,	Elmārs	IRBĪŠI,	Elfrīda un Kārlis
BEDARDI,	Anita, Denis, Eriks un Dāvids	JĀKOBSONS,	Gunārs un ģimene
BĒRZIŅI,	Astra un Alberts	JEKSTE-FREIVALDE,	Zane
BĒRZIŅŠ,	Helēna	JERUMAŅI,	Vija, Staņislavs un ģimene
BILINSKU	ģimene	KABULIS,	Aina
BIRZES,	Olga un Jānis	KALAČI,	Mirdza un Juris
BISENIEKS,	Laimons un ģimene	KALNIŅI,	Alīse un Ludvigs
BLUSONVIČI,	Patricija, Jānis un ģimene	KALNIŅI,	Ilze un Eižens
BREDENFELDI,	Austra un Alberts, Creston, BC	KANĒPS,	Arnolds
BUNGAY,	Rita un Howard	KANIŅI,	Alīde un George
ČAKS,	Konstantīns	KANIŅI,	Maira, Juris un Andris
CASNO,	Helēna un Pēteris	KAVALIERI,	Broņislava un Žanis
CAUNES,	Morag un Alberts	ĶIPĒNS,	Alfrēds un ģimene
CELMIŅŠ,	Marija un Valdis	KIRSTUKAS,	Elizabete
ČOPS	Elga	ĶĪVĪŠI,	Elza un Jānis
DAUKSTI,	Veronika un Ronalds	KLAIŠE,	Astra
DEDELIS,	Leonīds ar ģimeni	KLAIŠE,	Imants
DEKMEĻJERI,	Ilga un Helmūts	KLAIŠE,	Roberts
DINDZĀNI,	Linda, Vincents, Andra, Kārlis un Viktors, Viskonsinā, ASV	KONOVALOVI,	Austra un Jānis
DREIFELDE,	Gunta, Lienīte un Joe, Toronto	KRAUKĻI,	Hermīne un Arvīds
DREIĶERI,	Natālija un Kārlis	KRAULE,	Alīda
DREIMAŅI,	Betija un Sergējs, Green Valley, Ontario	KRAUĻI,	Aina un Tāļivaldis
DUĻEVSKIS,	Biruta un Staņislavs, Millis, MA, ASV	KRAUĻI,	Modra un Alvis
ĒRGLIS,	Marta	KRAULIS,	Katrīna
GABRUŠS,	Ruta	KREIPĀNI,	Anna un Pēteris
GARAIS,	Erika un Nikolajs	KRIEVI,	Marta un Alberts
GASPAROVIČI,	Jadviga un Pēteris	KRŪMĀJU	ģimene
GEMSTS,	Gunārs un ģimene	KRŪMĀJS,	Irēne
GRAUDIŅŠ,	Jānis	KRŪMIŅA,	Emma
GREBLIS,	Antonija	KRŪZES	Vilma un Eriks
GREIZIS,	Jāzeps	KUPČI,	Ņina un Pēteris
		LAIMĪTES,	Laima un Ilmārs
		LAKATI,	Valentīna un Jānis, Toronto
		LAIZĀNS,	Antons
		LAPENSONS,	Laima

LAPIŅI,	Magdalena un Teodors, Creston, Britu Kolumbijā	PUŠPURS,	Augusts un ģimene
LAZDIŅA,	Elfrīda, Burlingtonā, Ontario	ROZENTĀLS,	Ojārs
LEIMANI,	Ināra, Andris, Daina, Māra un Karina	SAUSIŅI,	Lorraine, Mārtiņš un ģimene, Aylmer, Kvebekā
LEIMANI,	Ruta, Eriks, Ilga un Andra	SKAPSTI,	Lilita un Edvīns
LEIMANIS,	Rasma	SKRASTIŅI,	Tamāra un Jānis
LEIKUČU	ģimene	SKUJAS,	Daina un Alberts
LEITENI,	Ida un Jānis	SKUJIŅI,	Anna un Eriks
LIBERTS,	Elizabete, Lethbridge, Alberta	ŠMITS,	Helēna
LUŠI,	Marga un Uldis	SPRINCIS,	Edgars, Newmarket, Ontario
MALIZEWSKA,	Vera	SPURA,	Andris
MATEUS,	Zinta, Jānis un Kaiva	SPURMANE,	Edīte
MCGRATH,	Veneranda un Adriana	SPURMAŅI,	Izolde, Jānis un ģimene
MĀLDERIS,	Erika	ŠTAUVERI,	Erika un Andrejs, Sietlā, Vašingtonā, ASV
MELDERI,	Alma un Alberts	ŠTAUVERE,	Olga, Vinipegā, Manitobā
METUMI,	Elizabete un Jūlijs	ŠTAUVERI,	Ilga un Mārtiņš
MEŽINSKIS,	Jēkabs	ŠTAUVERS-MALONE	Māra, Michel un Kārlis
MIGLONI,	Gerrilyn, Dzintars un Dzintra	STELPS-KIRŠTEINS,	Rasma
MIGLONI,	Elvīra un Jānis	SVILĀNI,	Sarma, Miķelis un ģimene, Otavā, Ontario
MIEŽI,	Skaidrīte un Gunārs, Toronto	TAURIŅA,	Eģina
MICHELSONE,	Herta	TAURIŅA,	Milija
MIKELSONI,	Velta un Sigurds, Aleksandrijā, Ontario	TĒRAUDI,	Karina, Jānis un dēli
MORRIS,	Glorija un John	THOMPSON,	Kristīne un Stephen
NORVELS,	Jānis	TIMERMAŅI,	Hilve, Kārlis, Dāvids un Stīvens
OBORUNS,	Antons	TOMSONI,	Silvija, Alģirts, Kristofers un Valdis
ODIŅI,	Marta un Jānis	TOMSONS,	Velta
OPOLNIEKU	ģimene	TOMSONU	ģimene Montrealā, Vankuverā, un Filadelfijā
ORTMANIS,	Andris, Toronto, Ontario	TILTIŅA,	Antonija un ģimene
ORTMANIS,	Inese, Toronto, Ontario	ULMAŅI,	Vilma un Jānis
OZOLIŅI,	Biruta, Laimonis un ģimene	ULMAŅI,	Zelma un Ludvigs
OZOLIŅI,	Helga un Eriks	VARSLAVĀNS,	Veronika
OZOLI,	Milda un Kristis	VARSLAVĀNI,	Emīlija un Leons
OZOLI,	Velta un Ilmārs	VALDMAŅU	ģimene
OZOLI,	Vera un Valdis	VALDMANIS,	Gundārs
PAEGLES,	Aina un Voldemārs	VĒJIŅŠ,	Maksis
PALEJS,	Andris	VĒRENIEKS,	Gunārs
PALEJS,	Dzidra, Mārtiņš, Andrejs, Indra	VILNIS,	Jānis
PALIEPI,	Jānis un Inese	VĪNDEDŽI,	Zinaida un Oskars
PANGAS,	Zigrīda un Vilis	VĪTOLI,	Daina, Andrejs, Selga, Jānis un Inga
PEIZE,	Miervaldis un ģimene	WALDHEIMI,	Berta un Žanis
PONES,	Māra un Aivars, Otavā, Ontario	WIESNIEWSKI,	Zenta
PORIEŠI,	Lilija un Fridberts, Kingstonā, Ontario	ZACI,	Maiga un Jāzeps
REISS,	Augusts	ZALINKĒVIČI,	Lidija un Jānis
ROMANI,	Margrieta un Heinrichs		

ZDANOVSKIS, Ieva
 ZELTIŅA, Lūcija
 ZELTIŅA, Rita
 ZARIŅI, Denise un Arnolds

ZARIŅI, Elizabete un Nikolajs
 ZARIŅS, Spīdola un bērni ar ģimenēm
 ZIEDIŅI, Dagmāra, Ingrīda un Pēteris
 ZOLDNERS, Nikolajs, Otavā, Ontario

Priecīgus ZIEMSVĒTKUS un LAIMĪGU JAUNGADU
 visiem vēl
 AVOCAS KAPU PUĶU FONDS.

Priecīgus ZIEMSVĒTKUS un Dieva
 svētītu JAUNGADU visiem vēl

MONTREALAS LATVIEŠU
 KATOĻU DRAUDZE.

Latviešu sabiedrību, mūsu vienības
 nemitīgo atbalstītāju

ZIEMSVĒTKOS un JAUNGADĀ
 sirsnīgi sveicina

TAUTAS DEJU VIENĪBA AČKUPS

Visiem Montrealas Latviešu Biedrības
 biedriem, tās darba atbalstītājiem
 un veicinātājiem - latviešu sabiedrībai

PRIECĪGUS ZIEMSVĒTKUS
 un

LAIMĪGU JAUNGADU

Pateicībā un sirsnībā vēl

MONTREALAS LATVIEŠU BIEDRĪBA
 un tās valde.

PRIECĪGUS ZIEMSVĒTKUS
 un
LAIMĪGU JAUNGADU

visiem pensionāriem un mūsu apvienības
 labvēļiem vēl

MONTREALAS LATVIEŠU
 PENSIONĀRU APVIENĪBA.

PRIECĪGUS ZIEMSVĒTKUS
 un
LAIMĪGU JAUNGADU

visiem latvju mūzikas draugiem un cienī-
 tājiem dziesmā vēl

MONTREALAS LATVIEŠU
 JAUKTAIS KORIS.

Visiem MLB Ziņotāja lasītājiem
 līdzstrādniekiem,
 darbiniekiem
 un atbalstītājiem

PRIECĪGUS ZIEMSVĒTKUS

un
LAIMĪGU JAUNGADU

sirsnībā vēl

MLB ZIŅOTĀJA REDAKCIJA
 un
 REDAKTORS.

Nodaļas valde pateicas visiem tās ideju
 un mērķu atbalstītājiem aizvadītajā ga-
 dā un novēl visiem saviem labvēļiem,
 tās darba atbalstītājiem un tautiešiem
 tuvumā un tālumā

GAISŪS ZIEMSVĒTKUS
 un
SEKMĪGU JAUNGADU!

DV MONTREALAS NODAĻA.

Visiem skolniekiem, bērnu vecākiem un
 skolas darba atbalstītājiem - latviešu
 sabiedrībai

PRIECĪGUS ZIEMSVĒTKUS un SEKMĪGU JAUNGADU
 pateicībā un sirsnībā vēl

LATVIEŠU SKOLA MONTREALA.

TEHNISKAS PROBLEMAS:

Techniskas problēmas MLB Ziņotāja redakcijā
 radījusi pēkšņa rakstāmašīnas sabojāšanās. Iz-

TAUTIEŠI !

Mēs lidojam tieši no Rīgas uz ASV, Kanadu un atpakaļ
 visu cauru gadu ar SAS

JA DOMĀJAT AICINĀT RADUS VAI DRAUGUS CIEMOS
 UZ AMERIKU vai KANADU, TAD GRIEZĀTIES PIE MUMS.
 Mēs to izkārtosim īsā laikā!

Mums ir pārstāvniecība RĪGĀ !

Mums ir arī veselības apdrošināšanas formas Jūsu ciemiņiem!

BALTIC TRAVEL & TOURS, Inc.

P.O. Box 98794 Seattle, WA 98198-1728

īpašnieks H. Kāpa tel: 206-824-6612

"LATVIEŠU UZŅĒMUMS - RUNĀJAM LATVISKI"

līdzēsānās ar citu, kas nav tik pazīstama, radiju-
 si dažādas grūtības. Gaŗumzīmju vietā jālieto ak-
 cents, š burtam jāpīvelk otrā puse. Viss tas pra-
 sījīs daudz laika un piepūles, lai izdevums varētu
 iznākt laikus. Rezultātā izdevuma vairākas pēdējās
 lappusēs būs vairāk drukas velniņa nedarbu un pa-
 skats citād āks. Ceram, ka līdz nākamajam numuram
 mašīna būs salabota.

Redakcija.

Apgāds HELIOS
 444 Grenfell Avenue
 Montreal, Que., Canada H3R 1G5
 Tel.: 514-342-9192

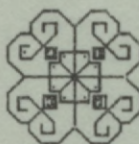
*Pirmo reiz latviešu folkloristikas vēsturē pieejams
 vārdu rādītājs dainu tekstiem*

SAULES DAINU INDEKSS

Pilnīgs SAULES DAINĀS lietoto 68.376 vārdu alfabētiskais rādītājs, biežuma vārdnīca, un ģeogrāfiskais rādītājs: katrā pagastā pie-rakstīto dziesmu saraksts un biežums. Imanta Freiberga sakārtojumā.
 307 lpp. Cena: ASV \$ 25, Kan. \$ 30

Krājumā vēl Latvijā ļoti pieprasītās

SAULES DAINAS

Ap 3700 tautas dziesmu teksti par sauli, 77 ilustrācijas, 270 lpp.
 Vairas Viķes-Freibergas un Imanta Freiberga sakārtojumā
 ar Ineses Jansones ilustrācijām. Cena: ASV \$ 25, Kan. \$ 30
 Teksti arī pieejami uz disketēm, mikrodatoru lietošanai.

un

DZINTARA KALNĀ

Apceres par latviešu dainu stilu un saturu, 200 lpp.
 Autore: Vaira Viķe-Freiberga

Cena: ASV \$ 15, Kan. \$ 15

Skaitis	Pasūtījuma zīme	Pasūtījuma zīme	
		ASV \$	Kan. \$
_____	Saules Dainas	\$25 _____	\$30 _____
_____	Saules dainu indekss	\$25 _____	\$30 _____
_____	Saules Dainas un Saules dainu indekss	\$45 _____	\$54 _____
_____	Dzintara kalnā	\$15 _____	\$15 _____

Kopā _____

Sūtīšanas izdevumi: ASV un Kanadā 10%

Citur 25% ar parasto pastu

Pievienots čeks ASV \$ _____ Kan. \$ _____

Čeki rakstāmi uz HELIOS vārda.

Pasūtītāja vārds: _____

Adrese: _____

**Speciāla \$5 atlaide "Saules dainu" īpašniekiem, kuri pasūta
 "Saules dainu indeksu" līdz 1990. g. 31. decembrim!**

*À l'occasion des Fêtes, permettez-moi de vous
 souhaiter nos meilleurs vœux, et
 une bonne et heureuse année
 dans la paix et la prospérité*

*May we wish you and your family
 a very happy Holiday Season
 and a peaceful and prosperous New Year*

JOYEUSES FÊTES

HAPPY HOLIDAYS

Russell Williams

*Russell Williams, député de Nelligan
 Adjoint parlementaire au ministre de
 la Santé et des Services sociaux et au
 ministre délégué aux Affaires
 intergouvernementales canadiennes*

Montrealā vairāk kā 200 mūsu tautiešu apliecināja savu uzticību Latvijas karogam un savu pāļāvību Dieva gribai, 18. novembrī piedaloties svētku dievkalpojumā, kas notika katoļu baznīcā, Lašīnā. Karoga sardzē stāvēja ačkupīši tautas tērpos. Bija ieradusies visa Latviešu skolas Montrealā saime, arī tautas tērpos.

Dievkalpojumu vadīja māc. G. Hūns, svētrunā iztirzājot temu "Dodiet ķeizaram, kas ķeizaram pieder, un Dievam, kas Dievam pieder." Svētos rakstus lasīja R. Vītiņš un A. McGrath.

Dievkalpojumu ar septiņām solo dziesmām kuplināja viesi no Filadelfijas, ASV, - soprāns Rīta Dzilna-Zaprauska. Viņas rūdīta balss deva labi izjustus dziedājumus. Pie ērģelēm viņu pavadīja Br. Thicke. Liels paldies abiem!

Svētku akts, kā pēdējās gadās ierasts, notika Latviešu centrā, kur bija pulcējušies ap 200 dalībnieku. Pirms atsēšanās sarīkojumu zālē, vakara viesi iepazinās ar mākslinieka Nikolaja Garā gleznām, kas bija izstādītas Kamīna telpā, kur tos pacienāja arī ar glāzi vīna un gabaliņu siera. Skati atklāja jau iepriekšēja pēcpusdienā, klātesot ap 40 latviešu mākslas cienītājiem Jānis Tērauds. Viņš iepazīstināja klausītājus ar mākslinieka dzīves gaitu. Varējām skatīt viņa pēdējo gadu veikumu 12 darbos, kas labi papildināja Latvijas dienas sarīkojumu virkni. Paldies māksliniekam!

Svētku aktu vadīja Jānis Mateus, teikdams arī īsu uzrunu.

Laikmetīgu runu teica Viesturs Zariņš no Toronto (Runas pilnu tekstu varat lasīt šī numura 6.-8. lpp.: - Red.). Tā saistīja klausītāju uzmanību un tiem patika.

Rakstisku apsveikumu bija atsūtījis Kanadas Ministru prezidents Br. Malrunijs. Svētku saimi sveicināja igauņu, ukraiņu, čehu un kvebekiešu pārstāvji. Pēdējie patlaban izrāda dziļu interesi par mums un notikumiem Latvijā. Situāciju tur uzskata par līdzīgu savējai. Tas mums ir jāizprot un arī jāizmanto.

Aktā paziņoja PBLA Tautas balvas piešķirumu rakstniekam Jānim Širmanim.

LNAK pārstāve Montrealā Māra Valdmāne-Demandt pasniedza LNAK Goda rakstu J ā n i m T ē r a u d a m par nopelniem Centra izveidošanā.

Akta noslēgumā visi vienojās Latvijas valsts himnā.

Pēc ta mūsu organizāciju dāmas, vanadžu vadībā bija klājušas bagātīgas maiziņu galdu un cienāja ar kafiju. Ar gandarījumu jāsaka, ka mūsu ciemiņi jutās ļoti labi un palika visilgāk. To starpā bija laba sauja radu un draugu no Latvijas. Latvijas ciemiņu starpā bija Gunārs Bandēns, kas sarīkojuma aprises uzņēma video lentā. Ceram, ka video lenta iepriecinās skatītājus dzimtenē. Mums taču jādara viss, lai mēs viens otram tuvotos.

JĀNIS TERAUDS.

DZIESMA SVĒTĪ LATVIJU.

Jauna latviešu filma.

Svētdienas rītā, 25. novembrī, piemērotās un mājīgās Goethe Instituta telpās, 418 Sherbrooke St. E. Atlantic Audio Visual firma izrādīja savu jauno, 1990. gadā Latvijā uzņemto filmu.

Producente Zane Jekste-Freivalde savos ievada vārdos pieminēja, ka viņas tēvs inž. Alberts Jekste būtu bijis ļoti laimīgs piedzīvot šo laiku, kad Latvijā aust brīvības rīts. Veltījis savu mūžu filmai un elektronikai, viņš būtu bijis bezgala priecīgs.

Filmas scenārija autors un režisors no Rīgas Gunārs Bandēns paskaidroja par tās tapšanu un tajā iestrādātajām izjūtām un idejām.

Manā vērtējumā šī filma ir kā glezna, pretstatā fotogrāfijai, kas, ne tikai dokumentāri, rāda notikumus, bet arī pauž laikmeta pakāpenisku attīstību, tautas dvēseles izjūtas, ciešanas, il-

gas, cerības un cīņu par nacionālo eksistenci. Filmas pamatā dziesma, kas laiku laikos latviešiem devusi gara spēku un tos arvien vienojusi. Ar baznīcu zvaniem bieži iezvanīts Latvijas liktenis. Ar zvanu skaņām sanāk kopā pasaules latvieši. Tās aicina būt nomodā par Latvijas nākotni.

Latviskais ausekļa ornaments sākumā sastindzis, bet vēlāk kustīgs - simbolizē brīvības kustības vērsanos plašumā.

Ievadam filma rāda Rīgas panoramu un archibīskapa Gailīša attēlu, tā raksturojot garīgo atdzimšanu.

Tad redzam brīvības kustības pretspēku - Interfrontes un okupācijas piekritēju demonstrāciju pie Augstākās Padomes (bijušās Saeimas) nama. Pretstatā redzama latviešu tautas demonstrācija ar karogiem un dziesmām. Tālāk aina ar gara simbolien un klusinātu garīgu mūziku, kas kā lūgšana paceļas pret debesīm, pēc palīdzības.

Turpinājumā skats, kas vērsās vēsturē, kad sākās latviešu tautas ciešanas: 1940. gada 17. jūlijs, kad vārtus uz Latviju atver Sarkanarmija. Pēc nedaudz gadiem liela tautas daļa dodas svešumā un pavada tur ilgus gadus.

Simboliski tautas atgriešanās dzimtenē parādīta, sagaidot Latviešu draudžu dienu dalībniekus ar kuģi "Baltic Star" ierodamies Rīgā no Stokholmas. Simtiem sagaidītāju, puķes, prieka asaras... Tāpat sagaida daudzus viesus lidlaukā. 20. vispārējie latviešu Dziesmu svētki ir sākušies. Skan "Dievs, svētī Latviju!"

Dainis Ivāns savā uzrunā pie Brīvības piemiņkļa, īsi pirms svētku gājiena sākšanās, izsaka cerību par latviešu tautas ilgu piepildīšanos, neatkarības atgūšanu. Gājienā dzied gan gājiena dalībnieki, gan tā skatītāji.

Ticību un cerību nākotnei un tautas apņēmību būt kungiem savā zemē pauž Alfreda Kalniņa dziesma "Latvju himna", virsdiriģenta Viktora Bendrupa vadībā, tāpat Haralda Medņa diriģētā Jāzepa Vītola dziesma "Gaismas pils".

Redzot latviešu jaunatni Deju svētkos nevar neticēt Latvijas nākotnei.

Filmā Dziesmu svētki izskan ar Latvijā iemīļoto Raimonda Paula dziesmu "Mana dzimtene" (J. Petera vārdi) un ar Jāņa Medņa "Tev mūžam dzīvot Latvija!" virsdiriģenta Leonīda Vignera vadībā.

Filmas beigās aizkustinoši skati, izvadot "Baltic Star" no Rīgas. Šoreiz uz atgriešanās! Cerībā izskan lūgšana, kas vieno latviešus visā pasaulē.

Filmā redzam arī daudz Latvijas dabas skatu. Varbūt tā ir mana subjektīva sajūta, bet šī filma dod pārdzīvojumu līdzīgu tam, kādu klausītājs izjūt noklausījies J. Sibeliusa kompozīciju "Finlandia", kur ļoti zīmīgi skaņās izteiktas somu tautas ciešanas, ilgas un cerības, cīņa par brīvību un prieks un pacilātība pēc tās iegūšanas.

Filma pieejama video kasetes versijā (Skatiet paziņojumu šī numura pēdējā lappusē! -Red.).

R. K.

ZIEMSVĒTKU TIRDZIŅŠ CENTRĀ.

DV Montrealas nodaļas vanadžu rīkotais gadskārtējais Ziemsvētku tirdziņš notika Latviešu centrā, Lašīnā. Tas bija ne tikai raibs savā izvēlē, bet arī teicami apmeklēts, labu un garšīgu pāšedienu un padz ērienu papildināts. Ja nu gribam pielietot kādu apmeklēšanas barometru, tad - siltās pusdienas vien pārdeva ap 300 apmeklētājiem! Netrūka dažādu mājas cepumu, toršu un Ziemsvētku piparkūku. Kamēr pa virtuvi pie siltām pusdienām rāvās Tatjāne Gaile, E. Kivīte, Laima Laimīte un V. Ulmane kopā ar M. Ergli, pie kafijas un maiziņu galdiem tirgojās pati vanadžu priekšniece Ērika Vītiņa ar Māru Valdmāni-Demandt, bet pie saldo maiziņu un toršu klāsta nepacietīgos kārdināja Spīdola Zarīņa ar Hediju Ozoliņu. Kārumnieki varēja pat garšīgās tortes gabalus iepakot un aizvest mājās katram gadījumam... Tos, kam prāts nesās uz kaut ko stiprāku, nosvērtu roku aplaimoja "vecmeistars" Viesturs Hūns, pašam protot izvairīties no veselī-

bas maitātāja "dzidrā ūdens". Cits viņa vietā varbūt būtu rīkojies citādi.

Tirdziņa apmeklētāji, kam naudas netrūkst vai pat par daudz, varēja viegli no tās atbrīvoties centra Kamina zālē pie 12 dažādu mantu un priekšmetu novietnēm. Še pie ieejas, kā jau gada tirgū, Benita Bilinska un A. Krūze par pusedalderi gabalā piedāvāja loterijas biļetes, mēģinot iestāstīt to pircējiem, ka tukšo ložu tikpat kā neesot. Varbūt, ka tā bija taisnība, jo man priekšā stāvētāja - ap 6 vai 7 gadus veca latviešu meitenīte ar pirmo loterijas biļeti laimēja litra pudeli laba sarkanvīna. Viņai tūdaļ piesteidzās vidēja vecuma dāma un iesaucās: "Tas nav tev, dod to man!" Stiprākam jau vienmēr taisnība...

Nākošā novietnē V. Ulmane ar ciemiņu no dzimtenes tirgojās ar dažādiem dzimtenē gatavotiem rokdarbiem. Pie nākošā galda bagātīgs klāsts labu un gaumīgu kokgriezumu. Daudz latviskos rakstos, kurus darinājis Uldis Valters.

Čaklajai audējai Ilgai Gravelsinai audumi tautiskās zīmēs. Kā jau katru gadu, ieradusies bija arī Toronto viesņa Korma ar izstrādājumiem zeltā un sudrabiņā. Te bija reta izdevība biezāka maka lpašniekiem iegādāties mazdilstošas latviskas vērtības. Pie vanadžu pārraudzītā galda, kur varēja atrast prāta bariņu - dažādas grāmatas, kartiņas, tirgojās Valija Grunde un Elizabete Kirstukas.

Pašā zāles stūrī Indra Freiberga piedāvāja vērtīgas grāmatas par mūsu dainām, kā arī citas no Latvijas un dzimtenes skaņu plates. Tikai soli tālāk atradās Amerikas latvieša Zilgmes darināti keramikas priekšmeti.

Mazajā lejas zālē diezgan plašu telpu bija aizņēmis montrealietis Oskars Vīndedzis ar saviem glītājiem un izskatīgajiem darbiem - emblēmām, dažādiem lējumiem un griezumjiem.

Skriet, ka vanadžu gadskārtējais Ziemsvētku tirdziņš ir viens no vislabāk apmeklētiem mūsu sarīkojumiem. To labprāt apmeklēja katrs, kam kabatā vēl turas pa dalderim un kas vēlas pakavēties tirgus garā ar citiem latviešiem.

Sevišķi apmierināts par iespēju pakavēties brīvībā un būt tirgū bija centra saimnieces Martas mūžīgi priecīgais sunītis "Tina".

Vanadžu priekšnieces Ērikas Vītiņas uzdevumā pateicos visiem tirdziņa apmeklētājiem par apciemojumu, kā arī viņas čaklajām palīdzēm, kurām nebija par grūtu šo sestdienu pavadīt darbā ārpus mājas, labu un cildenu mērķu sekmēšanai.

Atvadoties no Ērikas un viņas palīdzēm, viņa paspēja piebilst: "Tā nauda jau atkal aizies uz Latviju. Viņiem jau tur daudz ko vajaga!"

I. SKRASTIŅŠ.

PANĀKUMI FUTBOLĀ.

Kanadā populārs kļuvis futbols, it sevišķi skolās. Gandrīz katrā pilsētā bērni un jaunieši dzenā, spēr un sit vārtos futbola bumbu, uzvar un zaudē spēles. To vidū sevišķi sekmīgs izrādījies pointklērietis Valdis Tomsons, kam patlaban 16 gadi.

Viņš futbolu sācis spēlēt 6 gadu vecumā. Daudzus gadus spēlēja dažādu Montrealas priekšpilsētu komandās. Pirms pāris gadiem Montrealas Rietumsalas komanda "Lakers" izrauga Valdi par savu vārtsargu. Viņš savā pozīcijā kļuvis par vienu no labākajiem. Pretiniekiem pret viņu vārtus iegūt grūti. Rezultātā viņa vienība šogad iegūst pirmo vietu visā Kvebekas provincē.

Nu priekšā Kanadas meistarsacīkstes, kas notiek St. John's, Ņufaundlandē. Vispirms, vienība pieveic Jaunskotijas un Toronto vienības. Spēlēt pret Ontario, kurā pēc 2 virslaikiem uzvara jāiegūst "bumbas spēšanās" vārtos (shoot out), gala rezultāts ir 15:14, Valdim iesitot izšķirušos vārtus.

Seko spēle par zelta medaļu un meistara godu. Te "Lakers" pieveic Edmontonas vienību ar 2:1 rezultātu. Sasniegts daudz, un Valdim Tomsonam te vareni panākumi. Vecāki un draugi jaunos čempionus Dorvalas lidlaukā saņem kā varoņus. Tas ir brīnišķīgs mirklis.

Valdim interesē arī ledus hokejs.

Vēlēsim viņam labākos panākumus nākotnē.

I. LEIMANE.

KĀ CENTRS PULSĒ?

14. novembrā Centra valdes sēdē piedalījās Latviešu skolas Montrealā pārzine Ināra Gaile. Viņa ziņoja, ka skolai varētu rasties finanціe-las grūtības, jo federālā valdība vairs turpmāk nepiešķiršot atbalstu etniskām skolām. Vēl neesot zināms, ko darīšot Kvebekas iestādes.

Jānis Tērauds ziņoja, ka gaisa vēsinātāja un apsildīšanas ierīce nobeigta. Jāsāk maksāt mēneša maksa, kas ilgs 4 gadus. Pēc tam ierīce par 1 dolāru nonāks Centra īpašumā.

Sakarā ar lielākiem uzturēšanas izdevumiem, nolēma paaugstināt Centra telpu īres, kas 7 pastāvēšanas gados līdz šim nebija mainītas. Ar 1991. gada 1. janvāri tās būs sekojošas:

Lielā telpa - \$ 175; virtuve \$ 75.

Kamīna zāle - \$ 100; virtuve \$ 25.

Mazā telpa - \$ 25; virtuve \$ 25.

Viss centrs - \$ 300.

Nolēma iegādāties ar tvaiku apsildāmu galdu dažādo sarīkojumu vajadzībām.

Jaungada sarīkojums notiks 31. decembrī (Skatiet paziņojumu 29. lpp.: Red.). Nākamā sēde 12. decembrī, plkst. 19:30, Centrā.

L. KALNIŅŠ.

Griezes
Griež...

JAUNA KASETE • ESTRĀDES

TĒVS UN DĒLS RAKSTA, KOMPONĒ,
IESKAŅO, DZIED, 13 JAUNAS
LATVIEŠU ESTRĀDES DZIESMAS

MUZIKA

Kasetē arī pavadmūzika Gunāra Griezes lugām un sacensībā DV godalgotais Egila Griezes komponējums.
DZIESMAS VĒLTĪTAS LATVIJAI UN LATVIEŠIEM

STEREO

GANDRĪZ STUNDA MŪZIKAS

Dziesmu teksts
pievienots.

Kasetes cena ASV un Kanādā \$ 11.00 (USA)

Eiropā un Austrālijā \$ 13.00 (USA)

Pasūtīnājumus pieņem Gunārs Grieze

P.O. BOX 261, SAN RAMON, CA. 94583, USA

un Jāņa Zītera GRĀMATNĪCA

24087 AZEVEDO AVE., HAYWARD, CA. 94541

TEL. 415-582-7276

CASSETTE (C-02)

MONTREALAS LATVIEŠU BIEDRĪBA

rīko

p i r m d i e n, 10. decembrī, plkst. 20,

LA CHAPELLE DU BOU PASTEUR koncertzālē,
100 Sherbrooke East ielā,
netālu no Sherbrooke ielas METRO stacijas
(turpat, kur pagājušo gadu notika Latvijas
operdziedoju Ziemsvētku ieskaņas koncerts),

tenora J ā p a S p r o ģ a
un
pianista V e n š a Z i l b e r t a

K O N C E R T U.

Programmā: latviešu komponistu darbi.

IEEJA: sākot ar \$ 15.- ziedojumu,
bērniem līdz 12 g. - brīva,
studentiem - \$ 8.-

Plašāka informācija par māksliniekiem atrodama iepriekšējā lappusē.

Apmeklēt aicina

RĪKOTĀJI.

Latvijas Radošo Savienību laikraksts

L I T E R A T Ū R A un M Ā K S L A

PASŪTINĀJUMUS

šajā kontinentā par valūtu pieņem -

INGRĪDA BULMANE,

23 Markland Drive, Etobicoke, Ontario,
Canada M9C 1M8.

ABONĒŠANAS MAKSA: (pa gaisa pastu)

Kanadā - \$ 60.-,

ASV - US \$ 51.-.

Nemaksāsim Maskavai, bet tieši
LITERATŪRAI un MĀKSLAI!

IB

PATEICĪBA.

DV Montrealas nodaļas valdes vārdā izsakām pateicību mācītājam Gunāram Hūna kungam par laipno piedalīšanos mūsu nodaļas 40 gadu atceres sarīkojumā ar skaistiem dievvārdiem, kā arī izpalīdzīgām un atsaucīgām Gabrusa, Krūmāju, Paliepu, Spuras, Bilinsku, Casno, Strautiņu, Vītiņu un Čaka ģimenēm, kas uzpēmas mūsu viesu - kolistu aprūpi savās mājās.

Mīļš un patiesš paldies jums visiem par jūsu labo sirdi!

DV MONTREALAS
NODAĻAS VALDE.

MONTREALAS LATVIEŠU SABIEDRISKAIS CENTRS

rīko

p i r m d i e n, 31. decembrī, plkst. 20,

Latviešu Sabiedriskā Centrā,
3955 Provosta ielā, Lasīnā,

JAUTRU JAUNGADA SAGAIĒŠANU.

Siltais galds.

Tītars ar kājām gaisā.

Kafija.

Lotereja ar cūku maisā.

Bārs un skaista deju mūzika.

Pasiem jāņem līdz OMULĪBA!

IEEJA: \$ 15.00 no personas.

Cenā ieskaitīts ēdiens un glāze vīna, Jaungadu sagaidot.

Galdiņi rezervējami pie

Jāņa Bilinska, tel. 681-3966.

Visi mīļi gaidīti!

Uz redzēšanos Centrā!

MONTREALAS LATVIEŠU
SABIEDRISKAIS CENTRS.

MONTREALAS LATVIEŠU KATOĻU DRAUDZES

ZIEMAS SVĒTKU EGLĪTES VAKARS

sestdien, 1991. gada 5. janvārī, plkst. 17:00, Notre Dame bazilikas sarīkojumu zālē, 426 St. Sulpice ielā.

Reti skaista satikšanās Jēzus Kristus dzimšanas svētkos. Vakara programma pēc mūsu gadskārtējām tradīcijām: Dieva vārdi, svētku dziesmas, bērnu priekšnesumi, dāvanas, miltīte groziņu veidā, dažādas izlozes, dejas (spēlēs akordeona un citu mūzikas instrumentu orķestris) un jautrība.

Draudzes dāmu komitejas aprūpē: kafija, tēja un limonāde.

Tomēr - bez stipriem dzērieniem!

IEEJA: pret labprātīgiem ziedojumiem.

Apmeklēt aicina

RĪKOTĀJI.

ZIEMSVĒTKU IESKAŅAS VAKARS.

Pulcēsimies

sestdien, 15. decembrī, plkst. 19,
St. André Hubert Bournet baznīcā,
4360 Broadway ielā, Lasīnā,

klausīties

Svētku vēsti, svētku dziesmas un arī pasiem dziedāt.

IEEJA: pret ziedojumiem par labu bāpa bērnu palīdzības organizācijai "SAULE" Latvijā.

Rīko un apmeklēt aicina

MONTREALAS LATVIEŠU
APVIENOTAIS KORIS.

Klusa nakts,
Svēta nakts...

JUNDAS ATVADAS!
JAUKTĀ KOŅA SVEICIENI!

Īpašs

K O N C E R T S

februārī.

Tuvākas ziņas sekos.

Informācija pie -

A. Vītola, 637-9102

J. Zilkalna, 684-2522

DV

Ļoti iespējams, ka 1991. gadā pie MLB Ziņotāja maksa lasītājiem būs jāmaksā 7% Kanadas un Kvebekas GST nodoklis. Tādēļ ieteicam abonementa maksu nokārtot vēl šogad. Red.

10. decembrī, plkst. 20:00, La Chapelle du Bou Pasteur koncertzālē, 100 Sherbrooke St. E. ielā, netālu no SHERBROOKE ielas METRO (pazemja) stacijas (turpat, kur pagājušo gadu notika Latvijas operdziedoju Ziemsvētku ieskaņas koncerts) tenora Jāņa SPROĢA un pianista Venša ZILBERTA koncerts. Skatiet paziņojumu 29. lappusē!

26. janvārī, plkst. 16:30, Latviešu centrā, Montrealas Latviešu Biedrības 43 gadu pastāvēšanas atceres sarīkojums. Plašāks paziņojums nākamreiz.

Mājas cepumu un citu priekšmetu tirdziņš nav iedomājams bez čaklu roku palīdzības. Sakām vissirsnīgāko paldies cepējām un darbiniecēm - Verai Auderei, Rutai Gabrušai, Inārai Gailei, I. Godiņai, Alīsei Grīntālei, Veltai Gūtmanei, Valerijai Horkai, Ausmai Hūns, Intai Hūns, I. Jundzei, Andai Kajaks, Ninai Kajaks, Birutai Kalacei, Mirdzai Kalacei, Mairai Kanīnai, Modrai Kraulis, Annīnai Kreipānei, Antrai Kalnīnai, Inārai Leimanei, H. Michelsonai, Veltai Ozolai, Ainaī Paeglei, Inesei Paliepai, Lilijai Porietei, Lidijai Stadiņai, Helēnai Šmitei, Mārai Steprānei, Silvijai Tomsonai, Emilijai Varoslavānei, Veronikai Varoslavānei, Vinetai Veikmanei, Lūcijai Zeltiņai un ikvienai citai palīdzē, kas šajā sarakstā nebūtu pieminēta.

Paldies Guntai Harrison, Ausmai Tanei, Margai Lūsei, Dagmārai Ziedīnai, Jānim Blusonovičam, Augustam Pušpuram un Gunāram Veikmanim. Paldies dažādo priekšmetu tirgotājiem - Betijai un Sergejam Dreimaņiem, Ilgai Gravelisipai, Indraī un Imantam Freibergiem, Jennifer Spurai, V. Ulmanei, Z. un O. Vindežiem, Uldim Valteram, V. Jansonei, S. Ludvikai un citiem.

Pateicība itin visiem sarīkojuma apmeklētājiem un visiem MLB valdes locekļiem, kas piedalījās savu uzdevumu pildīšanā.

Pateicoties šim lielajam atbalstam, šis MLB sarīkojums šogad izdevās labāk kā iepriekšējos un devis MLB kasē tik ļoti nepieciešamos līdzekļus.

Viens no veidiem, kā variet aktīvi un organizēti piedalīties neatkarīgās Latvijas veidošanā, ir kļūt par MONTREALAS LATVIEŠU BIEDRĪBAS biedru un caur MLB par LNAK dalībnieku.

Iestāšanās maksa MLB ir tikai \$ 5.-

1990./1. darbības gada biedru maksa ir \$ 10.-

LNAK dalības maksa, maksājot caur MLB, ir \$ 10.-

(\$ 20.- vietā, maksājot atsevišķi), bet pensionāriem - \$ 5.-.

Maksājumus lūdzam sūtīt MLB kasierei A. Porietei-Bedard, izmantojot MLB Ziņotāja pēdējā lappusē iespiesto blanku.

Čeki rakstāmi uz Montreal Latvian Society vārda.

MLB ZIŅOTĀJA tehnisko izdevumu segšanai novembra mēnesī esam saņēmuši sekojošus ziedojumus:

Milda Ozols \$ 10.00, Jānis Kivītis \$ 15.00, Biruta Kizāns, Montgomery, Iliņojā, ASV \$ 4.50, Jēkabs Šilfs \$ 5.00, Vilma Šteinerte \$ 4.30, Lūcija Zeltiņa \$ 5.00, Zigurds Bērziņš \$ 7.50, Marija Celmiņa \$ 10.00, Zigurds Ildens, Sutton West, Ontario, \$ 10.00, Aina Kabule \$ 10.00, Arnolds Panga \$ 50.00, Edvīns Poruks \$ 40.00, Ieva Zdanovska \$ 10.00, Emilija Veichele, Fort Lee, Ņūdžersijā, ASV, \$ 2.60, Jānis O. Bērziņš, Vilovdēlā, Ontario, \$ 140.00, Andris un Līviņa Meisteri, Vinipegā, Manitobā, \$ 30.00, Ilga Gravelisipa \$ 25.00, A. Oboruns \$ 5.00, Zenta Wiesniewski \$ 20.00, Pēteris Plaudis, Wasaga Beach, Ontario, \$ 50.00, Dr. R. Šērs, Antigonish, Jaunskotijā, \$ 7.50, Juris Kļaviņš, Bridgewater, Ņūdžersijā, ASV, \$ 18.75, Andris Gūtmanis \$ 10.00, A. Lepše \$ 10.00, Arnolds Zariņš \$ 10.00, Fredis Linde, Toronto, Ontario, \$ 50.00.

1990./1. darbības gada 7. mēnesī no 27 lasītājiem kopā \$ 559.65.

Darbības gadā no 94 lasītājiem pavisam kopā \$ 1.747.40.

Spiestuves mašīnu iegādei ziedojuši:

J. Kivītis \$ 15.00, Biruta Kizāns, Montgomery, Iliņojā, ASV, \$ 6.00, Aina Kabule \$ 10.00, Helēna Bērziņa \$ 20.00, Juris Kļaviņš, Bridgewater, Ņūdžersijā, ASV, \$ 10.00, A. Lepše \$ 10.00, Daina Daugaviete, Otavā, Ontario, \$ 20.00, Emma Krūmiņa \$ 5.00.

1990./1. darbības gadā no 16 lasītājiem pavisam kopā \$ 211.00.

Abās kategorijās darbības gadā no 110 lasītājiem pavisam kopā \$ 1.958.40.

MLB mērķu sekmēšanai ziedojuši: J. Palieps \$ 10.00 un A. Lepše \$ 15.00. Darbības gadā no 9 atbalstītājiem pavisam kopā \$ 242.50.

Visiem MLB darba atbalstītājiem vissirsnīgākais paldies!

Atgādinājumu sūtīšana mums sagādā daudz darba un prasa laiku. Tā vienkārši nav. Tādēļ pēdējā laikā izdarām īsas piezīmes virs nosūtītāja adreses. Ar gandarījumu varam atzīmēt, ka lielais vairums lasītāju tās ir ievērojuši un ir uz tām atsaukušies. Par to viņiem paldies! Aicinām pārējos darīt tāpat. Tas ļoti palīdzēs redakcijai un MLB kasei.

Jūsu atbalsts mums ļoti nepieciešams.

MLB Ziņotāju labprāt lasa Latvijā. Tur nemitīgi pieaug lasītāju skaits.

Abonementa maksa pa gaisa pastu uz LATVIJU ir tikai \$ 40.00 gadā.

Izmantojiet izdevību!

LATVISKAS SERVJETES

Kafijas servjete - 2 paciņas (katrā 18)	\$ 5.00
Viesību servjete - 2 paciņas (katrā 18)	\$ 7.00
4 paciņas kopā	\$ 12.00
pa paciņai no katras	\$ 6.00
Pasta izdevumi 2 paciņu sūtījumam	\$ 1.00
Pasta izdevumi 4 paciņu sūtījumam	\$ 2.00
Viesību servjete saietiem un godiem (150)	\$ 20.00
Pasta izdevumi par katru lielo paciņu	\$ 3.00

Rotājiet galdus svētkos, saietos, godos un sarīkojumos ar šīm latviskām SERVJETĒM.

Tās iegādājoties, Jūs atbalstiet Latviešu Jaunatnes Dziesmu Svētku Padomes darbu.

Čekus lūdzam rakstīt uz LATVIAN YOUTH SONG AND DANCE FESTIVAL vārda un līdz ar pasūtītajam nosūtīt - Latviešu Jaunatnes Dziesmu Svētku Padomei

291 Lorraine Dr., Baie d'Urfé, Qué., Canada H9X 2R2 tel. 514-457-9832.

S A B I E D R I S K Ā S D Z Ī V E S L A I K R Ā D I S :

Biežāk lietoto Sv. Jāņa igauņu baznīca, kur notiek ev.-lut. dievkalpojumi, 4345 Marciļ.
telpu adreses: Ev.-lut. Trīsvienības draudze nams - 3438 Rosedale Ave., tel. 489-3224.
Latviešu Sabiedriskais Centrs - 3955 Provosta ielā, Lašīnā, tel. 634-4082.

6. decembrī, plkst. 13:00, Latviešu Centrā, Montrealas Latviešu Pensionāru Apvienības kārtējā sanāksme.
9. decembrī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.
10. decembrī, plkst. 20:00, La Chapelle du Bou Pasteur koncertzālē, 100 Sherbrooke East ielā, netālu no SHERBROOKE ielas metro (pazemja) stacijas (turpat, kur pagājušā gadā notika Latvijas operdziedoju koncerts) tenora Jāņa Sproga KONCERTS. Pie klavierēm pianists Ventis Zilberts. Koncertu rīko Montrealas Latviešu Biedrība (Skatiet īpašu paziņojumu 29. lappusē!).
12. decembrī, plkst. 19:30, Latviešu Centrā, Montrealas Latviešu Sabiedriskā Centra darba sēde. Tā ir atklāta un tajā var piedalīties visi interesenti.
12. decembrī, plkst. 19:00, Latviešu Centrā, Montrealas baltiešu Pastmarku kluba kārtējā sanāksme. Piedalīties aicināti visi interesenti un it sevišķi jaunieši. Pārrunas un pastmarku izmaiņa.
15. decembrī, plkst. 19:00, St. André Hubert Bournet katoļu baznīcā, 4360 Broadway ielā, Lašīnā, Montrealas latviešu apvienotā koņa ZIEMSVĒTKU IESKAŅAS VAKARS (Skatiet paziņojumu 29. lappusē!).
16. decembrī, plkst. 10:30, Notre Dame bazilikas Jēzus Sv. Sirds kapelā, Sulpice ielā, Montrealas latviešu katoļu draudzes kārtējais dievkalpojums.
16. decembrī, plkst. 14:00, Latviešu Centrā, ev.-lut. Trīsvienības draudzes ZIEMSVĒTKU EGLĪTES SARIKOJUMS. Piedalās Latviešu skola Montrealā.
20. decembrī, plkst. 13:00, Latviešu Centrā, Montrealas Latviešu Pensionāru Apvienības kārtējā sanāksme, kurā atzīmēs Ziemsvētkus.
24. decembrī, plkst. 17:00, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu Ziemsvētku priekšvakara dievkalpojums.
31. decembrī, plkst. 17:00, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu Vecgada vakara dievkalpojums ar dievgaldu.
-
5. janvārī, plkst. 17:00, Notre Dame bazilikas sarīkojumu zālē, 426 St. Sulpice ielā, Montrealas latviešu katoļu draudzes Ziemas svētku eglītes vakars (Skatiet paziņojumu 29. lappusē!).
6. janvārī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu Zvaigznes dienas dievkalpojums.
13. janvārī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu Strēlnieku piemiņas dienas dievkalpojums.
10. janvārī, plkst. 13:00, Latviešu Centrā, Montrealas Latviešu Pensionāru Apvienības kārtējā sanāksme.
16. janvārī, plkst. 19:30, Latviešu Centrā, Montrealas Latviešu Organizāciju Padomes darba sēde. Padomes dalībnieces lūgtas sūtīt uz sēdi savus pārstāvjus! Īpaši atgādinājumi netiek izsūtīti.
20. janvārī, plkst. 10:00, Notre Dame bazilikas Jēzus Sv. Sirds kapelā, Sulpice ielā, Montrealas latviešu katoļu draudzes kārtējais dievkalpojums.
23. janvārī, plkst. 19:30, Latviešu Centrā, Montrealas Baltiešu pastmarku kluba kārtējā sanāksme.
24. janvārī, plkst. 13:00, Latviešu Centrā, Montrealas Latviešu Pensionāru Apvienības kārtējā sanāksme.
26. janvārī, plkst. 16:30, Latviešu Centrā, Montrealas Latviešu Biedrības 43. gadu pastāvēšanas atcere ar Imanta Steprāna referātu. Plašāks paziņojums nākamajā MLB Ziņotāja numurā.
-

Laipni lūdzam ziņas SABIEDRISKĀS DZĪVES LAIKRĀDIM iesniegt RAKSTISKI līdz ik mēneša 15. datumam. Ieteicams, ka atsevišķos paziņojumus iesniedzēji sagatavo paši, jo varam tos no labas kopijas iespiest tieši. Ja vien iespējams, sniedziet ziņas par nākamām divi mēnešiem. Tikai sevišķos izņēmuma gadījumos varam pieņemt vēlinus paziņojumus.

Neskaidrību gadījumos lūdzam lasītājus sazināties ar sarīkojumu rīkotājiem, jo nevaram garantēt kalendāra absolūtu pareizību. Dažkārt datumi tiek pēkšņi mainīti dažādu apsvērumu dēļ.

Lūdzam sarīkojumu rīkotājus sarunāt reportāžu rakstītājus saviem sarīkojumiem, ja vēlaties to atrefērijumus izdevuma slejās.

No aizsaulē aizgājušo piederīgiem gaidām viņu dzīves gaitu aprakstus.

Palīdziet redakcijai veidot mūsu izdevumu vispusīgāku! Par to iepriekšējs paldies!

DZIESMA SVĒTĪ LATVIJU

Dāviniet svētkos!

FILMA

- Latvijas daba • etnogrāfija
- XX dziesmu svētki • gājiens
- latviešu atgriešanās un atkal aizbraukšana

80 min. VIDEO \$40 KAN \$44

Krājumā vēl ir:

LATVIJAS 50 GADI, 105 min. \$49.

ORNAMENTS, 60 min. \$39.

KAS MĒS ESAM, KO MĒS SPĒJAM, 30 min. \$29.

Pasūtīnot visas: \$125. US

NTSC vai PAL

Sūtīšanas maksa \$2.50

ATLANTIC AUDIO VISUAL CO.

115 - 119 Roosevelt Ave. 3620 Lorne Cresc., P.H. #1

Belleville, N.J. 07109 Montreal, Quebec, H2X 2B1

tel. (201) 751-9784 tel. (514) 288-0866

Ienākumi latviešu filmas attīstībai Latvijā

XXXXXXXXXXXXX 0312017113 XXXXXXXXXXXXX

VIDEO EQUIPMENT FOR L A T V I A

VCR's starting from \$ 375

Video Cameras starting from \$ 1.499

Double Cassette Radios from \$ 99

Computers starting from \$ 899

250 V, 50 hz

FILMS - Sony, Sharp, Panasonic
Hitachi, Akai, JVC, Aiwa

R. C. LEON SERVICE

5887 Sherbrooke W.
NDG, Montreal, Qué.

phone - **514-488-3363**

Toronto

phone 416-886-7659

Šo MLB Zīpotāja numuru nododam Kanadas pastā 3. un 4. decembrī.

Laipni lūdzam nekavējoties zīpot par izdevuma nesapemšanu.

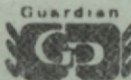
Paziņojiet arī katru adreses maiņu, dzīvokļa numuru ieskaitot.

1990. XII MLB ZĪNOTĀJS 1,400e

COLLINS CLARKE
MACGILLIVRAY
WHITE

Funeral Directors

• 5610 Sherbrooke St. W.,
Montreal — Business Office
514-483-1870

Guardian

Plans

FLOWERS
by
Caryanna

MLB ZĪNOTĀJA administrātorai, A. Porietei-Bedard, 113 Highgate Ave., Pointe Claire, Qué., Canada H9R 2X5, tel. 514-697-6624.

Ar šo nosūtītu MLB Zīpotāja abonementa samaksu (\$ 25.- vai \$ 20.-; skatiet likmes zemāk!) par _____ gadu/iem \$ _____

Gaisa pasta piemaksu (ASV - \$ 5.-, citos kontinentos \$ 15.-) \$ _____

Ziedoju izdevuma tehnisko izdevumu segšanai \$ _____

Ziedoju spiestuves uzlabošanai, mašīnu iegādei \$ _____

Vēlos saņemt sekojošus agrākos MLB Zīpotāja numurus: _____ à \$ 2.- ziedojums \$ _____

Dāvinu MLB Zīpotāju: _____ (adrese) \$ _____

Iesakū nosūtīt MLB Zīpotāja paraugburtnīcas _____ \$ _____

Ar šo nosūtītu iestāšanās maksu MONTREALAS LATVIEŠU BIEDRĪBĀ - \$ 5.- \$ _____

Ar šo nosūtītu MLB biedru maksu par _____ darbības gadu (à \$ 10.-) \$ _____

Ar šo nosūtītu LNAK dalības maksu par _____ gadiem (MLB biedriem \$ 10.-; pensionāriem - \$ 5.-) \$ _____

Ziedoju MLB darba un pasākumu veicināšanai \$ _____

Čeki rakstāmi uz MONTREAL LATVIAN SOCIETY vārda. _____ Pavisam kopā \$ _____

(Maksātāja vārds, uzvārds, pasta kods, telefona numurs) Paraksts: _____

MLB ZĪNOTĀJS
ISSN 0227 - 2433

LZDEVĒJA: Montrealas Latviešu Biedrība, 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfé, Qué., Canada H9X 2R2, tālrunis 514-457-9832.

REDAKTORS: Mārtiņš Štaubers, 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfé, Québec, Canada H9X 2R2, tālrunis 514-457-9832.

ADMINISTRĀTORE: Anita Poriete-Bedard, 113 Highgate Ave., Pointe Claire, Québec, Canada, H9R 2X5, tālrunis 514-697-6624.

EKSPEDĪCIJA: Velta Ozola. **DARBINIEKI:** Elmārs Bārdiņš, Jānis Birze, Elga Čops, Edgars Kajaks, Īna Kajaka, Austra Konovālova, Anna Kreipāne, Pēteris Kreipāns, Voldemārs Ozols, Aina Paegle, Voldemārs Paegle, Ilga Štaubere, Vilma Ulmane un daudzi citi.

MLB ZĪNOTĀJA ABONEMENTA MAKSA: \$ 25.- gadā; MLB biedriem, pensionāriem un kara invalīdiem \$ 20.- gadā; gaisa pasta piemaksa uz ASV \$ 5.-, uz citiem kontinentiem - \$ 15.- gadā. Atsevišķas burtnīcas pret \$ 2.- ziedojumu.

LAPPUŠU MAKSAS: Mazākais paziņojums \$ 15.-, 1/4 lpp. - \$ 20.-, 1/3 lpp. - \$ 25.-; 1/2 lpp. - \$ 30.-; 3/4 lpp. - \$ 50.-; pilna lpp. - \$ 55.-. Klīšeju un paziņojumu sagatavošana - \$ 15.-, iespējama foto uzņēmumu publicēšana. Čeki rakstāmi uz MONTREAL LATVIAN SOCIETY vārda. MLB ZĪNOTĀJS, tāpat kā MLB, ir BEZPELŅAS PASĀKUMS.

MLB ZĪNOTĀJS iznāk ik mēneša sākumā. Materiāli tekošajam numuram iesūtāmi vai nododami redakcijā līdz ik mēneša 15. diņtam. Par izdevumā publicēto rakstu saturu atbild to autori. Redakcija var rakstus īsināt. Raksti un ziņas nepauž ne MLB valdes, ne redakcijas, nedz tās darbinieku ieskatu iztirzātos jautājumos. Rakstu autoriem jāuzdod pilna adrese, telefona numurs un jāparakstās. Anonīmus rakstus redakcija ignorē. Redakcija iesūtītos rakstus neuzglabā.